

M:2
188.53A
1/3

337K

~~1050~~
~~(1. fold.)~~

~~P.O. hung.~~
~~858~~

~~E.R.I~~
~~321~~

~~(1. fold.)~~

HOL-MI

KÜLÖMB-KÜLÖMBFÉLE DOLGOKRÓL

IRT T

DARAB - VERSEK

'S RÉSZ SZERÉNT

FOLYÓ BESZÉDEK

HARMADIK DARAB.

Mellyeket maga' egyszer másszor írogatott munkájából öszve-fzedett, és most közre bocsát

HORVÁTH ADÁM,

PESTEN,

Nyomtat. TRATTNER MÁTYÁS' betűivel

1 7 9 2,

M 188.B1/2
1/3

A' JÓ SZÍVŰ OLVASÓHOZ.

EZ már a' harmadik Tag *Holmi*, melly ha elébb ki talál a' Sajtó alól jönni, mint a' második, ez is egy jele léfzen annak, hogy az illyes dolgokban való hátrá maradásnak, nem a' Könyv-szerzők az okai.

HOLMI ez is, minden-féle öltve van benne keverve, mind az édemre, mind a' versek-nemeire nézve. Tűrje el a' fok holmi között a' jámbor olvasó, ha mi tsalfabbatskákat talál benne. — Nem akarom itt is elő hordani a' trentségeket; mellyeket előre bortsátottam már két ízben is.

Mind az első, mind a' második darab (írott) Holminek olvasása után, fokban, ki ízemben ki mások által megintettek; hogy az Énekeknek nótájit

is tenném közönségsé; mivel a' kik azokat különösebben kedvellik, nem múlathatják magokat velek, úgy, a' mint akarnák: — meg-leffz az is talán, ha élek; még most fok okokra nézve nem lehet.

Többire — Vedd jó nevenn jámbor Olvasó ezt is, a' millyen: tudván hogy én a' magam' munkáit könnyen olvashatnám írásban is, és azt hogy ki nyomatom, bizonyosan mások gyönyörködtetésére, 's más haszonra tse-lekfezem.

Budán 1792

A' KAZINCZY' BARÁTIHOZ.

KAZINCZI Ferentzet értem: — azt a' Hazánkban isméretes Magyar Tudóst; azt a' bájos tulajdonságokkal telyes jó Barátot: a' ki minek-előtte személyemben ismért volna: maga ismértette-meg velem tapasztalhatóképpen leg-először, az igaz baráti szeretetnek édeségét. Ő néki ajánlom ez Holmi vers-darabjaimnak Harmadik Tagját: nem tsak azért, hogy ennek egy része, a' vele való szerelmeskedésemnek élő tanúbizonysága: hanem leginkább azért, hogy az ő Barátival meg-köszöltassam; ha, nem édesebben hangzik e az ajánló Levél, mikor az érzékeny szeretetünk tárgyaihoz intéztetik, mint mikor Tiszteletünk' Istenkéihez. De — szükséges egyszersmind néki meg-panaszolnom: melly nehezen sült-el; hogy ez az ő emlékezetére szánt Gyűjteményem, a' nálunk környül írt szabadság szerént világot lásson. — Úgy kellett itt tselekednem, mint tselekszik az a' bűnös személy; a' kit bűneiből egyik gyóntató Atya

fel-nem őrdozván, a' másfikkhoz folyamodik,
's meg-nyeri bűne' bótánatját. Hübner Úr
vólt olyan könnyű szemű vizsgáló, a' ki en-
nek elsőbb részében a' tsalfábbatskáknak tet-
sző darabokat sűrűbb rostába tette, 's nem
nézte olly számkivetést érdemlőknek, mint az
Ovid' szerelem könyvét; noha ő is némelyle-
ket ki törölt belőle — Nyúgodjon tsendesfen!

Kedves Kazinczimát pedig már azon kér-
ném, hogy vegye jó neven ajándékomat; de
ő azt kérés nélkül-is meg-tselekszi: mert sze-
ret ő engemet; és én is fogom őtet szeretni —
mind holtomig.

HERTZEG
ESZTERHÁZI ANTAL

HALALA' HALLASARA

*mikor mint Kapitány Belgrád' vívásában
meg lövetett, és a' Bétsi újságban, mint
meg bôlt úgy hirdettetett ki. 1. Január
1790.*

S HÁT! tsak meg-hal Antal illy Ifjú léttére?
Hertzegi Nemzete' keferőségére,
'S hát! tsak nem jut Belgrád úgy Hazánk'
kezére,
Hogy Eszterházi vér ne legyen a' bére?
Meg-hal — 's midôn vizsont Nandor-fejérvára
Még élttében leve halálának ára,
Vérrel festi nevét Őfsei módjára
Ditső Nemzetének vitéz oszlopjára. —

Meg-hal — 's hírt víz néktek, bóldog Hazafiak!
Hogy most is Vitézek az Efszterháziak,
Vitézek, mint hajdan, sőt a' mostaniak
Még mikor gyermekek, már erős férjfiak.
Hírt víz, (mikor) hogy még alig fel-serdült korába
Már olly Kapitány vólt Hazánk' táborába'
Hogy az ezer fegyver' rajta rohantába
Maga nyitott útát a' Belgrád' fántzába'.
Erős vólt rá venni a' tartózkodókat,
De nála izmosabb erővel bírokat,
Hogy számba se vévén az ellen-állókat
Ezer karók közt is törték a' karókat.
Mert mikor Hazánk'nak ez remek születte,
Ezt a' szót, Hazánkért — száján ki ejtette,
Illy rettenhetetlen Magyarnak mellette,
A' Magyar a' halált el-is felejtette.
Fel-is vitte népét épen' nem fokára
A' körül-karózott Város' piattzára,
A' hol egy fiatal Oroszlány módjára
Széllyel néz, kit hányjon először kardjára.
A' ditsőség látta, fényes Templomában,
Hogy az Efszterházi Hertzegek' Házában
Mindjárt tsorba elik; egy Atya fiában
Kárt vall, 's egy nagy Atya nagy onokájában.
Hogy hát tárgyat adjon bajnoki szívének
Addig is, míg véget vetnek életének,

Mutat egy Törököt szikrázó szemének,
Ki őt tette tzelúl puskája' végének.

Rá is lő a' Pogány, rá, de el hibítja,
A' Hertzeg hát kardját ellene fordítja;
Köldökébe szúrja; hasát ki hasítja, —
Válláról szakállas fejét le-taszítja. —

De — elég kezdet-e ez egy ditső végnek?
Halál! 's ennyit engedsz csak a' ditsőségnek?
Vagy nem adsz-e Belgrád! e' szép vitézségnek
Jutalmául szállást illy vitéz Vendégnek?

Ah! nem — az erőnek halál jön nyomába,
Halál, melly rejtezett egy Török' puskába,
'S olly erős lövést tesz a' Hertzeg' vállába,
Hogy nagy szíve alatt le-roskad a' lába. —

Tartja véres kardját még most is kezébe'
Melly ösztön a' Haza egy Hertzeg' szívébe!
'S melly nagy szív, akkora vitéznek testébe',
Kit egy Magyar fel-bír 's el-visz az ölébe'.

Meg-haljak hát? úgymond: 's virtusimnak vége
Itt lesz-e Hazámnak ez érdem elég-e?

Hogy most is a' Pogány Török' dühösége'
Tárgya lett Hertzegi Nemem' ditsősége?

Ah! nem — ha az *egek*, az *erő* 's *ditsőség*
Úgy adták, hogy enyím legyen az elsőség,
Nem hágy-el egészen addig az *erő* 's *Ég*,
Míg villza jön hozzánk ez roppant erőtség.

Úgy is lett; — tsak ugyan élve meg-érhette,
Hogy LOUDON Belgrádat a' mienké tette;
De mint Hunyadinak utolsó nagy tette,
Érdemét, halálos betegség követte:

A' testében három darabra szaggatott
Golyobis már semmi reményt nem adhatott;
Noha mikor szedték nagy szívét mutatott
Akor is, 's még tsak egy könyvet sem húllatott.

Nem hitte a' halált olly érzéketlennek,
Hogy illyen idején véget vessen ennek;
Kinek virtusi, még mint neveletlennek
Már a' nagy érdemek' száma közé mennek.

Nem — 's sebjét nehezen tsak azért szenvedte,
Hogy szíve, melly őtet hív bajnokká tette,
Hűségét munkáfan úgy a' mint kezdette,
Édes Hazájával nem éreztethette. —

Fázik már Bellona hadi kotsijába',
Be-víszí ostorát a' meleg szobába;
A' katona bellyebb nyomúl a' Hazába,
De a' Hertzeg szenved sebbe' fájdalmába'.

Nem lehet a' tífzség 'seb gyógyító írja;
Fel-vefzi a' Fő-tífzt rangot, de nem bírja,
Érzi már, hogy nints más rend, hanem a' sírja,
A' hova nagy nevét a' Haza fel-írja.

Ti úgy-mond Barátim! kedves Hazátokat
Meg-látni, 's nyugtatni mentek magatokat,

Ölelni fogjátok élő Anyátokat,
Én pedig a' meg-hólt Efszterháziakat.
Vitéz Pajtálimtól egyedül hagyatom,
És Hazámon kívül, kiért indulatom
Eg-forr, az Orvosok keze közt tartatom,
'S halálos szőnyeggel majd le-takartatom.
Oh Haza! oh hűség! édes nevezetek!
Áldott legyen az Ég, hogy én is érttetek
Meg-halok, és azok közül egy lehetek,
A' kiket ti élni méltókká tettetek.
Az édes képzések mind így teldegelnek,
'S űzik rettentését a' halálos jelnek,
Az érdem, és hűség egy-másért fel-kelnek,
'S egy-másnak a' szívben illyeket felelnek.
„Én még életemnek gyermek-idejébe'
A' *virtust* nyomoztam a' Márs' feregébe
Hogy koszorús fejem' Márs maga vinné-be
A' *virtus'* Hazából a' *ditsőségébe*.
„De ímé nem tekint sem időt sem nemet
A' halál, 's mint embert engem' is el-temet;
'S míg érdemesebbé tehetném nevemet,
Örökké-valóság végzi az *érdemet*.
„Jól vagyon; az érdem ott is meg-találja
Jutalmát, ha teszem a' halált ki álja —
A' fok Nádor Ispány és Ország - Bírāja
Rám ismer, hogy ez is az ő Onokája:

- „*Miklós* ama' Vezér, meg-fogja kezemet,
Mint Vitézt 's onokát úgy ismer engemet,
Ki Ferdinand alatt tett feles érdemet,
'S Nádor Ispányságig emelte ez Nemet;
- „Meg-ismerfz 's kezét fogfz *Pál* Vezér! fiaddal,
Száz efsztendő múlva fel-támadt magvaddal;
Ki kedves Hazámat örzötted nagy Haddal
Születésem előtt tsak nem egy századdal.
- „*Efszterházi Józef* meg fogja 'sebekkel
Meg-rongált testemet Atyai kezekkel
Ölelni; ki nem rég a' Burgus népekkel
Jól hartzolt *Fefstetits* 's *Splényi* Vezérekkel.
- „Meg-látom ama' *négy Efszterháziakat*
A' kik így áldozták-fel mint én magokat,
Fel-váltván előre vérrel halálokat,
Mert fel-kontzolának nyótz száz Pogányokat.
- „Ezek mellett lelek helyt nyúgováfomnak,
Számra leg-édefsőbb tsókot ezek nyomnak.
Ezek is halállal nyertek dífzt Házamnak,
'S juttatnak kofzorút vitéz homlokomnak.
- „Ne írtózz hát lelkem! itt hagyni azokat
A' Hertzeg Atyákat 's Gróf Atyafiakat,
Szereti az ég is a' hív bajnokokat,
'S ott is találfz elég *Efszterháziakat*.
- „Várnak már 's elémbe terjesztik 'kezeket;
Vér a' ditsőfség is — 's vékony fellegeket

Küld emeléfemre, hogy több érdemeket
Rakjon érdemjekhez 's nagyítsa neveket. “

Boldog szív, ki magát ekképp' bízathattya;
Boldog; 's hogy el-veszti szerentsétlen, Atyja;
Szerentsés a' Haza, mellynek illy magzatja
Vólt, 's hogy el-temeti méltán sirathatja.

Tsak hamar érkezvén ismét a' Pesti Újságokban
a' Hír-adás, hogy a' Hertzeg még él (vajha
most is élne) ismét ezek' irattak:

II.

A' Hertzeg' fel-éledésére.

EL hát még a' Vitéz Hertzeg! ha él — hála
Istennek!

Bétsből jött a' hír, hogy meg-hólt, 's most
Bétsből mást izennek.

A' reménység örömeit hisz, mihelyt a' hír le-
beg, és

Könnyen tűnik az el-vesztett jóért való ret-
tegés,

Vajha ez Ifjú Bajnoknak hólt híre hamis vólna,
Vajha a' Tudós *Eskulap'* olly híven orvo-
solna:

Hogy ezen Hertzegi Háznak reményét vízfza
adná,

'S Márs még egyfzer ezt a' Vitézt táborá-
ba fogadná.

Légy hát most egyfzer mély álom! tsupa álom,
's nem Halál,

Ki a' régi Poétáknál Halál' testvérje valál.
Melly vígan ismeri Múzsám magát meg-tsa-
latottnak,

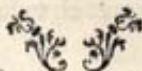
Mikor bús siratója vólt ez Hertzegi Halottnak,
Kedvezzetek az érdemnek Ditsőtség! 's bol-
dog Egek!

SzünjeteK fellyebb emelni e' fényt fényes
fellegek!

Engedjétek-meg Hazánknak, hadd ditseked-
jen vele

Hogy él, a' kinek már gyászos Ofzlopot is
emele.

6-dik Jan. 1790.

III.

Egy jegyző Könyvnek Homlokára.

Melly könyv 1789-dik esztendőre előre el-készítette-
tett 1788. Adám Éva' napján.

MIT tsinálsz? oh boldogtalan testben pihe-
gő lélek!

Ígérhetek-e *hólnapot* magamnak, ki ma élek?
Erős az Isten meg-ölni egy por szemmel engemet;
Hogy merem tehát hosszabbnak reménylni
életemet?

Én egy halandó léttemre könyvet szerzek előre
Emlékeztető könyvet — ma — a' jövő esztendőre —

Hát-ha még az ejtőszaka is, az én író pennámat
Fgy *falra* író kéz forma fel-váltja, 's a' nap
számot

Be töltvén, az új esztendőt meg-érnem nem
engedi,

Oh Isten! — de jó az Isten! — a' bűnöst
el-fzenvedí.

És meg-tarthat engemet is az ő kegyelmessége,
Hogy még élek, amaz örök életnek remény-
sége,

Ösztöne legyen szívemnek, annak dítséretére,
A' ki teremtet engemet maga ditsőségére.

IV.

Egy jó Barátnak Halálára.

13. Jan. 1789.

MIT keresz oh! halál! a' *Nagy* Udvarában?
Mit keresz egy Túdós' tanuló házában?
'S a' mikre ő reményt gyújtott a' Hazában,
Hol keressük majd fel Temető sírjában?
A' fáradhatatlan kezet meg-kötötted
Serény újja közül a' tollat ki-vetted
Még élte' közepét érni sem engedted;
Égre méltó szívét a' porba temetted.
De mit is kereszel bús Kurir! én nálom?
Vajha híred, költött hír volna, vagy álom!
Úgy tetfzik, engem' is reszkettet halálom,
Hogy Barátim' ízámát tsorbúlani találom;
Bóldog együgyűség, 's nem mese, melly régen,
Meg-lesvén a' madár' repülést az égen,
Igazat épített egy kis jelenségen,
És fokszor valót is nyert a' reménységen;
Hogy ne lettek volna jó jövődölések
Azok az eleven madár' repülések,

Holott a' holt tollban is vagynak érzések,
 'S az érzéketlenben igaz jelentések.
 Vagy talám az igaz Barátok hűsége
 Olly nagy, és annyira terjed erőssége,
 Hogy ha ez, amához vonzó lánggal ége,
 Melege földekre is van érzékenysége;
 Én ez elzúgognak mindjárt kezdetében
 Fel-írák Barátim' neveit rendében,
 A' kikkel életemnek múlt elzúgójában
 Műzsám levelezni szokott jó kedvében.
 Elmém majd minden név után kételkedett,
 Tán emlékezetem változást szenvedett;
 Érzéketlen tollam el-haggya tégedet,
 'S csak nem el-felejtém jó *Nagyom'* nevedet.
 Fel-írák leg-utól még is szégyenemre,
 'S mikor tegnap előtt ebbéli vétkemre
 Emlekezém — nagyobb keferűségemre
 A' Kurir, egy könyvet gördíte szememre,
 Meg-holt hát! és leg-jobb korban véget ére,
 'S én nem borúlhaték, hidegült testtőre,
 Nem — de oh! — el-megyek fel-keresésére,
 'S ezt mondom, sirjának állván a' szélére:
 Nyúgódjál Barátom! már eleget tettél,
 A' mivel egy tsendes nyugvási érdemlettel,
 Az emberi szívnek példája lehettél,
 Hogy minden, és Te is munkára születél.

Én, és minden, kinek így buzog a' vére
 A' baráti hűség' költsönözésére,
 Ha soha sem néz is koporsó kövére,
 Jól fog emlékezni *Szerentsé* nevére.

V.

M e l a n c h o l i a.

24. Jan. 1789.

HOL vetted magadat mesés régiség' költeményje?

Hogy mindennek van *Fatuma*, olly bizonyos Törvényre,

Mellynek ugyan *Jupiter* is alája van vettette,
 De még is annak tudáfa meg-vagyon engedtetve,

Nem tsak ama' tsuda hírű tizenkét Szibillának,
 A' kik tizenkét könyvekbe írták forssát Romának,

Hanem az értelem nélkül való vad állatoknak
 'S szárnyaikkal a' levegőn repdeső madaraknak;

Hol vetted, mondom, magadat Te régiek' meséje? —

Vagy inkább melly nagy régiek! mesétek' Szerentséje!

Hogy a' bű-bájosok' ezer féle mesterségének
Némelly mellze szívárgási ránk is által jö-
vének.

Hajdan mikor a' Magyarság Törökkel hada-
kozott

A' Rigó mezeje mellett egy vén Afzfzony
hírt hozott,

Hogy a' mint a' folyó vizet a' két tábor zavarta,
Annak lészzen győzedelme, a' melyknek ő
akarta ;

'S meg-lett — hát a' Magyarságnak nem bu-
ta félénksége

Az, mikor fok nagy dolgoknak kitsiny a'
jelensége.

Innen, a' ki útnak indul, 's tsak hamar az útjában
Nyulat talál maga előtt által menni futtában,
Szerentsétlennek ítéli útja ki-menetelét,

'S azt mondja, hogy a' fútó nyúl annak mu-
tatta jelét.

Szerentsés, a' ki az ilyen dolgokat nem pró-
bálta,

A' kinek egy vagy más rossz jel az útját el-
nem váltta,

Mert semmiből rossz szerentsét nem jövendől
magának ,

A' mint régen fok félénkek 's fok bolondok
valának.

Lám nem repült én előttem sem bagoly sem
durva fas,

Meg sem rezzent szemem előtt sem a' nyúl,
sem a' farkas,

Lovaim bátran, 's többnyire vágatva sijjettenek,
'S ki merte volna fel-tenni, hogy itt itthon
nintsenek.

Vagy tán varjú volt az *Omen* 's az bontja sze-
rentsémet,

Most értem egy hajdan költött de gyerme-
kes mesémet,

Mért néz a' varjú a' kontzba? varjú helyett
kontz leve,

A' mi mostani szerentsés útamban gátlást teve,
De ki tette volna fel-is, hogy most küldnek
velőért,

A' kontzért, gyógyító írért, velővel telyes
főért,

Azomban mire oda ért, már akkor a' beteget
El-temették, 's a' sebesnek sebje holtig be-
hegedt.

Hittem hát, 's mért hihettem, noha én-is
mindennek

Nem hihetek, hogy — még temetni nem
mennek,

De meg-tsalt mind reménységem , mind a' jö-
vendölésem ,
Mert im reggeltől mind delig gazda nélkül
itt késem ! 's a' t.

VI.

Egy jó Baráthoz válasz a' Barátságról.

11. Febr. 1789.

A' mit a' Barátság nagy betsű vólttáról,
Erről a' tífzta szív' ritka madaráról
Írtal, az mind igaz , 's az is hozzá járúl,
Hogy a' Barátságról igaz tsak , magáról.
Alig ritkább ennél a' *Féniks'* egysége,
Alig e' nagy világ' tsak két tengely vége,
Mert ezek állandók : de féltő vendége
Mindég egyik szívnek , a' másik' hűsége.

Thezeus híve vólt *Pirithoufsának*

Polluks fél életet adott Káosztorjának,
A' mint-hogy emezek tsillaggá válának,
Amazok pokolba együtt ballagának.

De, tsak — ezer gánttsa van a' fzeretnek,
Mellyek a' mint egynek vagy másnak tört
vetnek,

Úgy , még a' leg-hívebb szívek is félhetnek,
Hogy gyűlölni fognak a' kik most fzeretnek.

A' lélek fzerethet , a' lélek lehet hív ;

De a' lélek mellett van ám test is , vér 's szív ,
Melly noha lfteni , de csak romlandó mív ,
Mindent ő magával változtat , 's veszni hív .

És így a' Barátság' állandóságának

Tsak a' reménységet tehetjük pólttzának ,
Ha a' mit reménylünk mind valók vólnának ,
Sok ezer barátok találkozhatnak .

Oh bizony boldog szív , a' ki úgy élhetett ,
Hogy a' kivel egyszer barátságot vetett ,
Halál tseréli-fel valamelly'k életet ,
Míg nem valamelly'k hív hitetlen lehetett .

Illy ritka ez lelkünk egy gyönyörűsége ,
'S ugyan azért lehet több kedves vendége
Szíviünknek , de neki nints olly szélelsége ,
Hogy többre terjedjen egy szívnél hűsége .

Lehet , 's van szívednek több olyan barátja
Kiknek szíved szívét mind igaznak látja ;
De olly nagyon szoros ez a' szív' korlátja
Hogy nem tér több belé ; csak egy a' fájátja
Híszed-e ? hinned kell — Vagynak , ha lehetnel
Ketten , kik tégedet egy formán fzeretnek
Próbály hát egy formán e' két fzeretetnek
Meg-felelni : testek erre nem mehetnek .

E' két barátodat , ha egy veszfélly éri ,
Mindenik haldoklik ; segédedet kéri :

De nem bír sz kettővel — úgy-e nem úgy méri
 Majd a' szív hűségét a' mint most ígéri.
 Nints hát tökéletes hűség, 's nem is lehet,
 Angyal az, nem ember a' ki arra mehet;
 Az hát leg-bóldogabb, a' ki olyant vehet
 Szívébe, a' kiről leg-bíztofabb lehet.
 De ne vonj ki rosszat igaz beszédemből
 Barátom! mert én ezt sem nem félelemből
 Sem erántad való idegenségemből
 Írom, mint meg-láthadd majd jelentésemből.
 Ha öfzve ütődnek a' kis 's nagy hűségek,
 Olyan nagy ezeknek 's szép gyönyörűségek,
 Hogy az égieknek talám ez vólt végek,
 Mikor földből embert tsinált bőltséfségek.
 Lehet hív a' barát, ha nem leg-hívebb is,
 Valamint szép lehet a' ki nem leg-szebb is,
 Nagy jó a' hűségben még a' leg-kífsebb is,
 'S a' szív' ajtajáról el-mehet bellyebb is.
 Míg lassan a' hívek öfzve gyalúztatnak,
 A' fáklyák lobogó lánggal fel-gyúztatnak:
 A' szív' fze krénnyében mind addig kutatnak,
 Míg mind mélyebb, mélyebb helyre talál-
 hatnak.
 Ez ofztán öröme a' nemes lelkeknek,
 Ha van több köteles szívek a' szíveknek:

'S baráti Tárfaság lesz nevek ezeknek
 Az egy-máft szerető kedves személyeknek.
 Örül e' Tárfaság mikor fokafodik,
 Mert minden égő szív' lángja nagyobbodik,
 'S utóbb mindenik szív azon' tufakodik:
 Melly'k baráti közül első? 's melly'k má-
 fodik.

Látod-e már kedves barátom! szívemet?
 Melly boldoggá tettél Te akkor engemet?
 Mikor szerettedre unfzolod lelkeimet,
 'S magadhoz kívánod vonni Hűségemet.
 Meg-tsonkúlna nemes lelkem' szerentséje,
 Ha leveled' vévén 's tekéntvén beléje
 Szívemnek minden kis, de hív részetskéje
 Nem vonúlna Nemes szívednek melléje.
 Hív barátim' száma veled fokafodik,
 'S kérdés már melly'k első 's mellyik a'
 második?

Szives leveledből olyan jel adódik,
 Hogy szívem a' fok közt méltán tufakodik.
 De ne hogy tégedet első levelemmel
 Kétségesíttselek gyanús hitelemmel,
 El-halगतom azt most gyenge szeméremmel,
 Hogy ne vesződj korán hízeltkedésemmel.
 Sok szíves Barátim vagynak és vóltanak,
 A' kik noha engem' soha sem láttanak,

De még is azokból a' miket írtanak ,
Egy igaz baráti szívet mutattanak.

Te meg-láttad ugyan elébb személyemet ,
És mindjárt méltónak ítéltél engemet
Hogy szereteteddel tüzesítsd szívemet ,
'S Barátimhoz vonzó kötelelségemet.
'S a' mikor nyakadba borúlt kedveseddel
Két temetésből vett keferűségeddel
Fel-hagyván — engemet untatsz leveleddel
Nagyon meg-előztél engem' hűségeddel.

*Folytatás — vigasztalás, ugyan azon jó
Baráthoz.*

Mit kéred bóldog szív! vigasztalásodat?
Holott olly erősnek mutatod magadat,
Hogy mikor a' halál rád gyász fátyolt adat,
Magad vigasztalod ez új barátodat.
Nekem kellett vala húllatnom könyveket,
Mikor meg-hallottam kettős keserveket
Azoknak kik most is egy pár szép gyermeket
El-temetvén, ötből vesztnek már négyeket.
'S hát! lám! mikor sírnék a' más levelére
Olyan Atya küld mást hozzám szerentsére,
Kinek siralommal sértett Nemes vére
Maga talál hasznos flastromot sebjére.

Nem siratom tehát két kis gyermekedet,
 Mert a' mint olvasom gyászos leveledet,
 Nekem e' két halál nyerte-meg lelkedet,
 Vagy e' kezdett tenni hívemmé Tégedet.
 Oh kedve-tölt halál! — De hálá Ifiennek,
 Hogy mikor a' sírba a' kisdedek mennek,
 Attyoknak az Egek életet engednek,
 Holott holt hírét is hallottam már ennek.
 De oh szerentsés szív! melly el-nem tsüggedett
 Mikor a' mord Halál nem tizedet szedett,
 Hanem a' mint hagyott ő hagyott tizedet,
 Kétfzer, mikor ötből tsak egyet engedett.
 Látd-e? hát! jobbágyod lett a' vitéz Halál;
 Övé vólt mind az öt, Te földes Úr valál,
 Két *dézmát* ád; egyet a' hol ötöt talál,
 Tudtad-e ezt, mikor engem' vigasztalál.
 Te más okot leltél vigasztalásodnak,
 Mikor elmés verset írtál Barátodnak,
 Hogy hát meg-feleljek nagy szívű vólttodnak,
 Imé én a' Halált teszem Jobbágyodnak. —
 'S ofztán: leveledben *Borbálát* nevezel
 Mikor egy siralmas Társról emlékezel,
 Azt írod hogy azzal kefergeffz 's könyvezel?
 Ez siralomból is örömet érezel.
 Ha sír is hív Társod, de szeret is él is
 Többet ér még ez öt söt tíz gyermeknél is;

Örülj hát, ha még él többet temetnél is,
Mert több van még nálad 's feleségednél is.

Ezekre 's kivált a' két utolsó Strofára válafozolván
a' kedves Barát, következett ismét ez a'

VII.

Felelet ugyan azon jó Baráthoz.

NEKEM nem másért fáj leveled' késése,
Hanem hogy a' Halál' szíven szúró kése;
'S Barátomnak újabb le-betegülése
Miatt késett verse el-érkezhetése.

Ha T—n szenvedted volna nyavalyádat,
Meg-érzettem volna fúllyos nyofzolyádat,
És most nem formálnék magam ellen vádot,
Hogy nem vissz-hangoltam siralmás nótátad.

A' T—i Bérczeknek öblös üregjei,
T—b 's S—d közt B—ó' ligetes erdei
Hangzva lettek volna komor követei
Bús szívednek, mikor nagyúltak sebjei.

De mikor a' Veszprém' mellze vonúlt Vára
Fektette testedet nyavalyák' ágyára,
Ám, ha nyögésidet az Ekhó szárnyára
Vette is nem bírta S—d' határára.

De áh Ti Veszprémnek komor vidékjei,
Hogy vagytok kettőnknek olyan irígyjei,
Hogy el nem hatottak ide nyögései
Annak, kinek velem közöfsek febei.
Hadd húllattam volna szapora könyveket,
'S szaporítván számmal a' két sebefseket,
Eregettem volna olyan nyögéseket,
Mellyek meg-haladnák fent a' fellegeket.
A' Somogyi fizelek fel-kapván hangomat,
Fel-kerefték volna kedves Barátomat,
'S halvány színnel festvén előtte gyászomat
Hírül adták volna közös siralmomat.
De így valahányszor szemét pillantotta,
'S vigasztaló versem' forát olvasgatta,
Hajdani búját is észébe forgatta,
'S minden biztatásom' tsonkának tartotta.
Nem merte a' Halált vélni Jobbágyának,
Mivel ugyan azon siralmas Atyának
A' kinek nem régen két dézmát hagyának
A' Párkák, most ollót készítnék magának.
Hát inkább a' Halál ötet rabbá tette,
Betegség' békóji közé rekesztette,
Sartzúl gyermekeit renddel úgy el-fzedte,
Hogy ő neki csak a' tizedet engedte. —
Úgy vagyon Barátom! a' keferőségnek,
Ennek az előttünk kelletlen vendégnek

Tűzei, úgy sütnék, 's olyan lánggal égnék,
A' millyen pará'sa van a' gyengeségnek.
A' szívek magoknak ön magok tsinálnak
Rettegést, ha félénk okokat találnak —
A' Halál' vitézi merőebben állnak,
Ha ki földes Úri just ád a' Halálnak.

De ha már ösztönöz firalma Házadnak,
Hogy ne tartsd a' halált lenni jobbágyodnak;
Ezt a' szabadságot tsak add-meg magadnak,
Hogy a' Halált ne is tartsd Földes Uradnak.
Gyermekid mindnyájan Istenéi vóltak,
Mind a' kik még élnek, mind a' kik meg-
holtak:

'S mikor el-vétettek kezedből a' hólttak,
A' halálnak is az Egek parantsoltak.
„Istenéi vóltak 's ideig engedte
„Tenéked, ha tehát már most vissza vette,
„Hogy a' kit szerettél ő jobban szerette
„Perbe az Istennel nem szólhatsz érette.
„Sőt ha el-gondolod egész életedet,
„Bóldognak mondhatod meg-hólt gyerme-
kedet,
„Mert tsak keveseb bűn bánthat egy kisdedet
„Mint már ennyi idő's léttedre tégedet.
Ha a' kisdedekké a' Menynek Országa,
Ez lehet szívednek tellyes vigafsága;

Hogy a' kit a' Halál korábban ki-vága,
Kevesebb a' bűne, kisebb adófsága.

Ha most minden meg-holt gyermekid élnének,
Míg csak annyi időt mint én 's te érnének,
Vess számot magaddal, menyit vétkeznének?
Bóldogabb halottak hát ők mint a' Vének.

Mint-ha szádból látnám most feleletedet,
Azt mondd: próbáld csak; ha Isten tégedet
Meg-áld, és el-veszi ismét gyermekedet,
Meg-látnám miképpen türtetnéd szívedet.

Isten' áldásának tartjuk lám ezeket

A' formánkra tsinált eleven képeket:

Sok kár okozhatna annyi gyötrelmeket,
Mint mikor egy Atya el-veszt egy gyermeket.

Kivált a' kit Isten úgy meg-látogatott,
Hogy a' termő méhre is vetett lakatot,
Úgy hogy bár esztendő számlálj ötöt hatot,
Mást a' holt raj helyett a' kas nem adhatott.

Ne mond tovább, kedves Barátom! képzelem
Milyen bút gerjeszthet benned a' szerelem,
Az el-aludt remény maga kész gyötirelem,
'S ha nem tsupa kétség, leg-alább félelem.

A' remény a' szívnek olyan vas-matskája,
Melly ha el-vesz öszve omlik hajótskája,
Azomban törjön bár kormány 's árbocz fája,
A' remény a' szélvész erősen ki-állja.

A' kárt hát meg-vallom méltán sirathatni,
Ha nints reménységed helyre pótolhatni,
De erőtelennek lehet-e mondhatni;
Azt, a' ki hatalmas mindent meg-adhatni,
Az orvosság 's Orvos Isten eszközei,
Annak pedig tudod, erősek kezei,
Junónak is vagynak köszörű kövei,
Ha meg-tompúlnak is néha mű-szerei.
Van hát reménységed mindég, és maradhat,
A' ki régen adott ezután is adhat;
Tudod, a' folyó-víz néha meg-apadhat,
De ha forrása van, ki csak nem száradhat.
El-hízem, 's magam is képzelem magamnak,
Hogy van itt is híjja vígafztalásomnak,
De meg-enged szíved tsonka vers-foromnak,
Mert búm énnekem is búja bús Társumnak.

VIII.

Egy Tudós Öreg Urhoz.

22. Febr. 1789.

A' Magyar Nyelvről írt egy Levélnek Tóldalékja.

MINDEN érzékeny Hazafi áraszfza - megkönyveit

És azokkal kényszerítettse Öfseinek lelkeit,
Hogy a' hajdan nyelve metzett tiszta szűz'
példájára

Édes Hazánk fülemüle formát vegyen magára,

Töltse bánatos fülünket siralmas hangzatokkal
'S a' gyilkos Thereufokat szidalmazza azokat,

Én pedig meg-simogatván fülemülém tollait
Több átkokkal fokszorozzam átkozódó hang-

jait.

Oh bátran — édes Anyámnak le-borúlván ölébe

Nyilván szólnék, és magyarul, fok Hazafi' szemébe ;

El-merném előttök szórni a' menydörgő átkokat

Magyarúl ; mert Magyaraim nem értenék azokat.

Nem értenék — vagy, leg alább — oh! —
nem értenék mások,
Hanem a' kik a' panaszban velem együtt
munkálok.

IX.

U g y a n a b b o z.

2. Mai 1789.

A' gyenge gyermekek felénk lépesének
Bátrabb vezetőji az erősebb vénnek, —
Hogy fokot ne higgyen erőtlen szárnyának
Dedalus szab hasznos törvényt a' Fijának.
Ha a' frissebb képzést a' tűz 's láng műveli;
Úgy tehát az elmét a' meleg érleli;
Pedig a' Bőltseknek igaz az értelme,
Hogy idővel jobban meg-érik az elme.
Nem aluszik az el a' fagyos Vénekben,
A' mit a' meleg vér gyúlytott a' lélekben.
Mikor a' földből vett test meg-nehezedik,
A' lélek az égre lángként emelkedik.
Egett Yung' elméje az utolsó télen'
'S leg-szebbeket gondolt a' koporsó szélén'

X.

A maga gyilkosáról, egy Atyafiboz levél.

23. Aug. 1789.

MEG-HÓLT hát Demján Barátod, a' mint
írod 's siratod,

Ah fírasd! fok öfzve jön itt a' miért fírat-
hatod.

Sok — én ötet tsak Barátim' ízava után is-
merem,

Még is fíratom *Haláldt* 's nem fíratni *nem*
merem

Haláldt, mikor képzésem el-temetését látja,
Nem merem, mert ember vagyok, 's jó em-
bernek barátja,

El-sárgúla egy Barátom, halála hallására,
'S én azt mondám mint halandó; meg-ví-
gafztalására.

Hízen, tsupa halállal van e' föld's az élet tele
Hízen ember volt, 's hogy meg holt *Dem-
ján* tartozott vele.

Mellyre az én szomorodott Barátom így felele;
Úgy ám — de gondold mint holt meg? egy
kutba ugrott bele.

Ah! már ez több, — ölni magát irgalmatlan
kezekkel,

Úgy tetszik, hogy ellenkezik egy jobb for-
sú lélekkel:

De csak ugyan még is azért fenkit sem kárhoz-
tatok,

Ha egy Világát meg-untban némelly bal
gondolatok

Szabaddá teszik a' szívét, hogy ne akarjon élni,

'S a' kint vagy egy nem létellel, vagy vég-
gel fel-tserélni,

Még a' háborodott vér is szülhet nemes vá-
gyódást,

'S vagy a' femmiségről, vagy egy jobb élet-
ről aggodást.

De erre is így felele, 's mint egy irtozott tőle:

Úgy-de úgymond már a' Világ mit ítél most
felőle?

'S mit ítélt? mikor szegénynek csak az sem
engedettett

Hogy ez a' szint-úgy mint én 's más, em-
berré teremtetett,

Halála után hólt, de vólt embernek ismertef-
sen,

'S a' meg hóltak közönséges helyjébe temet-
tesen.

Azért hogy reménység felett halálát fíjettette,
'S lelke ki-kergetőjéve tulajdon magát tette;
Ah, hol vagy? ember-fzeretés! a' törvény
azt tanítja,

Hogy a' ki magát igaznak 's büntelennek
állítja

Ámbár legyen vádolója, de ha nints meg-győ-
zője,

Dugja-be fülét a' Bíró, 's ne legyen bünte-
tője.

Demján hogy a' kútba esett, ez miképpen le-
hetett?

Miért nem gondolsz mentséget? Te embe-
ri fzeretet!

Vagy hova tűntél földünkről? Oh fzeretet-
nek Atyja;

Hogy az ember ember-társát vád nélkül
kárhoztatja:

Sok, a' telhetetlenséggel halálát fíjetteti,

Némellyet hogy a' bor öl-meg, akarki el-
hiheti,

Sokaknak a' tsúf fzerelem tsinál mérges febe-
ket.

'S nyilván látjuk hogy a' miatt végezik él-
teket,

Sokakat a' fent héjjázó indulat 's harag mérgé,
 Ez az életnek, idétlen gyökerét rágó férgé,
 Hirtelen le vész lábokról és le ront szél-ütéssel;
 Büntesd-meg hát ezeket is szokatlan teme-
 téssel.

Ezek tagadhatatlanul gyilkosai magoknak,
 'S minden kényszerítés nélkül okai haláloknak;
 Itt az emberi szeretet sem tsinálhat mentséget,
 Úgy akarással menthetjük tsak a' kegyet-
 lenséget ;

Hogy kedves indulatinak megerefsztvén zabláját
 Sijettette a' részeges 's a' búja vég-óráját.
 Még is noha az ilyenek magok' gyilkosi voltak
 Szinte úgy temettetnek-el valamint a' több
 hóltak.

Demjánt, a' mint vádolhatta szomorú története,
 Szint-úgy menthette előttünk betsületes élete,
 A' Tudomány, a' jó erkölts, tsendes maga-
 viselés,

A' benne lakott jó szívről mint bizonyság
 felel, és

Mint egy gyanúlsá tehette felőle értelmünket,
 Hogy tán nem önként hagyott el ez jó lélek
 bennünket.

Hogy tán a' hivataláról vólt terhes gondolkodás,
 'S a' miatt a' sétálásban lett mély el-andalódás

A' gondok alatt tántorgó lábait meg-botlatta,
Feje el-szédült 's inai le-roskadtak alatta.

És így a' véletlen eset végezte-el életét,
Így tehetné az emberi szeretet, ítéletét.

Vagy ha maga vólt is oka; ez egy jó szívnek
jele,

Hogy ha már meg-hal, nem akart lármát
tsinálni vele.

Nem vetett puskát mellyének, vagy borotvát
nyakának,

Mert így gondolhattuk volna tulajdon gyilkosának,

Hanem hogy maga hírének, nemes Tiszt-társ-
sainak

Kedvezzen, 's sok érzéketlen szívek' gondolatinak,

Ez magában el-tökéltett halálát úgy intézte,
Hogy még az is gyanakodjon felőle, a' k

nézte,

Hogy talám nem szánt-szándékból, hanem
véletlen esett

Halála, 's olly törre talált, mellyet ő nem
keresett —

'S hát néked nem lehetett-e ilyen gondolko-
dásod

Barátom, 's hogy-hogy hagytad-el holt
után Pajtásod?

Hogy van? hogy a' balúl könnyen vélekedő
 lelkekkel

'S fzerentsétlenen' semmit sem szánakozó
 szívekkel,

Te is kedves barátodat méltatlannak vélhetted
 A' kísérésre? sőt miért magad el nem te-
 metted?

Ah! hova lett el belőled Nemes érzékenységed?
 Hiszen ki nemzette azt is? — ember —
 valamint Téged'.

Ha Tiszt-társod nem lett volna 's egy idejű
 szünetés,

Kerefztyéni köteletség a' tisztes el-temetés.
 Tudod-e? hogy a' fzerentse mindent vakon
 rendel, és

Kézen hordozza ezt a' Bölts Isteni gondvi-
 felés,

Melly te reád is erefzthet olly fzerentsétlenséget,
 Vagy ha mást-is, de tsak ugyan nem tudod
 mint érfz véget?

Jól esne-e ha előre meg-érzenéd magadban?

Hogy barátid tégedet is el-hagynak halá-
 lodban.

Hogy szokatlan sír-ásokra bízzák temetésedet,
 Nem botsátják közönséges temetőbe teste-
 det, —

Hogy nem lessz a' ki Tégedet utólján meg-
tiszteljen, —

Mind ezekre kinek kinek maga lelke feleljen,
Sirasd-meg kedves Barátom! de ne hív Ba-
rátodat,

Hanem emberiség ellen hibázott vadságodat.
Menj-el a' több sír-halmoktól külön ásott sír-
jához;

Szólj tsak egy szánakozó szót számkivetett
hamvához;

Kövesd-meg a' felőle vólt vétkes gondolatidról,
Ereszsz rá egy két könyv-tseppet síró szem
héjjaidról;

Kérleld meg a' mint kérlelhet'd a' meg-holt-
tak' lelkeit,

Kérleld-meg az Elisium' haragos Isteneit,
Hogy valaha azt, hogy szíved a' meg-eset
nem szánja,

A' holtak Országa, 's Demján szemeidre
ne hányja.

XI.

T. Nagy János Úrhoz Levél.

29. December 1789.

Titire Tu patula - - -

TEGEDET hát még November bé - ültet
Műhelyedbe ;

Boldog vagy! — magok a' Músák oda men-
nek helyedbe.

Elő veszed víg lantodat, 's veregetve pengeted,
Ötsédet 's hív Barátodat válafrá sergen-
geted.

Engem' sok ezer gondok hol benn, hol kinn
üldöznek,

Az ész és test töredelmek ketten öszve üt-
köznek.

Az egész nyáron örömet gazdaság vesztegette,
Kalliope 's *Urania* látta és szégyenlette,
Hogy a' bünt az aggság olyan szorossan kéri
számon'

'S annyira fogott az Isten első átka Ádámon'
Hogy e' kies arany kertben *Hesperus* el-feledte
Kinek kell kedvezni? 's azt is a' gond' rab-
jává tette,

A' ki ha élt volna hajdan a' Parnasszus' tetején,
A' gond helyett virággal tölt kosarat hord-
na fején.

De lám adtak is a' Músák olyan erőt mellyébe,
Hogy a' kalza kapa mellett leg-forróbb he-
vülttébe,

Elő veszi néha néha a' hattyúi szárnyakat,
'S ereget Baráti felé barátságos hangokat.
A' kezét-lábát békozó terheket el-felejtí,
'S magát a' kegy szűzek között hűs árnyék
alá rejti

A' honnan fél-szemmel nézvén a' *Czéres'* me-
zejére,

Fel-vágyodik szíve lelke *Parnasszus'* tetejére.
De még így kerüli a' bús édes andalgás kö-
zött,

Szívébe megint új, nagyobb, 's más némű
gond költözött.

Hírül hozzák, hogy *Afxtreát* mindjárt felhő
keríti,

Ha tsak onnan ki-fejtőzni nagy erő nem
fegíti. —

Hol vagyon hát az az erő? — magamtól kell
ki-telni,

Mert a' nagyon hív szív helyett ritka nyelv
tud felelni:

'S míg ez unalmas aggodás szívemet szorongatja:
Szóliál a' bődög mezőkről *Plátó* a' Bóltsek
Atyja;

Hogy tsak négy hét választja már a' pálya-fu-
tás helyét,

Nyomozd úgy-mond, és írd könyvbe a' lé-
leknek erejét.

Neki fogok — efsze veszi *Euklides* szándéko-
mat,

'S el-jön nem tudom mi okból nehézíteni
dolgomat,

Ez a' kettő négy hét alatt olly szörnyű dol-
got adott,

Hogy mind az öt újjom tsak nem a' penná-
hoz ragadott.

Úgy hogy nem volt *Eratomnak* sem ideje sem
helyje,

Hogy hangodat kedves Hattyúm! vígan
vissza felelje.

Az Innep szakasztá felbe meg-unt andalgásimat:

Kezdhethném hát feleletet adandó soraimat,

De ama' testé lett Íge elő kéri szívemet

Oda első adós vagyok, ő teremtet engemet.

Add-meg hát lelkem! a' lelki tartozást Istie-
nednek!

Addig hív atyád fia, 's Barátid meg-engednek.

Engedj-meg hát édes Bátyám! hogy így el-
késleltetett

A' gond; engedj-meg hogy Músám elébb
nem felelhetett.

'S ha két hétig válasz nélkül hagytam is leveledet
Higyd-el ebből hogy hív Ötséd nem felejt-
el tégedet.

Be régen! be régen várom, 's már gyanakod-
ni kezdtem,

Hogy vagy meg-untad a' Músát, vagy elle-
ned vétkeztem;

Mert, hiszen tünődniöm kellett, ('s szintúgy
köz ez te veled)

Hogy a' derék nyártól fogva így el-késett
leveled.

'S hát im! mikor leg-forróbban perlek Leib-
nitzel 's Lokkal,

Ez előtt mint egy két héttel, vagy ha töb-
bel, nem fokkal;

Szárnyal, egy veres 4 számmal, 's Raabbal
jegyzett leveled,

Szárnyal, 's kedves leveleddel Ötséd szívét
emeled.

Emeled ama' szomorú gyanúból fel-serkenni,
Érzem már, hogy a' hűségben nem akarfa
meg-pihenni.

S. - - Úr miért köszöni az én emberségemet;
Holott tsak gyümöltstelennek látta tiszta-
szívemet.
De, hogy emlékezik rólam — el-folyt a' bol-
dog öröm,
Mert S. - - - az a' kinn nem fog még sem
korom sem köröm.
'S ha millyen nagyon örvendem, szinte úgy
nem tsudálom,
Hogy a' jó Úr' szeretete én erántam nem
álom;
Mert ha kedves kinek-kinek a' maga hónya-
béli,
Az erős lelket 's magyar vért bennem ugyan
meg-leli.
'S mondhatom: aranynál drágább kintset kö-
zöl én velem,
Ha úgy szeret hív rokonját mint én ötet
tisztelem.
A' Hadról írsz leveledben, és ígérsz békefséget,
Ígérsz — mert még sem te sem én nem lát-
tunk ellenséget;
De kinn a' Horvát fzéleken más külömben
befzélnek,
'S azt mondják: fokan áldoznak molt-is
Török kard' élnek.

Itt benn ugyan békeféség van, 's jót lehet reményleni,

Mivel Bétsből négy, Budára a' hétnek azt izeni,

Hogy a' Deák 's Magyar közül egy jobbat választfszanak

Mellyen ezután Törvényeink, 's köz dolgaink folyanak;

Pétsre már a' parantsolat el-jött a' mint mondatik,

Hogy a' merő *Commissio* tüftént *suspendál-tatik*.

Ha befzélleffz S. - - Úrral, ne refteld-meg kérdeni,

Szeretné-e ezt a' szép szót betű szerént érteni:

Iften hozzád! szerentséfen és fokáig éljete!

Iften veled! — Oh de hát én mikor-lefzek veletek?

XII.

U g y a n a h h o z.

2. Martii 1790.

TUDTOMRA, még ilyen hamar nem érkezett leveled;

'S hát! miért nem válaszoltam hamarább?
azt feleled

Az újságra várakoztam — mellyből már szolgálhatok;

De abból Ti Győrben 's Pápán, tán többet hallottatok:

Tsudálkoztál hát, azt írod, a' Vármegye' Gyűlésén;

Tsudálkoztál egy olly Főnek illy vizsgálásrendelésén;

— — — — —

— — — — —

De mit sértem a' beteget, vagy talám eddig hólttat,

Miért hárynám a' már magát ezre vettnek,
a' vólttat?

Valóban olyanok azok mint lántzra kötött ebek
A' kik hallgattak mind addig, míg fájhat-
tak a' sebek.

Most pedig, mikor sebjeink napjobb részint
gyógyúlnak ;

Véget várnak a' rendelők 's a' rendelések
múlnak

Mikor már fok váratlantól nem annyira tart-
hatni ;

Mert bizony vagynak ilyenek — akkor kezd-
nek ugatni.

Nem értem itt sem magamat, sem a' S. - -
szívüket,

Sem fok állhatatos Papot, 's más némelly
nagy lelküket ;

A' kik a' tereh alatt is a' jó szót el nem nyelték,
'S a' mi a' sziveken' feküdt nyelvekkel azt
felelték :

De vagynak, kik a' nem régi újságokat sze-
rették,

Sőt magokat némelly részben eszközökké-is
tették ;

'S most mikor más eső esik köpönyeget for-
dítanak.

'S a' kit az előtt imádtak. most az ellen
ordítanak.

Most rontják a' magok által tornyozott por-
tsibéket,

És a' már szóttalan írkálnak versetskéket.

Én pedig, ki eddig bátran szóltam, most meg
némúlok,

Két kezemmel a' segédért az egek felé nyú-
lok;

'S így könyörgöm azokért kik fok nem jót
tselekedtek,

Uram botsásd-meg nékiek, mert nem tud-
ják mit tettek.

Azomban e' boldog időn meg-tölt szívem
örömmel;

Kiáltok Hazám hasznáért én is minden erőm-
mel —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

Látd-e? gondolom magamban: én mindég
Magyar voltam,

Sem szóval sem viselettel véretem nem tsú-
foltam:

'S már most ez változásokkal nem szükség
meg-változnom,

'S fok tsúfos esztelenkedést most vissza bo-
londoznom.

— — jól viselte magát a' mint írod — — ba'

De meg-motskolá jóltettét azt mondják mo-
stanába'

Éllyetek édes Magyarim! kedves Hazámfiái!
Erősödjetek Hazámnak minden hív Osz-
lopai!
Élly minden a' ki Hazádat 's Nemzetedet
ízereted,
'S örvendj élni mert ezután vidámabb lesz
életed;

Mond-meg S. - - komádnak is, 's kiáltsd, hogy
ő is éljen,
Éljen, hogy róla az újság még többet is
beszéljen;
De ély te is édes Papom! Magyar a' te
lelked is,
Szeressenek a' szent Egek engemet is, té-
ged is.

XIII.

Utra késérő Síp.

A' Nemes Zala Vármegyei Nemes Sereghez — mi-
kor Füredről Buda felé indúlt 29. Maj. 1790.

LÓRA Magyar! Trombita zeng — hangzik
a' Tárogató,

Nagy kints vár, Márs a' vezető — Hajnal
az út mutató.

Nagy kints vár — arany záloga öfi szabadsá-
godnak,

Márs vezet, a' ki erőt is szokott adni ka-
rodnak.

Tárgyad felé a' víg útat a' szép Hajnal mu-
tatja,

Mosť hafad 's nap költte felől szárnyjait
tsattogatja.

Országunk' teteje felé tsalogat mosolyogva,

Hol zászlódat fok Nemzeti zászlók várják
lobogva.

A' tele hórd a' hajnalnak áll által ellenébe'

Sõt már le-tsúfz a' hegy mellett a' Téthis'
tengerébe.

'S jelenti, hogy noha fényes, és erős szarvú
vala,

El-tűnik mihelyt fel-tetfzik szabadságod'
hajnala. —

Pirofodj gyönyörű Hajnal! 's ragyogó fényed
maga

Legyen Nemes vitézidnek — legyen vezér
tsilaga.

A' te édes reménységed, a' te fényed vezesse
Oda, a' hol már készen vár Országunk' lok
Nemesse;

Hajtsátok le fejeteiket Füred kies hegyei!

Alatszondjatok bértzes Balaton' vidékei!
Emelkedjete forrással bővös völgy mene-
dékek!

Hadd süsön kebeletekbe a' Hajnal, enged-
jétek.

Botsátsátok ki ez Nemes fereget belöletek,

Sõt vidám lovagjainak jó útát készítettetek;
Hadd kövessék, fíjettecsék örvendetes útjo-
kat,

Hadd nézhessék, ölelhessék hamar édes
Anyjokat.

Hadd köszöntsék ama' magas Palotát nem
fokára,

Mellyet Mátyásunk épített szomszédi tsu-
dájára,

Hadd lássák öröm könyvek közt, mi van? és
kik vagynak ott?

Hol ez előtt egy századdal Pogány ellenség
lakott.

Képzem: mitsoda örömmel fogadja Buda'
Vára,

Az annyiszor kinu bujdosott koronánk' ól-
talmára

Midőn látja, hogy ezután nem a' porban tsúfz-
kálva,

Nem alacsony lelkűképpen két felé sánti-
kálva,

Hanem minden erőltetést és terhet el-fzenvedve
'S még-is az alacsonyyságból hegyekre emel-
kedve ,

Éjjel is látó Bagolyként be néz Buda Várába,
'S mind két lábát jól meg-vetve kardot tart
a' szájába.

Sijefsetek hát, menjetek édes Anyám' fiai!

Márs vezet, ott várnak a' Márs' tábori mag-
zatai ,

Kik már tudják, meg-tanúlták, mit zálogol
e' szent kints ,

Értik , mi szokott történni ott a' hol egyes-
ség nints.

Azok őrzik jó Anyánkat, és Magyar Ha-
záinkat ,

Mi a' szövetség zálogát Nemzeti Koronán-
kat. —

Derűlj kies Hajnal! derűlj! fényesítsd az
Eget,
Vezesd ditső fényed felé ezen Nemes fe-
reget!
Érefzd-meg Vitéz! érefzd-meg lobogóra zász-
lódát!
Fujd-meg — most nem vélik rosszra — —
fujd-meg, tárogatódat
Buda' ditső Vára felé fíjjettesd Paripádat,
Nézd-meg a' számkivetésből haza jött Ko-
ronádat.

'S őrizd — de térj ki egyenes útadból Vesz-
prém felé.

Ottan találsz egy szent helyet nézd-meg azt
is menj belé.

A' hová a' magasságból tsattogó menydörgések

A' fokszori unfzolások 's remitő ijesztések

Be nem hatottak — őrzőji úgy áltak őrizetet

Hogy ki nem adták azt a' mit a' Haza nálak
le-tett,

Meny — menj — Nemes Vitéz sereg! útazz
Isten' hírével,

Míg kezet fogsz nem fokára más Megyék'
feregével

'S meg tanúlod egy nagyobb, 's még nem lá-
tott Tárfaságban:

Mitsoda, 's még mi lehetne a' Magyar, az
Országban?

XIV.

A Békefség Angyalához felelet.

A' Somogy Varmegyei Nemes Sereg nevében : mi-
dön azt a' Békefség Angyala meg-köfzöntötte
's a' poharat is rá köfzönte. Sio Fokonn 16.
Jun. 1790.

Jó L mondád, jól, áldott békefség' Angyala!
Hogy nem a' határ-szél, 's ellenség Vár-fala
Nem hadi-kürt 's réz dob vízf útra bennünket,
Más Angyal vezeti Nemes feregünket —
Ofzlanak a' nem rég terhesült fellegek
Fényes tsillagokkal ragyognak az Égek,
'S nagyon meg-lankasztják a' halvány hold fé-
nyét,

Miólta a' Magyar bíztatja reményét.
Hát ha még a' boldog szabadság' hajnala,
Melly eddig fetéttel be-borítva vala
Fel-fog egész fényben mint készül derülni,
A' szent szűz fog a' nagy tsillagok közt ülni;
'S az erőtlén Hóldat tapodja lábával,
Melly' már kebelébe öklele szarvával.
Nem hát — nem is szükség — nem megyünk
hartzolni,

Mert békefséget kezd az ég parantsolni ; —

Jóllehet nem rosdás fényes kardunk' éle,
A' szívünk sem félénk, 'hartzolhatunk véle,
Vérünknel, karunknál sokkal inkább drága
Előttünk Nemzetünk' Ősi szabadsága.
Hanem tart egy kintset Országunk' teteje,
Mellytől fénylett minden szent s' jó Király'
feje:

Egy kintset, a' mellyet zálogúl adának
Rómából Országunk ditső Királyának,
Ennek őrzésére készítjük magunkat
'S Buda Vára felé indítjuk útunkat.

— — — — —
— — — — —
Hanem fok ellenző menydörgések között,
'Tőlünk ez az arany kints is ki-költözött.
Molt' hát, ki nyílt szemmel nézvén a' Ha-
zára,
Éjjel is vigyázó bagolynak módjára,
Fel-megyünk őrt álni ditső hegyeinkre,
'S éles kardot fenünk fajúlt Testvérinkre.

Tanítjuk egyszersmind az idegeneket,
Hogy a' Magyarok is őrizik kintseket,
Hanem a' Királyhoz vonzó kötelesség,
'S bekelesség szívető hív tökéletesség,
Azt tette ez terhes el-nyomattatásban;
Hogy nagy indulatunk csak a' sohajtásban,
Csak a' fájdalmakat békével tűrésben
Állott, 's a' rossz helyett jobbat reménylés-
ben. —

Késérj hát békelesség' Angyala! bennünket;
Vagy áld-meg bútsúzva Vitéz seregünket.
Hogy az se külsőt se belsőt ne vérezzen
Hanem békelességet 's állandót szerezzen; —
Hiszük is; az egek talám meg-engedik
Hogy biztos reményünk jóval tellyesfedik.
'S Fokon' a' Balaton' ki-folyó árkánál
Ennél a' békelesség' áldott Angyalánál,
Még nagyobb örömmel fogunk innepelni,
'S *Isten' dicsérünket* vígan énekelni —
Meg-látsz nem sokára; de ha meg-nem látsz is,
Adj ránk még egy áldást *O Angele pacis!*

XV.

A Veszprém Vármegyei Nemes Sereghez.

Szóll Buda.

JERTEK-FEL vitéz gyermekim! jertek,
Buda' hegyére

Sijeffetek arany kintsem' 's kintsetek Őrzé-
sére:

Kézbek Bátyáim 's kapúim kebelekkbe fogadni,
Kézbek koronám' tornáttzi Zászlótoknak
helyt adni.

Ohajtnak vitéz fiaim ölelni benneteket

Ohajtják magok' számába iktatni feregteket;

— — — — —

— — — — —

— — — — —

Betsüli a' buzgóságot a' Nemes Fejedelem,
 Tudja a' fok gyermek' Atyja, mi a' Haza-
 fzerelem? —
 Jertek-fel vitéz gyermekim! Hazátok' ditsős-
 séget
 Nagyíttátok, 's takarjátok fokaknak hi-
 degségét
 Mutafsátok-meg Budának ha tsak tízen hu-
 szan-is
 Hogy eddig is mindig készek voltatok, mint
 mostan is,
 Jó folyású véretekkel köz-örömbe merülni;
 'S az innepplésben több Nemes Megyékkal
 részesülni
 Ti! ti kofzorúzzátok-meg a' Veszprém Vár-
 falat,
 Hogy nem maradt Megyetekben annyi Tót
 Arpád alatt,

Melly úgy meg-kortsosíthatná jó Magyar vé-
reteket,

Hogy koronám tagjainak ne is tartson titeket.
Ti vagytok kik némellyeknek majd tsak nem
ellenére,

Sok szoros erfényűeknek világos szégyenére
Meg-mutattátok, hogy munkás az a' Nemes
indulat

Melly törsökös 's nem be óltott Magyar szí-
vekben múlat,

Jertek hát karjaim közé, jertek, és kóftolyátok:

Melly édes a' Haza, 's melly szép a' Ti
édes Anyátok?

'S melly ditsőtség ott örökös egy zálogot őrzeni
A' hol már lábunkra békot kezdettek kéfzi-
teni.

Jertek, én öröm tsókok közt fogadlak kebe-
lembe,

A' szabadság' Templomába lépintsetek ve-
lem be.

XVI.

A z Á l o m.

14. Sept. 1789.

ED ES álom! melly gyönyörűséges részve vagy te, a' mi unalmas életünknek, melly nyugodalmas szakasza a' fok nyughatatlanságokkal bajlódó idő-töltésnek! Ismerték-e azok a' te hasznaidat? koftolták-e érzékenyül, és illendő reá figyelmezővel gyönyörűségeidet? a' kik hajdan tégedet az Istenek közé számláltak: mert oh bizony sokkal jobban megérdemled az Innepet, az Oltárt, a' Templo-mot; mint vagy a' mulatságos vadászatnak, vagy a' telhetetlenkedő bor itálnak az Égnek leg-nagyobbjai közzé számlált Isteni 's Isten-Affzonyai.

Mikor némelly tobzodó, az ételben italban telhetetlenkedik, — tsiklandozza téres torkát ez a' tele poszával le-nyelt kedves savanyúság, melly mihelyt kelletinél több, mindjárt kezdi nem tudni a' lélek; millyen az, a' mi az ínynak jól esik? ízlik elze nélkül, 's hogy többet tölthessen gyomrába, annak a' mi eszt

el-veszi, kelletlen falatokból agyat vet: magán kívül van, mint a' ki el-ájúl; (vagy ha a' részegségnek egész mértékére nem lép is, a' telhetetlenséggel testét el-lankasztja, elméjét a' figyelmetes gondolkodásra alkalmatlanná téfzi) mikor osztán fel-ébred, tagjai fájnak, íz érzése keferű, melly pedig azt az édesít olyan telhetetlenül érzette, tompák minden érzékenységei, rövidek gondolati, hibás emlékezete; próbálja magának elő-képzeni életének azt a' szterentsétlen folyamatját, melly a' telhetetlenségben tölt-el: nem tud tovább emlékezni, hanem csak addig, a' míg az az érz-vesztő ital elég vólt; a' többi olyan előtte, mint ha nem élt vólna; olyan, mintha most kelne-fel a' sírhól, 's mintha a' *Lethe* vizéből hörpölte vólna a' feledékenységet: ha én az alatt tsendesen aluszom; mitsoda megelégedéssel folynak nyugodalmas óráim! testem nyugszik, 's érezhetetlenül készíti magát a' megújulásra, elmém pedig mivel nyugodni nem tud; a' maga édes képzelődésinek szabad szárnyain repdes; 's a' néma gondolatokból festi ki magának, annak a' bódog életnek képét, mellyet hajdan a' test nélkül fog tölteni; 's mi vagy te oh telhetetlenség! ehhez az ártat-

lan gyönyörűséghez képeft? melly tsák azért is édes, hogy ártatlan. — Mi vagy chezképeft? Te tele tséfszékkel bujálkodó részegség! melly pedig a' mint tartják a' tefli gyönyörűségek közül egyik vagy. — Mik vagytok? *Bakhus*' bőr 'sákjai! *Szilenus*' érzéketlen heveréfi! 's tsúfos tántorgáfi! tsupa gyöttelelem, tsupa betegség, mellyből hogy meg-gyógyúljon a' telhetetlen, első orvolság az álom. — Az az édes álom, mellyet ti a' fel-keléskor keserűvé tesztek; az a' nyugtató kedves álom, mellyet ti gyakran, rémítő képzésekkel nyughatatlaníttatok.

Mikor némellyek, unalmas órájikat vadászattal töltögetik; ugrálják a' tsalittos bokrokat egy félénk oktalan állatért; meg-mállzák a' kietlen havafokat a' halál' szerző fegyverek' őrizete mellett a' nálaknál erősebb de nem mindenkor kegyetlenebb vadért: a' vadász ebek' kaholó hangjaival gyönyörködtetik füleiket, mellyeket gyakran az érzékeny hallású Ekhó meg-kettőztet; futnak, fáradnak, mint a' pálya futók, 's fáradságoknak leg-nagyobb jutalma egy szerentsés lövés, 's az azzal való ditsekedés, vagy ha az nints, az ezerféle mesterséges mentség; ez az a' *Diana*' kofzorúja,

melyet ád a' maga vitézinek: Ha én az alatt,
 hivatalbéli foglalatosságim után le-heveredem,
 's az a' nyugtató Isten az *álom* le-ereszkedik
 fzem héjjaimra a' levegőnek szárnyain, mint
 a' pók a' maga mesterséges kötelein; mennyi-
 vel nagyobb az én gyönyörködésem azokénál,
 a' kik test fárasztással kerülnek, az unalmat?
 noha ez már a' leg-nemesebb gyönyörűségek
 közül való) — azoknak testek el-lankad, míg
 azt keresik, a' mi őket kedveltefle; az én tag-
 jaim meg-nyugosznak, 's lelkem a' leg-édesebb
 képzések között múlat: — azok örülnek hogy
 egy teremtetett állatot meg-ölhettek; én tellyes
 meg-nyugovással vagyok, hogy senkit meg-
 nem bántva magamat ártatlan nyúgodalommal
 gyönyörködtettem: — Azok ha fzerentséjek
 nints, boszongkodnak, gyakran veszedelemben
 forganak; én ha néha álmomban holmi rémí-
 tő képzésekkel küszködöm, 's erőlködésemben
 fel-ébredek; melly ki-mondhatatlanúl örülök,
 hogy tsak álmadtam — Oh Dianna! vallyon
 ha te is a' vad-üldözetben kapott fáradságod
 után, szentelt berkeidnek híves árnyéka alatt,
 (nem pedig a' fényes Efezusi templomban) a'
 zöld pálsitra le-heveredel, 's fejedet gyengye
 karjaidra le-hajtva, meg-adod tagjaidnak azt

a' nyugodalmat, melly nélkűl, szép Isten Afz-
szony! te sem lehetsz-el; vallyon nem érzed-
e magad is, hogy tsak az álom az, a' mi hij-
jánofság nélkűl gyönyörködtet: és a' mi nél-
kűl a' vadálzatban kerefett gyönyörűséged,
tsak test-rontó nyughatatlanság.

Édes Álom! melly kedves vagy te! men-
nyire szerettek téged' még azok is, a' kik ar-
ról nem is álmadoztak, hogy tégedet a' gyö-
nyörűségek közé számláljanak? — Mit vétet-
tél? talám ugyan gyakori rémülések' játék-szín-
je lehattél azoknak, a' kik tégedet halál' test-
vérjének neveztek, fagyos halál' képének —
rajzolt másának — Mi lelt benneteket? két
nagyobb is az Arany Poétáknak! hogy te játé-
kos elme ű Názó! halálhoz hasonlónak mon-
dod, még pedig a' fagyos halálhoz hasonló-
nak, az Álmot. Te pedig Máró *)! remek vi-
tézi versedben halál' testvérjének nevezed, sőt
a' pokolnak leg-rettenetesebb Isteni közé száml-
lálod, mikor annak félelmes Tornáttzában ké-
szítesz szobát, a' *siralom, gond, halványnya-
valyák, komor vénség, félelem, izetlen éh-
ség, otsmány szükség, nehéz munka, a' bűn*

*) Aen. 6. v. 275.

ből költ öröm, és az *esztelen visszavonds* között az *álomnak* is — Mit ítéltek a' tsendes álomról? — a' halált véltétek-e édefebbnek mint én? vagy az álmot keferőbbnek? vagy csak a' nálatok régibb mesélők' képzelődései után halgattatok? — De mit vétett azoknak is az álom? Hogy *Orfeus*, *Heziodus*, *Homerus*, *Szeneka* egyaránt a' halálnak a' félelmek' Királyjának Atyjafiának lenni vallották. De, oh! mind kegyetlen értelemben — Gyengítsetek-meg régi Bőltsek! kemény ki mondásokat, avagy csak annyira is mint *Arisztoteles*, a' ki az álmot határ szélnek tartotta az élet és a' halál között: vagy mint *Petronius* a' ki a' részegség után következett mély álmot mondja lenni olyan vég szélnek, melyet egy kis ki-terjesztéssel élet végező halálig lehet nyúlytani. — De nem ilyen tulajdonságokkal bír az nyugodalmas *álom*! *Édes álom*! a' melly az el-erőtlenedett Öregeknek annyi órát töltasz napjaikhoz, a' mennyit elveszel az ébren-vigyázás' szempillantásiból — vagy ha Testvérje, ha hasonlatossága, ha határ-széli vagy a' Halálnak; melly igen édes lesz úgy a' halál! melly nyugodalmas az örökre leendő el-szenderedés; mitsoda el-képzel-

hetetlen tsendefség lészén ott? mitsoda töké-
 letes meg-elégedés? mikor az ember el-nyug-
 szik, a' fel-ébredésnek, az újra lehető el-fára-
 dásnak, a' terhes gondnak, a' test' indulati-
 val való tsatázásnak, minden félelme, min-
 den reménysége, sőt minden kívánsága nél-
 kül. — Ha olyan édes álom vagy te oh ha-
 lál! vagy ha tsak árnyékod, tsak képed ne-
 ked az álom, a' melly olyan gyönyörűséges;
 melly ki-mondhatatlanúl kedves lehetfz ma-
 gad? nem Halál vagy úgy oh Halál! hanem
 egy új élet, egy a' mostani nyughatatlan élet-
 nek minden epesztő viszontagsági nélkül gon-
 doltatott angyali élet; a' test' békójából ki-vet-
 kezett szerentsés léleknek örökös szabadsága;
 az örökké valósággá vált időnek, olyan min-
 den vég és változás nélkül teldegelő arany szá-
 zadja; mellyben semmiképpen nem férhet a'
 hosszú idejűséghez a' vénség, a' lételhez a'
 változás, az élni meg nem szűnéshez az una-
 lom, az életnek mindenkori hosszabbodásához
 azok a' viszontagságok, mellyek most a' lételt
 a' nem lételhez készítgetik; — hanem az a'
 meg-fzoríthatatlan szabadság, mellyet az édes
 álomban láttatik érezni az érzékenységek' fer-
 kentéfi nélkül gondolkodó elme; fogja a' lel-

ket vég nélkül gyönyörködtetni azzal az állapottal, mellybe lépett ez örökös álom által: Isteni eredetére vissza vífzi lételét a' változhatatlanság; a' gyönyörűségeknek szüntelen érzése, 's az azon való szakadatlan öröm, hogy ő meg nem szűnik élni; olyan ártatlan és mindenkori foglalatofságok lesznek, mellyek távoly rekesztik tőle az únalmat, az idő haladást, az órák után óráknak, idők után időknek, minden meg-szűnés nélkül való teldegetését, segíti, lehetősé téfzi, 's örökké tartandókká tsinálja, a' mindég egy, 's mindég boldog állapotban való létel. — Ha ez az a' Halál a' mit képez, a' minek testvérje, a' minek határ-széle az álom; szentül gondoltatok hajdani Böltsek! és egyszersmind az *Almot* egy leg-kedveltetőbb mulatsággá tettétek. — De ha annyit tesz a' *Halál*, mint a' *meg-halás*, a' mikor a' szívnek hajdani titkos és vétkes indulatai ki-szaggatják lakó hajlékjokat, mint a' viperák édes Anyjok' hasokat, és feregefen az útra készülő léleknek eleibe menvén, kényszerítik a' maradásra; törvény-széket rendelnek neki, 's szájából kívánják azt a' kedves vagy kedvetlen ítélet-tételt, a' melly már magában káosz büntetés 's kész fel-oldozás; kész pokol,

's kéfz Menyország ; a' mikor azokon szomor-
 kodik leg-inkább az el-költözendő lélek, a'
 mik ez el-tölt rövid idő alatt leg-kedveseb-
 bek voltak előtte: mikor egy két pertzentés
 alatt az egész világot öfzve-futkossa, 's ren-
 del mint egy irtóztató Lajsiromban nézi, ki-
 ket és miket kell neki most mindjárt itt hagy-
 ni? mikor minden szempillantásban reszketve
 várja, mint a' kit a' rettenetes égi háború a'
 kietlenben kinn szorít, vagy mint a' fő-vétel-
 re büntetődött rab mikor szemeit be-kötik;
 hogy most mindjárt meg-lohad tüdeje, az a'
 fűvő, melly ki 's bé szörbölte a' levegő eget;
 el-szakadnak, be-rekednek azok a' testnek tit-
 kos tsévéji: el-rothad most mindjárt, 's moz-
 dúlhatatlanná lesz az a' ferény neveltség,
 melly a' testnek külső ágazatiról 's foglalatiról
 a' lélekhez vitte a' külső dolgoknak képeze-
 teit; mikor reszketve várja azt a' szempillan-
 tást, hogy most mindjárt vége legyen, hogy
 ne hallja szerelmeseinek zokogó nyögdétselés-
 seiket, mellyek pedig csak addig gyötrik míg
 hallja; hogy egy fekete, és minden apró lyu-
 katskák nélkül öfzve-fzött kemény fátyol el-
 lent áll szeme bimbojinak, hogy semmit se
 lásson, meg minek előtte ortzájára borítanak

a' szem-fedelet, más hasonló halandók' kezei; hogy a' roskadni kezdő, 's érzésétől most mindjárt meg-fosztatandó testet ápolgató kezek' tapogatását lassan, 's mind lassabban-lassabban érezi, 's mindjárt meg-szűnik érezni: ha ez, mondom, ez a' *meg-halás* a' *Halál*, oh ne hasonlítsátok úgy az *álmot* a' Halálhoz; — élet még ez, az életnek utolsó fáradságos szakasza, nyughatatlan szempillantása, mellyből így ki-mondhatatlan kitsinységű idő haladik alatt által repül a' fok szorongattatások között lévő lélek arra az édes álomra, melly már valóságos álom, kedves álom, gyönyörűséges, és örökké tartó el-szenderedés; nem Halál, hanem élet: — Sijettetik erre a' jobb sorsú lelkeket a' szorongattatások közt is, mint valamelly belső őrző Angyalok, 's titkos tanátsofok, a' *szerezsés el-tökélles*, és a' *bóldog reménység*; mikor a' bűnök forral elő állanak; az a' Halandó, a' kit valaha a' haldokló talám el-nyomorított, előtte siráncolni rémlik; az *el tökéllés* mellé áll, 's eszébe juttatja az el-ijedt léleknek, tselekedete nyomos mentségeit, 's azt-is mennyi jót tett több ember-társaival: — mikor a' szeretlenség, tudatlanság, kételkedés, tündér formákat öl-

tözvén magokra, reszkettetik a' lelket, hogy ő alkalmatlan léfzen annak a' bódog életnek meg-bírására, mellyre által menni most készül 's mindjárt kénytelen lessz: melléjek áll egy anyagi áll-országban, a' *reménység*, 's biztatja a' lelket, hogy olyan édes álom az a' másik élet, a' hol el-múlik minden kételkedés; olyan bódogság a' hol tökéletességre megy az emberi híjjános szeretet, és tudomány. — De még az az idő is mellyben ezek a' tufakodások tartanak, még nem Álom, nem Halál; még mind élet; a' léleknek a' testtel való egybe-köttetésében álló nyughatatlan élet. — Hol van hát már a' Halál? mellynek hasonlatossága vagy te oh édes Álom! — nints halál, nints egyéb a' mi Halálnak neveztetheessen, hanem az egy-élni meg-szűnés; melly pedig egy olyan kitsiny 's rövid pertzentés, a' mellyet az értelem meg nem foghat: azután megint élet következik, 's ez osztán az az álomnak testvérje — ez — de oh! ez nem a' pokol' rettenetes Istenei közül való. Nem a' rémítő Tornáztban, nem a' kínzó piatzon, nem a' kárhoztató Törvény-szék előtt vagyon ennek lakó kamarája, hanem bellyebb az *Előszumban* a' szerentsés mezőkön, a' szent fák,

a' bóldog leveles ágak' múlattató árnyéki alatt.
 — Ott van az az örökös álom, azok az érzékenységek' segítségé nélkül mindég tartó örvendetes képzelődések, mellyek a' lélekhez nem botsátnak femmi olyan dolognak képit a' mi szomorú: nintsenek sem komor sem ellenséges indulatokkal keverve; hanem minden szép, minden ártatlan, minden gyönyörűség, minden egyenlő mértékben jó és kedves, 's mind ezeket a' lélekben öfzve foglalja, 's meg-unhatatlanokká teszi egy olyan angyali tulajdonság, a' mellyet mi meg-nem foghatunk, úgy mint a' *telhetetlen meg-elégedés*.

Fesd-le nekem tsak egyszer, ennek a' ki magyarázhatatlan bóldog állapotnak képét tsak kevés részben is édesfészes álom! a' ki magad ennek némű-némű hasonlatofsága vagy — mutasd-meg testvéredet lelkemnek — taníts-meg, mi az az örök álom? tapasztaltasd velem annak a' gyönyörűségnek 'sengéjét te leg-tensebbsébb Istenség! Ha ezt tselekedsz lelkemnek; templomúl szentelem neked lakó házatskámat: óltárt emelek számadra, 's életemnek azokat az órájit, mellyeket a' Teremtő a' végre rendelt hogy ébren legyek, arra szánom, 's arra fordítom; hogy Tenéked áldozzak 's jó sza-

gokkal füstöljek, — Oh meg-érdemled Te azt akkor én tőlem, mert olyan boldog életnek képit fogod mutatni, a' mellyre én teremtettem, és a' mellyre készülök, mikor élek: azokba a' boldog gyönyörűségekbe segítesz be-te-kénteni; azokba a' boldog hajlékokba, a' hova tudásom és érzésem nélkül febes szárnyakon' vísznek az idő-szakaszoknak rendel változásai. — De oh édes Álom! Tsendes Istenség! mint bánfz Te a' halandókkal? tsak úgy mutatod lelkenek, azoknak a' boldog gyönyörűségeknek rajzolatit, mint mikor a' katonaságra készülő gyermekeknek Hadi játékot mutat a' Mester: — El-szenderítesz Te engem'; 's mikor érzékeny gondolkodásim után el-szenderedem efre vehetetlenül be-zárod szem-héjjaimat: a' gondolkodás foly a' maga' rendes útján, és én nem tudom a' szempillantást, nem foghatom-meg módját; mikor? és miképpen változik az álmadása? a' mi tsak mosti gondolkodás volt. Szemeimnek behunyása magában álmatnem tsinál, ha füleimet be-dugom, 's minden tagaimat a' tefi dolgoktól úgy el-fogom, hogy ne érezzek; még nem aluszom, még lehetek ébren; Te pedig engemet olyan alattomban, olyan titkosan

el-szenderítessz ; hogy füleim nyitva vannak, tapintádom a' külső érezhető dolgok elől el-nem záratik, és még-is lelkem nem ügyel azokra a' mik illethetik, 's minden bizonnyal illetik is érzéseimet. — Miképpen viszed ezt véghez ? Te titkos Istenség ! Te nyugdoalmas álom ! — Rész-e, idő szakassza-e életemnek az az idő telés mikor aluszom ? Oh ! áldott Természet munkája ! így képzelteted Te én velem előre amaz örök álmat : azomban azt okos lelkem' értelmére bízod, hogy ezt az észre vehetetlen el-szunderedést, példájává tegye ; annak a' ditső által változásnak, mikor az életnek, ennek a' testi életnek vége felé, addig terjednek, 's haladnak érzékeny gondolkozásim ; mennek és tserélgetik egymást a' képzelődések, hogy egyszer meg-szűnik ez a' múló álom forma élet, de én azt észre nem veszem ; és változik egy más új életté, szabad életté, nyugodalmas életté. — De csak azért is, mennyi tisztelettel tartozom neked én halandó ? hogy hasonlatossága vagy annak a' ditsőséges el-változásnak, leg alább akkor, mikor édesek álmaim.

A' nap el-nyugszik — fetétül az ég — kezdenek előbb gyengébben, azután erősebb

lánggal ragyogni a' tsillagok — emelkedik az ezüst színű hód, a' földet be-kerítő levegő-ég' oszlopain; — az el-nyugodott nap' messze ki-terjedő sugári, a' minémű osztályokat tsinálnak a' feketével kevert ég színben, azokon lépdegel mint gráditsokon — 's mennél jobban rövidíti a' tűzes nap hosszú sugárát, annál pirosfabbnak tetszik a' nap' Húga, a' mind nagyobb nagyobb mértékű ég-színben. — Ő jelentgeti 's mint egy mosolygó ábrázattal intget, hogy éjtfzaka van; hogy a' Teremtő bezárta a' világító napot fetét kamarájába, hogy a' munkára teremtetett Világ' lakossai megszünjenek ébren lenni 's nyugalomra botsátkozzanak. — Érzik tagjaim a' néma íntést, érzik a' tapasztalhatatlan erőltetést, — Jer lelkem! menjünk háló szobámba — le-botsátom fáradt tagjaimat a' szokott nyugalomra, hadd nyugodjanak — Te pedig láss a' magad dolga után — gondolkodj — és hord elő ártatlan képzéfidet, még tessem pihen, — Lehajtom fejemet, — édes andalgások közt hordja elő bátor lelkem, nappali tselekedeteimet; ha mit tűzes indulatim az ő vezetése ellen hibáztak, pirongatja azokat; ha mi jót, ha mi szépet, ha mi nemes dolgot tselekedtem, di-

tsekedik magában, 's folytatja képzelődését tellyes meg-elégedéssel. — Azomban fel-keres a' láthatatlan, a' helybe-szoríthatatlan álmot, — be-zárlott rejtekembe be-lopodik, 's fejem felibe áll; nehezíti szem-héjjaimat, 's be is zárja azokat láthatatlan kezeivel — már csak nem el-szenderedem, mikor a' tselekedetemben való édes ditsekedés, vagy valamelly különös történet fel-ébreszt — el-ugrik melőlem a' be-lopakodott álmot — tekintek fetétefetskén világító ablakomra; nézem, miként eregeti által feje s sugarit a' Hóld, a' vázonnal be-vont üvegenn; mint a' hó-színű tejet által eresztik a' szűrő szitán: — Ellene támadok a' Hóldnak: Te éjjeli lámpás! Te álmot hozó tsillag! mondván, Te tsúfztattad alá a' te el-zárhatalan folyamatú sugaridon', mint mester-séges pókhalókon, az álmot érezhetetlen terhű szárnyait, mellyek hálót vontak szem-fényemre, hogy ne lássak; terhet raktak érzékenységimre, hogy ne érezzek, 's lelkemmel kezdett kedves szám-vetésemet félbe-szakasztották. — Oh pedig hibáztam — nem szakasztották — ez a' kedveltető panaszolkodás mind tovább tovább terjed a' magán után — folynak a' gondolatok, 's addig foly-

nák, hogy ismét el-szenderedem, 's észre nem
 veszem hogy el-aludtam. — Azt gondolom,
 hogy a' Hóld' sűgárival most is ébren perleke-
 dem. — Terjednek, 's változtatják magokat
 a' képzelődések; vissza megy lelkem a' Hold-
 nak altató ereje ellen való panasz közben, er-
 ről az ártatlan gondolatról, hogy az Álom
 lelkemmel való számvetésemet akarja félbe
 szakasztani, azokra a' tselekedetekre, mellyek
 éppen számadás alá tartóztak; képzelődöm,
 hány szegénnyel tettem jót? — 's melly kön-
 nyű szárnyan repül a' gondolat? — bámúl-
 én lelkem! magad — a' ki azokat egymás
 után repíted 's szárnyaikra botosátod. — El-
 visz engemet az édes gondolkodás a' szőlő-
 hegyre, 's azt vélem azomban, hogy ébren
 vagyok; mintha magok tapasztalnák az érzé-
 kenységek, hogy fáradok, lankadnak inaim
 míg a' hegy oldalba érek — Le-ülök ott egy
 tőrsőkre, egy venyigéből rakott tüzzel által
 ellenbe. — A' tűz mellett egy el-aggott öreg
 Asszony fél-óldalt fekszik 's rázkodik mintha
 hideg lelné — más felől le-gugyorodva üldö-
 gel egy nagyon szakállas öreg Férjfi, 's egy
 kis lábasban vizet forral — szánakozva nézem
 mind a' kettőt — én úgy gondolkodtam hogy

nézem — holott szemeim be vagynak zárva. Sőt meg-is szólítom az Öreget: talám, mondom, a' hideg leli jó Öreg a' feleségedet? Nem tudom, úgy mond, Uram! már tíz esztendeje mióta nyomorog, — azolta sem én, sem maga magának semmi hasznát nem veszi, jobb volna ha meg-halna — Azt gondolám hirtelen, hogy zúgolódik, és meg-unta Társát az Öreg, 's így biztatom: Ne kívánd halálát jó Öreg! — ezt most így rendelte a' végzés; — Ha pedig Te vólnál ilyen nyomorúlt, ő tartozna gondodat viselni; — mellyre ismét az Öreg: Oh Uram! úgy mond, ha én vólnék nyomorúlt, én éhel hálnék-még; nem tudna ő nekem élelmemre valót keresni. — Akkor ismét el-szomorodtam — a' szegény Affzony pedig sohajtozott: — de az Öregnek ábrázatjából 's szava hangjából semmi ollyas neheztelés nem tettzett-ki; hanem ollyan vígan ejtette a' szókat, mintha forssával tökéletesen meg-elégedne; 's egyszersmind fel-állván guggoló helyéből, be-megy a' Gazdájának pintzéjébe — mert szöllő páfztor volt — egy darab sóból egy kitsinyt a' késivel le-feszít; a' markában a' mint lehetett apróra törí, 's elő vesz egy darab kenyeret — én fajnál-

kozva nézem az Őreget, 's azt kérdem, hogy talám a' kenyeret hogy jobb ízű legyen megakarja sózni: — Nem Uram! úgy mond, hanem egy kis leveft főzök magamnak, és nyomorúlt Feleségemnek: — akkor el-fzomorodva félre mentem a' magam' szölléjébe, hogy ne lássam azt az el-hagyattatott életet ábrázoló főzést, azt gondolván, hogy majd a' forró tiszta vízbe bele hányja a' kenyeret, és azt meg-sózza: 's az lesz a' leves, egy munkás Őregnek, és egy nyomorúlt betegnek számára. — Mikor azt véltem, hogy már meg-et-ték, vissza megyek hozzájuk; 's látván hogy nem tsupa kenyér van a' serpenyőben; kérdezem: mi az? Egy kis szalonnát pirítottam, felel az Őreg, és hagymát, 's azt hánytam bele a' kenyér közé, és ez igen jó — liszt kellett volna hozzá — de nints — azt tartják, hogy úgy jobb — de nekem ez is jó — ebből adok a' betegnek, és ha ezt ketten megesszük; ő sem kér többet hólnap ilyenkorig, én is el-bírom a' munkát öregségemhez képeft. — el-felhajtottam magamat — az érfizenyemből ki-vezzek, hogy az Őregnek adjam — No, mondom, Őreg! ezen végy lisztet, és hólnap úgy próbáld, ha jobb lesz-e? nekem

pedig engedd-meg (könyvezve mondám) hogy egy kalánnal ehessem belőle: — — mindjárt Uram; úgymond, hadd keverem-meg — én pedig az alatt: Boldog Isten! mondám; — melly kevéssel meg-elégzik a' Természet! — ez az Öreg ilyen tsekély levessel fenn tudja tartani erejét, és dolgozhatik — de millyen boldoggá teszi az embert a' kevéssel való megelégedés! ez beteges feleségét tíz esztendőktől fogva meg-nem únta, 's most is táplálgatja — Sok finnyások azt gondolják, hogy meghalnak, ha mindennap válogatott ételeket nem esznek; és fok világ' terhei, fok hitetlen Házasok, a' jó erköltsű, egészséges, haszonvehető Társakat sem szenvedhetik — melly bódoga' szegénység! — míg én így gondolkodám; meg-szóllít az Öreg egész nyájassággal: No Uram! tetsék most — Veszem a' kalanat, 's merítek a' levesből; de mivel gondolkozásom álom vala, a' kalan helyett tulajdon kezemet vittem számhoz a' nagy indulatú andalgás közben. — 'S ezen hozzá-értetésre fel-ébredek — Meg-maradtak kedves képzésim — tapintom szemeimet, 's hát valóban könyveznek — Oh édes gyönyörűség! oh nyugtató, 's örvendeztető álom! — mihez hasonlítsam édeségedet?

édesfégedet? nem találók szót örömöm' kifejezésére, — álmam tellyes volt ember-szeretéssel, és ez egy valóságos öröm: fel-ébredésemkor nem győzők be-telni tselekedetemmel való meg-elégedéssel, és ez a' második hathatós öröm. — *Dianna! Vénus! Bakhus!* mi vagytok ehez képeft? — tsupa haszontalanság, tsupa hiba, tsupa semmi. —

Meríts engemet ezután is minden éjtől kánként ilyen kedves képzelődésekbe, oh álom! és boldogabb leszek a' Királyoknál — boldogabb a' leg-szerentsésebbeknél — álmam-ban meg-tanúlok ember lenni, mellyet sokan egész életünkben meg nem tanulhatunk — — álmam-ban készítgetem magamat arra, mit kelljen tselekednem? mikor ébren vagyok — De hát az a' szerentsés Öreg, a' ki ébren is olyan meg-elégedett a' maga forrásával, melly szerentsés lehet? mikor aluszik! — Ő szegény a' jól élésnek olyan alacsony gráditsán áll, a' világi telhetetlenséghez képeft, hogy ha a' meg-elégedés kézen nem tartaná, le-rohanna a' szegénységnek üres mélységébe, és még is azt mondja, hogy az igen jó a' mit ő főzött; 's miért nem adtál még kedves idő töltésemhez tsak egy szempillantást? múltó álom! hadd

próbáltam volna meg lelkemnek azt a' Nemes
 tehetségét, millyennek képzelte volna azt az
 ízt, mellyet nyelvem nem érzett, hanem csak
 az a' fzerentsés el-hitetődés tett volna édesé.
 — Hadd ditsekedtem volna magamnak azzal;
 hogy voltam leg-alább álmamban egy rangban
 a' leg-boldogabb emberrel — a' meg-elégedet-
 tel. — Oh millyen álmaid lehetnek neked?
 boldog Öreg! ha ébren ilyen fzerentsés álla-
 potban van lelked — mikor nappali munkád-
 ban el-fáradván le-dűlsz a' zöld gyepre, bete-
 ges feleségedhez közel, hogy ha ez valami
 baját jelenti, fel-ébredhetsz: van-e az a' lágy
 párna, vagy az a' kedves italú bor, melly
 édesebb álmot adjon a' tefinek? — Ha nappal
 valami körülöttesd van, mind tárgyja érzéfed-
 nek, buzdíthatja indulatodat gyengébben vagy
 erősebben; és még is olyan mindég víg,
 mindég meg-elégedett lélekkel bírsz: hát mi-
 kor alulsz; mikor a' lélek szabadon, és nem
 az érzékenységek' út-mutatása után dolgozik,
 millyen boldog lehetsz! melly gyönyörűséges
 szakaszza vagy az emberi unalmas életnek,
 oh Álom!

A' minap az árnyékos erdőben sétálván
 találok egy Páfztort, — egy terebéllyes tser-

fa alatt feküdt ő — hanyatt feküdt — mezítelen hasáról fel-fofzlott az inge — botját maga mellé fektette — nem melle hozzá legeltek fzarvas marhák egész tsordával — megállok a' fa alatt — nézem, mint alszik? — fáját, és mezítelen hasát a' legyek lepték — karján nem tsudálkoztam; mert azt a' meleg nap süti ébren is, 's nem tsuda ha nem érzi a' légy mászkálást. — De hogy fáját és hasát láttam, meg-fzántam, 's fel-költöttem. — Mihelyt fel-ébredt, leg-előbb is artzulatjáról verte-el a' legyeket, és én azt kérde; érzette-e míg aludt, hogy tsipték: Nem érzettem Uram! úgy-mond, igen tsendefen aludtam, 's bánom, hogy fel-ébredtem — Hát mit álmodtál? kérde; vizont: — azt Uram! hogy kenyeret 's szalonnát falatoztam, 's jó frís vizet ittam reá — Hát kérde; továbbá ehetnél e? — Éheztem úgy-mond mikor le-feküdtem mert már harmad napja hogy a' Gazdám elkésett a' kenyér küldéssel, mivel melle lakik, 's egyebet nem tudtam tenni, hanem ide az árnyékba le-heveredtem 's éhen el-aludtam: most pedig úgy tetfzik, hogy eflig el-várhatom az ételt. — Tünödtem magamban, hogy enni valót hirtelen nem adhattam neki, de

azomban el-tsudálkoztam az Álomnak hafzán: — Te édes Álom! ennek a' szegény Pálfztornak érzékenységeit millyen szépen tsaltad-meg? egy kis nyúgodalommal jól tartottad, eleget tettél éhelségének — azomban tapintó érzésit úgy meg-tompítottad, hogy nem érzette azt, a' mit ébren el nem szenvedhetne: féltére máfzkáltak testén a' legyek. — Édes álom! melly nyugodalmas fzakallza vagy te a' fok nyughatatlanságokkal bajlodó idő-töltésnek!

Repülj édes álom! gyakorta, rejtek kamarámba, könnyű szárnyaidon: — végy erőt unalmas óráimon; 's ha mikor a' kedvetlen történetek, kínzó-szerfszámaik alá készítik venni szívemet, kergesd-el azokat, 's nyomd-le mindent meg-győző terhettel. — Nem kényszerítlek szokatlan őrizetekre, nem lopom-el a' naptól azokat az órákat, mellyeket a' Teremtő munkálkodni rendelt: sőt a' mit a' nap-pali munkától el-nehezítettven a' napból neked fzanok is, visszaf veszem azt az est-hajnaltól; annak éneklek estvénként, meg-kérlelem őtet, hogy az ő gyönyörű fenyetségét az éjtfzakának homályos letétségével öfzve nem keverem. Engedd-meg azt nekem te is oh

álom! a' helyett neked más órát kerelek, mel-
 lyen te nyugofztalj-meg engemet — nyugofz-
 talj-meg — tsendefen nyugofztalj-meg. Olyan
 édes gondolatok közt ereffzed lengedező szár-
 nyaidat ízemem' borítékira, mellyek kedves
 álmadozást 's nem rémülést vonjanak magok
 után: vagy ha az indúlatok, ha a' kedvetlen-
 ségek' emlékezete, meg-zavarja álombéli kép-
 zéseimet, kedvesebb szárnyakkal legyenek el-
 azokat, hogy elmém' tábláját meg ne motsko-
 sítsák, mint a' legyenek a' tükört. — Ha le-
 fektemkor némelly szerentsétlen történetek,
 harag, bosszúság, illetlen kívánságok, mint-
 meg annyi serkentő órák bosszontják fülem dob-
 jait, 's fel-felé felfegetik ízem-héjjaimat, re-
 pülj fejem felibe könyörülő álom! tsepegtes
 ízememre szárnyad' hegyéről mézes enyvét,
 hogy azok le-ragasszák borítékjait: tégy olz-
 tályt az emlékezet és feledékenység között
 igaz jussal; hogy ha érzékeny a' szív, mikor
 teszem ébren van, a' szomorú dolgoknak ér-
 zésére; jusson a' feledékenységnek is azokkal
 akkor mikor aluszom. Nyugtasd-meg ne tsak
 tagjaimat, hanem lelkem' nehézségeit is; hogy
 mikor hajnalban el-vonod szemeimről leple-
 det, 's el-repülsz fejem felől a' magasságra

azt kiálthatsz fél álmafsan utánad, édes
álom! melly gyönyörűséges vagy!

Ne menj-el, még egyszer fedezd-be szememet;
Nugtas édes álom! tovább is engemet:

Szebbek a' Te szádnak édes Szerelmei,
Mint a' fűvön játszó harmat' gyöngy-szemei.

Szép a' te öledben gyengén rengettetni,
'S búját el-felejtve a' búsnak nevetni:

Tudom, mikor *Bakhus* ágyat tőled kére 's

Tudom semmit sem ér nálad nélkül *Czéres*.

XVII.

Emlékezet - Ofzlop; Gróff Zichy Károlynak.

Budán 20. Sept. 1790.

V ESS véget, *bús Magyar* (1)! Vess már
a' *gyanúnak* (2),
Állítsd magad ellen magadat tanúnak.
Szabadúlj sértett szív! mint ritkán jó jeltől,
Attól az *idétlen úélet-tételtől* (3)
Melly ha ágyat vethet a' *nem-hihetésnek* (4)
Száz sem éri utól a' mit tizen késnek
Te pedig *Irgység!* Országunk' gyilkosa (5)!
A' leg-irtóztatóbb *fetétség'* lakosa!

(1) A' Magyar azért gyanús, mert bús; fél,
mert fáj.

(2) Suspicio nunquam bonus Judex in propria
causa; nisi dolor contra se testis sit, in eadem
causa.

(3) Prajudicium praecipitantis, proles melancholiae,
(vicinis potius quam Hungaris propriae) &
foecunda Mater Phantasmatum.

(4) Diffidentia credulitati contraria.

(5) Invidia infernarum sororum praecipua, quam
non tantum Virgilius Orco detrufit, sed &
Moyfes.

Menj vissza hónyodba Pokol' fenekére ,
 'S ezt nyomd , mint béllyebet rabjaid' szívére :
 Hogy *Hazafi Zichy* 's Tégéd' a' gyanított
 De már ki-tündöklött hűség meg-némított.
 Hogy a' *Zichy*' bátor hűsége nem mai
 'S nem tegnapi , tudják a' József' hamvai
 Mellyek míg erősek 's elevenek voltak ,
 Ez fiatal szívvel eleget hartzoltak.
 De a' már el-fásúlt febes magyar szívnek (6)
 A' fok hitetlen közt nem látszhatott hivnek
 Senki , mihelyt Hazánk' szeretete mellett
 A' Bétsi tűznél is pirítkozni kellett.
 Most látszik mint lehet azt meg-egyeztetni
Tisztelet az erőst , 's a' Hazát szeretni.
 Most látszik hol nem félt. *Zichy* , 's minn ret-
 tegett?

És fogadásának miként tett elegett?
 Hogy ő a' Hazának hafznot tesz fogadta ;
 Hogy tett a' mit tudott , ím meg-is mutatta :
 Meg — hogy nem tulajdon hafzna' keresése ;
 Nem a' kisebbekre fennyen le-nézése ;
 Nem tettetés és nem mellyékes buzgóság
 Vólt öfztöne , hanem a' Hazafiúság.

(6) A' kit a' kigyó meg-tsip a' gyiktól is fél.

Győzött hát a' Virtus, és már több ellenség
 Nem maradt, hanem ha a' *feledékenység*.
 De emel oszlopot emlékezetére
 Egy szív az *Olimpus*' hegye' tetejére
 Mellyre rá van mettzve millyen az okos hív?
 'S egy erős sereggel mint hartzolt kilentz
 szív? —
 És hogy ez fel-emelt oszlop tartós légyen,
 A' *háladatosság* támogatni mégyen.
 'S maradékinkat is rá emlékezteti,
 Hogy *Zichy Hazdját munkásan szereti*.

XVIII.

A' Magyar Nemesti Karhoz.

Iratott Budán 22. Sept. 1790. és Németre is által
 tétetvén, mindenik ki-nyomtatott.

HÁT igaz-e hogy kár, 's gyanúra érdemes?
 Ha *Excellentziás* a' leg-első Nemes.
 Hogy az egyenlőség' mérték serpenyőji
 Hibáznak, ha a' köz Tárfaság' elsőji
 A' többi tagoknál nagyobb ranggal bírnak
 'S Nemes tziherjekre több tziherádát írnak.
 Hogy mennél közelebb van a' test a' testhez
 Annál jobban vonúl a' vas a' Magneshez?

Nem mindég — többnyire tsorbák és hibáfok

Az illy közönséges meg-határozások.

Tud a' jó szív együtt nagy nevet viselni,

'S hivatalának is híven meg-felelni.

Tud hív Nemes lenni kétszeres mértékben

A' Nemesi Karnál fellyebb emelt székben.

Tudja betses vólttát Nemefi forssának,

Melly maga talp-köve Nagyságos rangjának:

Tsak vas az, és atzél mellyet a' Magnes szív,

De aranynál drágább a' hív Hazafi szív.

Mellyel sem az erő sem a' rozsa nem bír,

'S mellyet nem változtat sem jó sem gonosz
hír.

Sok Nagyjaink vóltak festive feketével

Mikor az Égekből nyújtott reményjével

Győzedelmi pompát kezdett énekelni

Hazánk 's a' járomból fejét fel-emelni,

De az illy el-fajúlt Testvérek' számába

Ollyakat is raktunk szívünk' bánatjába'

Kiknek mentségére tsak a' kéfedelem,

'S a' kotzka-fordulás leheteti védelem.

'S ím mikor bomlanak Hazánknek reményi,

Akkor mutatja-meg hűségét Ūrményi.

Ezt sok, Jósef' egyik kezének tartotta,

Most pedig ím egész Bétsnek meg - mu-
tatta;

Hogy bátor feje ő a' Nemefi Karnak,
'S ki-fejtheti a' mit amott roszúl varnak
Hogy nem szín-mutató 's kegyelem' kereső
Nem magánosi, hanem tsak köz jót keres ő.
Élj foká Hazánknek leg-első Nemefse!
Élj, 's úgy élj, hogy Hazánk tovább is
hihelfse,
Hogy tudod Te mivel tartozol Hazádnak,
'S nem mindég szó, hanem szív felel a'
vádnek.

XIX.

*Egy szép Affzony mentsége, kit a' Bala-
ton' látogatóba menni nem erefztett.*

28. Mart. 1789.

HABJAI Országunk' kisdéd tengerének
A' partokon olyan rémulést szerzének;
Hogy tsupa értz legyen közepén szívének,
A' ki neki merne indulni vizének:
A' zajos hullámok egy-mást kömpölygetik,
A' fzelek a' habot habbal erőltetik;
A' sárga hínár szín zölddel kevertetik
'S a' távolj nézőt is meg-refzkettethetik.

Láttam három embert tegnap egy fajkában
Miképpen kerengett a' habok' forában,
Hol fél-emelkedett hullám' oronyában,
Hol pokolig le-ment a' víz-völgy' nyilttában.
Egy mért föld e' víznek egész szélefsége,
Még is a' haboknak magas szörnyűsége
A' túlsó partról is be-látszik: — elége
Ide? bár a' Jázon' nagy vakmerősége?
Hát egy gyenge szívű Affzony állatnak
Eszében, ezt látván, mik nem foroghatnak?
'S most örlött tölteni ennek a' garatnak,
Vélném még magam is durva gondolatnak.
Tiltnak a' szelek is rémítő morgással
Kik az egész éjjel szörnyű zuhogással
Mint egy jövendölték igaz jel-adással,
Hogy nagy *Statio* most Füred egy hajtással.
Sőt nem tanátsolják tsak *Tihan'* partjára
Éyezni, vagy onnan Szántódra visszára,
Mert bár vasat köls is a' hajod' farára,
Kényére hurtzolja nyár levél módjára.

XX.

Balatoni Veszedelem.

23. Jun. 1789.

KERES a' hűs árnyékokban nyugodalmas
rejteket

Músám! 's zengedezz Tritonnak hála-adó
éneket.

+ Balás' szél-veszes Innepén szentelj egy Innep
napot;

Emelj a' Balaton parton' emlékezet oszlopot.
Metéld-fel el-kophatatlan betűkkel, vas pen-
nával

Mint bánt ezen napon' Tethis az Appolló
fjával?

Énekelj az életünkre törekedő habokról,
'S kedves Hazám kis tengerén történt zűr-
zavarokról.

Tedd példává szerentsétlen esetedet másoknak,
Hogy ne higgyenek akarmelly kis vizen a'
haboknak —

Már két Órányi magasra a' nap fel-emelkedett,
A' fik víz tsendes tengeri színekkel kedves-
kedett,

Jó teréhvel a' nagy fajkát előre el-botsá-
tom, —

Indúlunk egy kis tsónakonn én 's egy ked-
ves Barátom:

Tán mind ketten meg-érzettük véletlen efe-
tünket,

Mert otthon hagytuk morogva pattogó fegy-
verünket:

Mellyel a' tsendes víz fzinén olyan jeleket
adtunk

Nem rég is, hogy hangzott az ég, 's ren-
gett a' föld alattunk.

Dagad a' víz, noha nintsen szél, nints leg-
kifsebb szellett, —

Sebes repton el-fuhanunk a' terhes fajka
mellett.

Bámúlunk, hogy a' nagy terhet ama' nagy fa
meg-győzi,

'S nevetkezünk hogy a' kitsíny a' nagyot
meg-előzi:

Hasítja tsónakunk' óra a' dagadó habokat,

El-értük már a' Tihani hegy-bertz' óroza-
tokat.

Ott elő-hozza *Lővei* minapi víg óráját,

Hogy egy mohos kövön álló Gémre sütvén
puskáját

A' hang, egy a' bértzes hegynek horpályjá-
ba akadott,

'S mint ha a' hegy le-szakadna olyan zen-
dülést adott.

És onnan, hofzfzan kerengve a' hegy görbű-
leteken

A' mint kinn ültek a' bértzeg hol görbén,
hol kereken,

El-ment a' hang a' templomig és abba meg-
ütkezött,

'S kísért a' vízen bennünket tsattogó ekhók
között,

Füredhez már távoly vóltunk egy óra járás-
nyira,

De még is minden puska szónk oda hallott
jobbára.

Én ez édes ditsekedést mosolyogva hallgattam

Kedvesen rémlett előttem a' mit minap ál-
modtam,

'S hogy a' tündér álmom után tengernek erefz-
kedett

Kis hajom, ez hegy óráig hányattatást szen-
vedett.

'S itt víg álmamon tünődő szívem' biztatására
Hirtelen tsendefség feküdt a' habzó víz há-
tára.

Meg-fzőllaltat *Szép-halmimnak* kedves emlé-
kezete,

Ah! mondok, vallyon, valaha — valaha
meg-lehet-e?

Hogy *Szép-halmit* e' tengeren Füredrű egy hú-
zomba

Tsendes széllel által hozzam remete laká-
somba.

'S míg édesen folydogálnak így a' képzelődések,
Mind erősebb habot hajtnak a' szél-lengede-
zések

Észak és nap-nyugot között a' hegy-kanyarúlatja
A' fzelet a' tágas térre jobban hánytatja:

El-értük már fele vizet; tekintek az órára, —
Még, mondék, pints egy órája — ki érünk
nem fokára - -

Már el-hagytuk jó messzire a' Tihani partokát,
Hát lát Lővei északról felhő tornyozatokat,
Jövendőt mond, 's igazat mond, nem tudván
mit szöllana,

Vajha, gondolom magamban, igazat ne
mondana:

Szelünk lessz úgy-mond - - tekintek én is a'
víz' habjára,

Észre vettem a' színéből hogy szél lessz nem
fokára:

De kettő volt az Evezőnk, bíztam mind a'
kettőbe,

Magamat is érzem, mondék, még most ol-
lyan erőbe',

Hogy a' harmadik lapátot ha kezembe ve-
hetem,

A' Hajót harmad magammal elébb partra
kergetem,

Mint ama' fenyegetődző felhők benn fzorít-
tsanak;

Mert ha innen vissza megyünk, Füreden mit
mondanak?

Míg magamat a' szél ellen vakmerően bíztá-
tom,

'S ülésemet, hogy evezőt kaphassak igaz-
gatom;

Bizony *vészünk* lesz, Lövei ezt akará mondani,
Vészünket mondott, 's igazán talált csak nem

szóllani.

E szóra én nagy katzajjal el-nevetem magamat,
'S olly erősen meg-forgatom evező lapáto-

mat:

Hogy innen, hármas erővel a' mint a' hajó
haladt,

El-érnénk Füredre tsendes széllel egy fertály
alatt.

Hajtjuk a' hajót erőnkéből valamint tsak hajthatjuk,

Az el-hagyott terhes fajakat távolról mutogatjuk,

Ditsértük a' Kormányosnak előre vígyázását,

Hogy ő nem hagyta messzire a' Hegy-bértzek' hajlását.

Hanem annak árnyékában a' fzelet el-kerülte, —

A' mi tsónakunk már billeg, fok hab tolyong körülte. —

Fordúl a' szél — az északi fellegek változtatják, —

A' zuhogó hullámokat fel-széiről hármaztatják,

Szokatlan vólt az evező — neheztelték karjaim, —

Lábomnak sem vólt 'sámolya, tántorgottak inaim.

Le tefzem, hogy meg-pihenek, 's hátom megett vizsgálom

A' felhőt, - - hát már az elsőt fejem felett találom :

Mint febes madár úgy repül — részekre szagatódik,

És ismét az el-ofzlottra újjabb pára tolódik.

Nézek nyári nap-nyugotra ; onnan jött egy
fekete,

'S egy reménytelen pillantás tsak nem meg
refzkettete.

Három for felhőn belől, egy negyediknek
gyomrában

El-pattana az égi tűz — ez vólt már való-
jában,

A' mi, hogy *veszünk* vagy talám veszünk leflz
jelenthette,

'S a' mi tefiem' a' tűz ellen hidegre készít-
gette.

Mondanám már — mert meg is vólt — én-
is, hogy veszünk lészzen,

De láttam, hogy már Lövei le is feküdt
egéflzen.

Fejét felső ruhájával vastagon be-takarta,

A' jövendölt vész, és veszélyt tsak látni
sem akarta. —

Én hát kéntelen kelletlen biztatásra fakadok,

Újra egy vastag evezőt a' kezembe raga-
dok. —

Húzzam-e még? — hát Lövei meg-szóllam-
lik a' hátom

Megül — húzd Isten áldjon-meg ; húzd tsak
édes Barátom !

Alig mártom jól a' vízbe az evező lapátot,

Érkezik zugva a' felhő mellyet Lövei látott,
Ellenünk szegezi magát a' szél minden erővel,

Alig bírunk a' hajóval a' három evezővel.
De még eddig a' kormányos jó ízünn füttyöl-
getett,

'S bíztaban csak egyenesen a' forrásnak ve-
zetett:

Bíztattam én is, hogy tartson csak a' rövidebb
útra,

Már talán egy fertály alatt csak el-érünk a'
kútra. —

Már nekem csak egészen el-lankadtak karjaim;
Vérzettek a' tenyeremen fel-törött hójagjaim,
Tsak nem Ember-magafságnyi evező vólt
markomba'

A' nyele vastag, darabos, faragatlan,
otromba.

Még is a' mint a' hullámok' halmairól le-hág-
tunk,

Alig értünk vizet vele, csak a' hab után
vágtunk.

'Tekintek ismét a' partra — hát új felhő ér-
kezett,

Ez az — mondám én magamba, — a' mi
a' vízre vezet.

E' szóra a' szél' ereje fel-kap egy tsoport ha-
bot,

Juttat Lövei' fejének, 's nekem is egy da-
rabot.

Engem' hátulról találván, ruhámat be-mots-
kolja:

Haj-porral hintett hajamat mind öszve - ko-
váfzolja.

Tsak egy fából vólt ki -vésve hajónk teknő
formára,

Mellynek erőszakos hullám tolongván az
órára,

El-tekeríti hajónkat Északról Kelet felé,
És nagy kegyetlen szél hordta hullámok
tsapnak belé.

Felejtí a' Kormányosunk elébbi fűtyölését.

Alig bírta a' tsónaknak vissza-tekerítését.

Hajtjuk, hajtjuk mind a' hárman, a' mint
erőnktől telhet,

Gyors munkánkról egyedül tsak magunk'
karja felelhet.

Mert a' kik a' partról nézték kemény hánya-
tásunkat,

Soha tsak meg sem reményltek partra jut-
hatásunkat.

Két revész meg-vonta magát a' parton' a' fal
mellett,

Látták kis tsónakunk felett a' hullám mint
kékellett?

Mint fázta a' fészél örömmel a' habokat nya-
kunkba,

'S fokkal rosszabbat gondoltak rólunk mint
mi magunkba.

Nekem a' tulajdon hasznom szememet el-tsá-
bítja,

'S ama' terhes fajka felé Tihan alá fordítja.
Vesztemre, akkor találék éppen rá tekinteni,
Mikor azon is a' nagy fészél egyet kezd per-
díteni;

Mint egy nagy nyomtató szűrű olyan hullám
látzatott.

Fel-reppeni, mellytől talám fajkám el-bo-
rítatott.

De még tsalatott látásom — igazabbat lát-
hattak

A' kik Füredről mi felénk *Pespektivát* for-
gattak

'S tsak akkor látták hab közé rejtezett tsóna-
kunkat,

Mikor nagyobb hullámokra fel-emeltük ma-
gunkat:

Már némellyek imádkoztak nem meg-maradá-
funkért,

Mert azt nem hitték — hanem tsak boldog
ki-múlásunkért.

Túl dél felől Tselédjeim egy dombra fzaladá-
nak,

'S mivel mindnyájan felölünk olly hifzem-
ben valának;

Hogy a' terhes fajkán ülünk, melly akkor kö-
zép tályon

Billegett a' nagy hegy alatt egy be - nyúlt
víz-liorpályon,

Azt vélték, el-bújván fajkánk a' nagy hegy
árnyékába,

Hogy el-merült 's bele vesztünk mi is a' víz'
árjába.

Oh nem — még akkor izzadott markunk leg-
keményebben,

A' víz-hegyeken' mászkáltunk, hol nagyon
hol kissebben —

El-múlt már az első veszély — a' szél meg-
tsillapodott,

Lövei szabadulásról már nem is gondolkodott.
Én is, ha tovább tartana, el-fárasztván karomat,

Már tsak arra hátároztam el-tökélve ma-
gamat;

Hogy meg-fordítom a' hajót a' kormány eve-
zővel ,

Hadd vigyen a' merre tettzik a' szél min-
den erővel.

De egy kitsinyt tsillapodván — tekintek ten-
nyeremre , —

Folyt a' vérem — hát kezkenőt teríték a'
kezemre ,

Szokatlan izzadáfokkal magamat erőltetem,

A' mint a' fel-szél engedte a' tsónakot ker-
getem.

Néha néha a' part felé tekintgetek előre ,

Írtóztató vólt, mint rohant a' hullám nyak-
ra főre ;

Mintha mászkálnunk meredek nagy hegyekre
kellene .

Mikor tsónakunknak egy egy víz-torony állt
ellene ,

Mellynek ha hátára hágtunk 's az evező meg
tsapta ,

Hajónkat egy más meredek nyílásba úgy le-
kapta ,

Hogy a' ki-kivülről nézte semmiképp' nem
hihette ,

Hogy tsónakunkat e' veszes tenger el nem
temette.

El-íszonyodtam csak hamar ezeknek látásától
 Meg-fordúlok — 's hát hirtelen új szél-vélz
 kerül hátúl,

Nem bírhattunk erejével — az el-hagyott helyekre

Vissza ragadott bennünket egy-néhány lépésekre.

A' szél az evezőmet is hátra felé vezette,
 Sokszor a' hullám meg-fogta 's karomat
 késleltette,

Az üres fa' oldalának neki tűzöm térdemet,
 Akkor meg, egy sikolytó szél, csak nem kivet engemet.

Szóllítom az Inast, 's hanyatt élémbe le-fektetem,

'S lábomat az ő lábának tántorogva megvetem.

Melly refzkető inaimnak sármoly székül szolgálja,
 'S csak alig pihegő mellyem újjabb erőt találja.

Egyfzer tsepegnek a' felhők szapora záporokkal,
 Bízta minket a' Kormányos, 's kiált tele torokkal;

Rajta! rajta! már a' parthoz nem igen mezfize vagyunk,

Minden egy egy rándítással egy egy habot elhagyunk.

De jóllehet ő biztatott, 's izzadtak a' munkások,

Nem használtak Löveinek ezek a' biztatások:
Ő hogy a' habra tekintsen fel sem emelte fejét,
Noha már elég moslékos víz lepte nyugvó helyét.

Hanem, mikor másodszor is a' szél el-tsendesedett,

Én is el-untam dolgozni — a' karom el-senyvedett;

Le-teszem az evezőmet, 's a' szél ellen fordúlva,

Éneket kezdek nevetve, (de valóban bú-súlva)

Dallra szedem Löveimnek köztünk kedves nótáját

A' kortsmárosnét danolom 's annak a' kapolnáját.

Az ördög mondja most, úgy mond egy kistsinyt mosolyogva,

: — Hát ehol jö a' harmadik terhes felhő fuhogva. —

Helyre ülök — elő rántam evező lapátomat,
Neki feszítem az Inas' láb-hegyének lábamat.

Unszolom biztató szívvél evező Társsaimat,
Noha már csak alig bírtam elsenyvedt inaimat.

A' szél magát evezőknek úgy ellene fzegezte,
Hogy lapátunk hátra, 's a' szél előre nem
erészte;

Mint mikor tífzta nap-fénnyel kieskedő időben,
Fel-emelvén a' kis madár magát a' Leve-
gőben,

Játfzi szárnyját sem előre sem hátra nem erészti,
Hanem testét lengedező tollakon fel-függeszti;
'S rá támaszkodván a' könnyű levegő oszlopira,
Hangokat botsát az égnek magas boltozatira;
Könnyű teste egy helyben áll, tsak szárnyát
billegetti,

'S hogy örül a' fényes napnak víg hanggal
jelentgeti,

Így a' mi kis tsónakunk is, karunk' bosszúsá-
gára,

Rá nehezkedvén az alá tolongó víz' hátára,
Úgy billeg az evezőkön mint meg-annyi szár-
nyakon,

'Az egy-egy ház magasságnyi tsattogó hul-
lámokon,

A' nézőknek tsudájára, szívünk' rettentésére,
Áldozatul vízf mint 'sákmányt Tethis' tífz-
teségére.

A'tengeri tsudák hozzánk tsoportozzák magokat
'S kedvekre szedik a' belénk ütközött hab-
hangokat.

Szabadíts Triton! vedd elő három ágú villádat,
Szánd-meg ez ennyifzer óron tsapkodott
hajotskádat.

Ne botfás több szeles habot tsónakunk' ellenére
Ez izzadozva dolgozó hat karnak szégye-
nére. ---

El-múlik a' harmadik szél; az idő vídámodik,
Nem is volt ez olly kegyetlen, mint sem
ama' második.

Fúj a' szél, de a' hullámok már nem emelked-
hetnek,

Mert a' közelített partok jobban ellent vet-
hetnek;

Én vissza felé fordúlok, nézek a' nád-szélekre,
'S onnan örvendő szemekkel tekintek az
Egekre;

Fel-állok a' kis tsónakban, Löveit is fel-köl-
töm,

Tömjénezőmet jó szagú faddi fűvel meg-
töltöm.

Füftölök a' fel-szél ellen Triton' tisztetségére,
'S míg ez tartott, már jól ki-is értünk a'
nád-szélére,

Melly édesdeden halgattuk ott a' nád-fuhogását,
Mikor már által haladtuk a' zúgó hab' mor-
gását!

Mint-ha mind meg - annyi *Sálvét* adnának a'
nád-szálak,

A' vészély után ebben is örvendezést ta-
lállok,

Holott a' ki a' Parton áll attól is borzadozik:

A' nagy baj után a' kitsiny kéfz örömré vál-
tozik.

Evezünk a' nádas mellett tsendesebb fuho-
gással,

Játfsi ditsekedésekkel beszélgetünk egymással,
Miket látunk, miken mentünk által? és sze-
rentsére

Mint jöttünk-ki nagy munkával, a' Tó' fel-
ső szélére?

Éltte' meg-maradásáról ki miként kételkedett?
Egynek karja, másnak szíve hányfszor 's mi-
ként tsüggedett?

Végre a' ki-kötő parton utóljára meg-állunk,
A' hajóból a' nézőknek köszönünk, és ki-
zállunk.

Örvendenek a' Révészék szerentsénk' nagysá-
gának,

Meg-beszéllik életünkhöz melly keveset bí-
zának?

Én pedig hartzról érkezett Vitéz bajnok' módjára
Mutatok a' tenyeremnek 's a' ruhám' hátúljára

Mutogatom a' markomból ki tsorgó vér tsep-
peket,

Törölgettetem hajamról a' szél hordta vizeket
Tsak el-bámúltak a' kútnál Barátink, hogy
mi vóltunk,

Örvendnek és tsudálkoznak, hogy a' víz-
be nem holtunk.

Maradhatatlan kérdezik esetünknek rendjeit

Sajnálva hallják szívünknek kétés rettegéseit;
Félelmünket a' baj után fokkal nagyobbá tették,
'S velünk, millyen kétséges volt életünk,
el-hitették.

Úgy, hogy más nap' vissza menet itt hajóra
nem ültünk,

Hanem a' Tihani Révnek a' keskenyre ke-
rültünk.

Sőt egy felől a' Barátság, más felől a' félelem,
Oda is alig erefzték el Löveit én velem.

'S a' fok kételkedés között időnk úgy el-ha-
ladott,

Hogy már a' nap le-menttéig tsak egy óránk
maradott.

Homályos vólt már az este mikor a' partra
értünk,

Tüzet rakunk hát 's jelt adunk, hogy hajó
jöjjön értünk.

De mire az el-érkezett, már úgy be-setéte-
dett,

Hogy Lövei bele nem ült, és engem sem
engedett.

Által küldöm szakátsomat a' hajón éjtszakára,
Hogy fölöstökömre várjon bennünket vir-
radtára,

A' révész pedig hajnalra vissza jöjjön fajkával,
Nem lélek vesztő tsónakon, 's nem két-
harmad magával.

Magunk a' rév-házhoz vonjuk éjtszakára ma-
gunkat;

Örvény gyökérrel keményen ki-füstöljük há-
zunkat.

Hogy a' szunyog alkatlan éjtszakát ne o-
kozzon,

Hanem kinn a' szél morgásra donogva tá-
borozzon --

Hajnallik --- én ki-tekéntek --- nézem a' hul-
lámokat,

Hát! --- nagyobbaknak találom még mint
tegnap azokat.

Nézem a' fajakat, hát nem jön --- oh! de ---
nem is jöhetett,

Nem ment az akkor a' vízre a' ki élni sze-
retett.

Vissza megyek, 's a' párnára vetem ismét fejemet,

A' nap' és a' legyek ellen be-takarom szememet.

A' szél-zúgás a' bertzek közt fok réteget talál,
 És nekem ez a' rekedt hang édes álmot tsinála,

Fel-kél egyszer Lövei is, --- ki-megy --- el-
 ifzonyodik,

Hogy a' szél, és a' hullám is, mind jobban
 nagyobodik:

Az egyik hab a' másiknak mint mászkál a' hátára,

'S fok apróbból miként válik nagy hullám
 utójára:

Azok egymást mint kergetik Zala felől Fók
 felé,

'S a' közel való nádasba mérgesen tsapnak
 belé ---

Mit tsináljunk? --- az álomnak el-múlt már az
 ideje;

A' fajkánk hogy által jöjjön nintsen elég
 ereje.

A' Szakáts ránk oda haza híjjába várakozik,
 Vagy tán még az ebédről is nehezen gondolkozik.

Egyszer

Egyfzer még-is az Inasnak jut hirtelen eszébe,
Hogy van velünk Csokoládé, 's vesz egy
párt a' kezébe.

Egy faragatlan bögrébe csak hamar le-aprítja,
Az embert a' nyomorúság mire meg nem
tanítja!

Miből igyuk-meg? — a' falonn függöttek tse-
rúp tálok,

Egy munkásoknak készített jó mélylyetskét
találok.

Azt le-veszem, 's pirítatlan kalátsot fzelek
bele,

'S meg-öntjük fekete lével a' tálat csak nem
tele.

Így tegnapi vatsoránkat pótoljuk reggelivel,
'S már kevesebbet gondolunk a' hullám'
zörgéivel.

Vár már a' Szakáts Szántodon kettős fölöstö-
kömmel,

Mennénk-is mi késés nélkül, csak mehet-
nénk, örömmel.

De a' habokat Fok felé hánytató Zala fzele,
Még annak is irtóztató oka 's háborgó jele,
Hogy aligha Tihan alatt nem eszünk ebédet-is,
Mert a' mai szél haladja a' tegnapi fze-
let-is.

Úgy is lett; egy öreg tyukot a' Révészné meg
főzött,
Azt meg-ezük, fok mosolygó fohajtozások
között;
'S mivel nehéz szem-héjjamnak nehez vólt
parantsolni,
Én ágyra dülök álmatlan ejtőszakámat pó-
tolni;
Jó ízünn egett, 's még talám álmomban észre
vettem,
Hogy a' szél is tsendefedett, míg én el-tsen-
defedtem.
Meg-érkezik a' kis fajka; engem' is fel-köl-
tenek,
A' várakozó útfok rakásra fereglenek;
El-indulunk — Ládainkat a' fajkába rakat-
juk,
Magunkat reménység alatt jó fel-széllel bíz-
tatjuk.
Mert míg hajónk a' Szántódi parton' kéfedel-
mezett,
A' nap - nyugoti szél után északi követke-
zett.
Egy fekete felhővel jött rettenetes zuhajjal,
Hartzol a' szél a' Hullámmal, zörgő tsatto-
gó zajjal.

A' már meg-índított habok még Fok felé li-
jetnek,

Oldalról a' szél-fuváfok ellene szegeztenek.

'S a' nád-fzélben a' habokon ollyakat tsava-
rítnak,

Hogy a' szél-seprette vizek' látási ifzonyít-
nak.

Közel fél óra tölt bele míg a' szél meg-győz-
hette

A' habot, és hánykodást Szántod felé ker-
gette:

'S úgy leve egy kis tsendefség — 's szemünk
meg-tsalatának,

Mivel így a' hab nem látszott mint szem-
közt akkorának.

No! rajta most — el-mehetünk — a' szél is
fog segíteni,

És a' hab is az evező legényekben könnyíteni.

Megyünk — 's míg még közel jártunk a' he-
gyek' árnyékában,

Vígan üldögel Lövei a' fajkának farában,
Sőt még pipára is tölte; de mihelyt el-halad-
tunk,

A' hegyek mellől; a' hajó jobban rengett
alattunk:

Én vissza felé fordúlok a' Tihani vidékre,
'S állva meg-vetem lábomat jól a' hajó fe-
nékre,
Löveit mint bátor révéfz biztatom tréfá-
lódva,
Mert ő már fél könyökre dült mint-egy el-
fzomorodva.
Mind jobban jobban tódúltak ránk az Északi
fzelek,
Úgy, hogy már fel-felé menve nem bírtunk
volna velek.
Látzik már Füredi házam, melly annak ren-
des jele,
Hogy ott ha ki ugranám is, már csak nem
hálnék bele.
De mivel tsekélly vólt a' viz, 's nagy a' hab-
nak ereje,
Jobban rengett a' fajakának mind fara min^d
eleje.
Lövei hajó fenéknek le-fzegezze fzekeit,
Hogy mint-egy efzre se vegye óldala ren-
géseit,
Az Inas sárgúlt, 's mint sárga vialz halavá-
nyodott,
'S az én vákmerőségem is most ellene tá-
madott ;

Mit félsz most, mondok: ha tegnap el-vádo-
lál engemet,

Hogy el-árúlták inaim' rengési félelmemet?
Az én inam ha reszketett, méltán is reszket-
hetett,

Mert a' kemény hajó húzás nagyon meg-e-
rőltetett,

De nézd most, hogy a' hajóban botlás nél-
kül fenn állok,

'S mint-egy, a' hab-tolongás közt víg já-
tékot találok.

Le vonúl, meg-veti hátát a' hajó oldalának,
Annak pedig, kit a' habok leg-jobban tsap-
dosának;

Én meg-intem, hogy idején vigyázzon a' fe-
jére,

Hogy a' Hullám be ne tsapjon a' nyaka'
gerétféjére;

Ezt alig mondám-ki 's már is Eolus készen
vala,

Egy tseber habot tajtékzó kezével fel-mar-
kola,

És azt szegleten, a' hajó farába úgy be-kapta,
Hogy az Löveit oldalba, az Inast nyak-ízirt
tsapta.

Ki nevet, ki tsudálkozik, 's nehéz vólt a'
számvetés,

Az ijedtség vólt- e nagyobb, vagy pedig a'
nevetés?

Nem vóltunk már a' Rév házhoz több, mint
fzáz lépélekre,

'S még is mint rá tud ijeszteni a' hab a'
félénkekre.

Ki-érünk még is békével tsak ugyan utóljára,
A' Balatonnak Szántódi rég' ohajtott part-
jára, —

Onnan el-megyünk örömmel ki ki maga út-
jára,

'S tsókokat hányunk a' partról Füred' túlsó
partjára,

Egy két fzó közt karjainkat vetjük egymás'
mellyére,

Unalmas történetinknek víg emlékezetére,

XXI.

*Felséges Második József Császár Halálának
emlékezet innepén, utánna egy esztendővel.*

¶¶¶ Pofonyban 22. Febr.

A' NAGY Isten körül lévő fényességből,
Le-tekintvén szűz szent Asszonyunk az Égből,
Az emlékezetes József gyász Innepén,
Lát egy gyászos Magyar Országunk közepén :

'S kérdi, hogy az ennyi Farfangolók között
Hogy van, hogy ő éppen ma gyászba öltözött?

Így felel a' bátor Hazafi hirtelen,
Ne ütközz-meg szent Szűz ez fekete jelen;
Innepet szentelek József árnyékának,
Mert ma esztendeje kora halálának.

'S hogy hogy? kérdi a' Szűz: 's előtte lehet-e
Olly jeles a' József bús emlékezete,
Kit ti, 's a' mint vélem nem tsak Ti magatok,
Tagjait rongáló Főnek tartottatok. —
Én — felel a' Magyar — én — és kezd könyvezni,

Tartozom míg élek róla emlékezni,

Nekem úgy mond egyszer mélyen aluttomban,
 Mellém lopakodott József alattomban,
 Nagy és kemény szóval fel-ferkent engemet,
 De reá csak alig vethetém szememet,
 El-tünt, 's míg rémülve tsudálom magamat,
 Mellettem találok őrző Angyalomat.
 Meg-fzöllít az Angyal és int hogy fel-keljek
 És mindjárt Józsefnek Ofzlopot emeljek. —
 Hozzá fogok, 's félig már fel-építettem,
 Midőn sok Hazafi Társaim mellettem
 Nagy kiáltásokkal öszve tódúlának,
 'S hogy Ofzlopját fellyebb rakjam, el-til-
 tának. —
 Most hát felel a' Szűz építsd-fel egésszen,
 Talám már akadály 's tilalom nem léfzen;
 Nem — így szól a' Magyar, mert már meg-
 értettem,
 Hogy *Fundamentomát* nem jó helyre tettem:
 Egy ifzonyú mélység vólt ásva alatta,
 Mint őrző Angyalom már meg sugarlotta:
 Még pedig félelem, gyanúság, kétségbe-
 Esés, és villongás laktak a' mélységbe;
 De emelek most mást emlékezetére,
 Mellynek minden Magyar kéz építésére,
 Ennek a' talp-köve lessz a' *bizodalom*,
 Közép-forrasztása az *édes Hatalom*:

Tetején az *okos szabadság*’ tüzimere,
Sándor Leopold lefűz építő *Mestere*.

XXII.

*Hadik Fő-Hadi Vezér koporsójára; Ennek
a’ Deák Versnek:*

Hadikii ad Tumulum ’s a’ t.

Magyarra fordítása. Pofony. 12. Febr 1791.

A’ HADIK’ holt testét látni, sir boltjába
Három testvér Szűzek jöttek gyász ruhába
A’ Vallás, (a) *Vitézség*, és az *Öfi Hűség* (b)
Mind háromra munkát ’s szót bíz a’ *Dit-
tsőtség* (c).

(a) *Vallás*, *Religio*: ez olyan formát tesz, mint
Virgiliusnál a’ *pietas*, mikor Eneást nevezi *Pius
Acneasnak*. Nálunk közönségesen a’ *Religiót* Val-
lásnok nevezik, ’s talám csak azolta nem meríti-
ki a’ Vallás a’ Religio, értelmét, miolta vissza él
vele a’ Világ: mert a’ Vallásról nagyot tart az
Írás: *Szájjal teszünk Vallást az idvefégre*.

(b) *Pisca fides*; *Öfi hűség*. Értsd akár azért *Öfi-
nek*, mint régi, akár azért, mert a’ Magyarra
Ösrül maradt Jóság,

(c) A’ *Ditsőség* azért van ide Magyarúl be-hoz-
va, hogy méltó oka legyen a’ Bőltsefégnék arra,

A' *Vallás* meg-gyújtván maga a' métseket,
Barátivá tettem úgy-mond az egeket.
A' *Vitézség*, bajnok-koszorút sírjára
Tűzvén, *Gordont* tettem úgy-mond melly-
vasára.
És az *öfi Hűség* sírján fejr szívét
Függezt-fel; nyert úgy mond példámmal
fok hívet.
Negyedik érkezik ez három közibe,
A' *Bő'tsefség*, 's állván a' feje felibe,
Szeretett engem' is sisakos lettére
Úgy-mond, és ezt írja koporsó kövére:
Egek! ha már Hadik hozzátok költözött,
Nem nagy öröm élni az emberek között.

hogy olyan különös, és mást ki-rekelztő Koporsós
Verfet írjon Hádiknak.

XXIII.

Felséges Második Leopold Császár és Magyar Király' Koronáztatásának emlékeztére, midőn annak Innepét ülnek egy esztendő el-telve.

Egerszegen. 15. Novemb. 1791.

SZENT Szűz! ki nem régen vídám tekintettel

Ránk néztél, 's olly nagy jót tettél ez Nemzettel,

Hogy midőn már az ég' minden ostorai,

A' kétségbe esés', 's szolgaság' lánttzai.

Szemünk előtt fennyen láttattak zörgegni,

'S hamuvá emészto tüzet gerjeszteni:

Hirtelen meg-szüntek mennyből a' zörgések,

'S öröm hanggá váltak a' nehéz nyögések.

Jósefnek *Leopold* ült székbe helyébe,

'S *Leopold* Koronát tévén fejébe,

Leopold Innepét olyan szentté tette,

Hogy a' Haza minden búját el-feledte.

Tekints-le szűz Anya! most is az Égekből,

Olyasd az örömet a' fok hív szívekből;

Kiket, ma, ez szent nap' vissza fordulatja
 Bízta, hogy ez a' fok Nemzetségek' Atyja,
 Kit ma elzendeje vallottunk Atyánknak,
 Olly kegyes Királyja fog lenni Hazánknak,
 A' millyenre vagyon valóban szüksége,
 'S a' millyent várt a' fok kétes veszély'
 vége.

Tekints-le 's örökké tartsd rajtunk szemedet;
 Még régi Eleink vallottak Tégedet
 Szent Szűz! nagy Anyjának és pártfogójának,
 Ennek a' Keresztyén hitre tért Hazának.
 Fogjad azért pártját; óllyad gyermekidet
 Zabolázd-meg a' mi 's Te ellenségedet;
 Nyomd-be a' Magyaroknak mélyen a' szívébe,
 Hogy a' nagy örömnök nints tehetségébe,
 Igazán meg-bírni sem a' dicsőséget,
 Sem ismérni minden rosszat 's ellenséget;
 Nyomd-be hogy valaminem jó hamar hinni,
 Úgy kár a' gyanút is olly messzire vinni,
 Hogy vagy a' meg-hittség vagy gyanús fé-
 lelem,

Vagy nagy idegenség, vagy részeg szerelem,
 Meg-bánálsa vele szabad születését
 'S a' Nemzeti vérnek nemes keverését.
 Hanem a' szabadság' meg-tartása végett
 Szeme előtt tartván az okos hűséget,

Földi Istent ugyan ne imádjon soha,
 Se a' Hazájában ne legyen moshó,
 De emlékezzen-meg Ősei' tettére,
 Hogy ők tettek egynek koronát fejére.

XIV.

Válasz egy jó Baráthoz, a' Baranyába.

Új esztendő napján 1792.

FEL találta hát *Helikont Félus Beotziában,*
 Fel-találta ama' *Múak'* barátját *Baran-*
nyában

Honnan a' Katádfai lant kellemetes hangjai,
 Dömény Jósef' szívre ható és elmés vers-
 forai,

Sebes repülve szárnyallnak a' *Delus'* szige-
 téhez,

Keresvén ott a' Magyarok hullámos tenge-
 réhez,

Közel, a' parton tarkálló *Tzintlus* hegy' te-
 tejében,

A' szerentsétlen *Ariont* Karátsony' Innepé-
 ben.

Keresik — fel is találják — 's hogy is ne —
Tespiából,

Ama' kilentz szépségeknek múlató hajlé-
 kából,

Deluszt' Látona' rejtekét, az *Apolló'* hazáját,
 Mert isméri az Istenek egymásnak Háza'
 táját.

Fel-találják 's meg-mutatják egy Nemes kö-
 szöntéssel,

Meg-bizonyítják egy elmés 's szerentsés ver-
 seléssel ;

Hogy nem tsak a' Tifzán túl van *Delfinium,*
 a' mellyet

A' mint tartják *Debretzen* bír már ma *Athe-
 né* helyett.

Nem tsak *Fotzis* szül tudományt 's a' *Parna-
 sszusi* Patak,

Mellyel ma fok tekintetben kérkedhet *Sá-
 ros Patak,*

Phoebus nem mindig *Romába* 's *Palatin'* he-
 gyén fzedet

Kofzorút, kit nem rég *Buda Pestnek* által
 engedett ;

Sem nem bújkál mind örökké Páfztor ember
 formában,

Az *Admetus* Király' nyája mellett *Theffza-
 lidban,*

A' hol ma-is *Kazinczynak* 's *Szaló Dávid-*
nák örül,

Kik bírják Páztori sípját *Kafsdn* és *Kafsa*
körül.

Sem nem mindég a' *Klarus* hegy' allyán *Ko-*
lofon mellett,

Hol Tordán a' Gyöngyös Törsök új gyön-
gyel ki-zöldellett:

Nem tsak a' *Győri Rodusban* hullat arany
tseppeket,

Hol hanggal mérik *Revai* és *Rajnis* a' ver-
feket;

Nem laknak a' Magyar Músák tsupán *Ema-*
thiában (Pieria)

A' hol sir *Yung* a' *Pétzeli* Bibliotékájában:
Ti sem vagytok éppen pufzták, Egünk' déli
vidéki,

Ott-is múlat néha *Fébus*, ott-is van széki
néki;

Van, e' mindentől üresnek vélt gyönyörű me-
gyében,

A' mi mindennek, avagy tsak *Arionnak*
fülében

Olly érzékeny illetést tesz a' millyent valójában
Érezhet, egy ági tüztől éleltett szív magá-
magában. =

Tsak nints az elmélség kötve ez vagy ama
Klimához,

Nem szükség mindennek menni a' *Delfus'*
 barlangjához :

Nem kell fejét az üregbe dugni hogy profé-
 táljon,

Nem kell helyet válogatni hogy tudományt
 találjon.

Ki tudja : hol mulatoznak az Egek' Leányi' ? 's a'

Sivatag *Scithidnak* is vagyon *Anakarszisa*.

Fel-kerefték hát, Barátom! engem, versed'
 hangjai,

'S hát olly némák legyenek-e Füred' hegy'
 oldalai?

Hogy éneked' hallására vissza ne Ekhózzá-
 nak,

Vagynak e olly nagy bértzesek, mellyek el-
 lent álljanak,

Maga meg - unt téli Músám' hozzád repülésé-
 nek?

El-hullottak-e tollaim? vagy éppen ollyan
 Vének,

Hogy a' ki nagy Karátsonban rólam éneklett,
 nyomba

Ne lantoljak egy húzomba vissza kis Kará-
 tsonba?

Oh! —

Oh! — nem: — ha Te örömet veled kö-
 zölsé tetted,
 Mikor szokott Innepemet távoly is innep-
 letted,
 'S ha Innepem' nyóltzad - napján hármáfan
 örvendezett
 Szívem, hogy leveled éppen új esztendőn
 érkezett,
 Ez elég tehetős, 's ugyan nyomos mozgató erő,
 Hogy ne lehessen örömöm ez nagy napon?
 heverő,
 Hanem veled innepeljek egyszersmind, míg
 felelek,
 'S Tégedet új esztendei áldással köszöntselek.
 Messze vagy, de közel hoza hozzám kedves
 leveled,
 'S úgy tetszik mint-ha ez napot együtt ül-
 ném-meg veled.
 Úgy tetszik hogy együtt ülünk a' Hajnal szár-
 nyaira,
 Együtt repülünk az égnek magas báltozatira;
 Ragadtatunk a' fényes nap' tüzes tanyája felé,
 A' melly már ezt a' nagy napot a' nagy
 Úrnak szentelé
 Mikor a' véghetetlennék Házának tornáttzában,
 Láng 's arany színnel ragyogott a' reggeli
 órában.

De hát vallyon ott lakol-e? Te hatalmas Alkotó!

Vagy van-e házad 's udvarod? oh boldog Mindenható!

Igaz-e hogy ülsz, valahol mint-egy Királyi székben,

Ki minden Teremtésidnek ez temérdek vidékben

Bizonyos lakhelyt rendeltél; de magad hol lakoztál,

Minek-előtte bennünket a' femmiből kihoztál,

Vagy hol lakol most? 's hol tartja székit Fő Uraságod?

Tsak maga tudja a' Te bölts meg-foghatatlanságod

Mi tsak, mivel Te testetlen, de képzelhetetlen nagy,

Tiszta égnél 's tűznél tisztább tiszta természetű vagy:

A' leg-tisztább tűzhöz mérjük boldog természetedet,

'S a' langal piros hajnaltól kérdezzük hol-létedet.

Emelj-fel hát szárnyaidon nagy Király' ör-állója!

Szép hajnal! ez új esztendő' ragyogó hír-mondója!

Emelj-fel — vezefs közelebb annak a' véget-
 lennek

Pitvarihoz, a' ki körül mint sebes Pósták
 mennek

E' nagy roppant Mindenségnek körül forgó
 testei,

Mellyek nálunk e' múlandó időnek mér-
 tékei.

Oh! ha bele-tekinthetnénk ama' mérhetet-
 lenbe,

A' hol fok bódog szemléli az Istent szemtül
 szembe!

Hadd látnánk azt ki előtt csak egy nap ezer
 esztendő,

'S millyen az az esztendőkkal nem mérsék-
 lett jövőendő?

Mit tesz élni, 's még is idő haladást nem szen-
 venni?

Az időben kezdődöttnek halhatatlanná lenni?
 Esmerni az Istent, 's látni; még is mindig
 találni

Benne, a' mit tsudálhafsunk, 's azt imádvá
 tsudálni?

Mikor léfzen az? oh bódog örök meg-fogha-
 tatlan!

Mikor fogja tudni Lelkünk azt hogy ő hal-
 hatatlan?

Lelkünk? mellynek az is elég ez tefinek tömlötzében,

Ha buzgó könyörgés után ez siralom' völgyében

Megtanít a' Fő Bölts, böltsen számlálni napjainkat,

És az örökké valóra intézni vágyásinkat.
Taníts-meg örök Böltsesség! és vezels kézen fogva

E' kietlenből, a' hol most bujdosunk nyomorogva, —

Ama' minden boldog Lelkek' fényes Hazája felé;

Buzdíts ditső Tornáczidba vágyni, és vezels belé;

Hogy ott veled éljen lelkünk, sőt azon boldog helyen,

Egy mind örökké tartandó új esztendőt szenteljen.

F O L Y T A T Á S.

FOLYTAS

XXV.

A Magyar Nyelvről egy Méltóságos Hazafihoz.

21. Júl. 1789.

BUTSUZOL-E? játszi Lelkem! ki-készülsz
e' mellyemből?

Hifzen alig egy harmadrész tölt - még - el
életemből.

Sőt még eddig nem-is éltem --- tsak élni ké-
szülgettem —

Gyermek voltam — jó Anyámnak semmi
hasznót nem tettem.

Ti hegyes oldal-szurások! mint 's miért szü-
kétitek

Lélekzetemet? — Lelkemet hogy 's hova
kergetitek?

Talám ugyan el - küldötök Kazinczim' hazá-
jába (*)

Ez vastag testtől szabadult Lelkek' társa-
ságába.

(*) Akkor tályban hozták hírét halálának.

Ah! jó volna — nem tagadom — el-hagyni
e' világot

Bóldogúl fellyül haladni ezt a' halandó-
ságot,

Ha ezzel be-érné Lelkem holtom után, hogy
vóltam;

Ember vóltam — 's ember lenni meg-szün-
tem, hogy meg-hóltam.

De mint fogja majd számlálni Lelkem az esz-
tendőket?

Ha mint lelketlen növény tsak úgy töl-
töttem őket.

Ha mint egy fűszál fel-nöttem, 's ki-fogyván
nedvelségem,

Minden nemes munkázkodás 's haszon nél-
kül lett végem:

Sőt a' fű-szál, által-esvén némelly változá-
fokon,

Használ, 's segít az utánna növendő fű,
szálakon;

Mikor titkos erejével vissza-térült 'sirjának

Kövérséget ad a' földnek, maga' édes An-
nyának:

'S hát én szerelmes Anyámnak olyan gyer-
meke legyenek?

Hogy élvén édes Hazámnak semmi hasznot
ne tegyek.

Tsak az legyen-e a' haszon sírba Záratáformmal,
Hogy tágabb leszfz a' lakó hely az én ki-
múláformmal?

Oh Lélek! ha a' ki meg-hal, nem múl-el min-
deneftől,

'S ha Te magad sem alufzol el-válván-is a'
teftől;

Mit ítélzf majd? hogy e' teftben a' mellyből
ki-költöztél,

Egy-nehány szép efsztendöket haszon nélkül
töltöttél,

Mit ítélzf majd? ha meg-látod nagy lelkü
Öfeidet,

A' kik közül talám egy-is meg nem ismer
tégedet.

Azokat, kik nem kémélték a' Hazáért véreket,
A' közönséges haszonért le-tették életeket.

Ha a' maradék számlálván a' hóltak' lajstromát
Tsokolja fok hasznos Atyák emlékezete'

nyomát

Ezt fegyveréről dítséri, másikat pennájáról,
Amazt Hazája mellett tett némelly hasznos

munkáról,

Te rólad pedig azt mondja: ez-is ember vólt,
's meg-hólt,

'S ismeretlen öfzlopa leszfz teftednek egy se-
tét bólt. —

Édes Hazám! haszon nélkül így szünjek-e meg-
lenni?

Holott ha valaha, most — most kellene hasz-
not tenni.

Mikor úgy meg-kortosodc't a' Magyar 's ol-
lyan nagyon

El-fajúlt, hogy már nevét is el-vesztő fél-
be vagyom.

Éva a' Paraditsomba tsalfa kígyót eresztett,
'S tsak nem Ő magával együtt minket is
ki-rekesztett.

Nem bírunk már Affzonyinkal, tsak küfzkö-
dünk azokkal

Az előttök kedvesekké lett fark tsóválá-
sokkal;

Ha nem süvölt nemes nyelvünk; durva lessz
A' Magyar hang,

Sőt azt is hogy Magyar nemzet szégyenli
fok gögös gang:

Van-e nemzet? melly valaha erre vetemed-
hetett,

Hogy éppen itthon szégyenlje azt hogy itt-
hon született;

Nem kárhozat-e kívánni inkább Magyar nem
lenni,

Mint a' Magyarat jobban jobban tökéletessé
tenni?

A' kit olyan szerentséssé tett az áldott Természet,

Hogy minden gondos mívelés nélkül is tsak tenyészett.

Méreggel forr minden erem: s ijetteti halálom',

Mikor Hazámban a' Magyarat keressem, 's nem találom:

Mikor tsúfolják honyókat fokban érzéketlenül,

'S édes Annyok' hasába késti vernek Istentelenül.

A' díznót egy útalatos baromnak tartják lenni,

De még is foknak jó vólna o da tanulni menni:

Ha egy közülök ganajjal alamját meg-rútíttya,

Azt a' többi a' seregéből ki marja, ki-taszítja:

Édes Hazám! ha szavaink azok ellen zengenek,

Kik téged nyugvó honyókat meg-fertelmesítenek;

Minket tartnak gorombáknak 's pallérozatlanoknak;

Rendelj hát a' díznók mellett, 's nyífs oskolát azoknak.

Add eszekre, melly siralmas fészkek rútító létek,

'S hogy a' mi a' díznók közt rút, köztünk halálos vétek.

Az idegent barátságos Lélekkel el-szenvedni

Szép dolog, és ezt dítsérni kell, nem tsak meg-engedni;

De idegenek kedvéért maga nemét utálni,
Ennél már fertelmesebbet lehetetlen találni.
Nagy Sándornak ditsősége az égig emelkedett,
Mig nemzete törvényivel ő is meg-elégedett,
De a' Persiai szokás, piperes ruházatok,
Jó Hazája' szerelmével fel-hagyó gondolatok,
Benne a' puhaság által olyan változást tettek,
Hogy Országa romlásának oka-is azok lettek.
Ah! de mennyivel szörnyűbbek köztünk a'
változások!

Vajha magunk ezt a' romlást úgy érzénénk
mint mások!
Ha régea meg-hólt Eleink köztünk fel-tamad-
nának,

Vallyon egész Országunkban hány Magyart
találnának?
Azt vélnék, hogy sírjaikat, vagy tetteket sír-
jokba

El-vitte valami tsuda idegen Országokba.
Vagy azt vélnék, hogy hónyokba egy más
nemzet költözött,

'S el-futnának Fiaikat nézni a' Schiták között.
Századik is alig tudna hangjokon beszélleni,
Nem hinnék hogy tudtak volna ők illyeket
nemzeni:

Sőt ti el-affzonyosodott lakofok! el-futnátok,
Ha azokat Magyar hangon szóllani hallanátok;

És nemes iszonyodásnak lenni magyaráznátok,
Hogy nemes Atyáitoktól írtozva el-futnátok.
Ah! nyelv, az emberi testnek leg-jobb 's leg-
roszszabb része,

Miattad hát ilyen egész nemes nemzet el-
vész-e?

A' Magyar, a' más kedvéért nyelvét el-felejtette,
'S im magát ez nemes Nemzet egy ringy-
rongy néppé tette :

'S nem érzi, hogy ez a' romlás el-nem fog ad-
dig múlni,

Mig magyarul minden Magyar jól meg nem
fog tanulni :

Akkor vala a' jó erkölts mindenütt divatjá-
ban,

Mikor leg-szebb 's leg-tsínosabb vólt a' nyelv
a' Hazában;

Tudja Athenæ, a' népet a' nyelv mire viheti,
Róma minden Ditsőségét a' nyelvnek kö-
szönheti.

Miólta tartja a' német erköltsét olly tsínosnak?
Köszönje biz' azt egynehány jó nyelv-értő
Tudósnak.

Ha a' nyelvünkön írt könyvek meg-fokasod-
hatnának,

Hogy a' leg-szegényebbek is könyveket ol-
vasnának,

Lassanként a' Mesterségek és nemes Tudományok

Terjednének mint kút-főből áradó szírványok;

Érdemes-e hát az olyan a' Hazafi nevére?

A' ki még tsak nem is ügyel maga neme' nyelvére:

A' ki ha egyet vagy kettőt tud a' szomszéd nyelvekből,

Nem győz egész nap ki-térni a' Francz' 's német könyvekből.

Azomban ha Magyar könyvet nyújtanak a' kezébe,

Gondolkodva nyítja fel is, 's mint egy szegyenletébe:

Vagy tsak azért olvasgatja, hogy gúnyolva nevelle,

'S benne katszongó szemével a' hibákat keresse. —

Maradj Lelkem! Ne költözz el addig Magyar teliemből,

Ne kergesétek, nyavalyák? a' buzgó vért eremből,

Míg ez nemzetem' tsúfjain tsúfságot nem ejthetek;

Hadd éljek, míg nemzetemnek hív Bajnokja lehetek.

Sietels szerentsés Óra! értelmem barátihoz,
Vigyetek-el déli szelek! ama' Nagy Haza-
fhoz,

Kinek édes Hazáért 's nyelvéért buzgó vére
El-szomorodott Lelkemnek vígasztalást ígére.
Egy szerelmes Barátomat ha a' halál el-
vette,

'S im Meczénást rendeltetek boldog Egek!
helyette:

Szüntessétek a' szeleket Északi farkolatok!

Hadd tellyesfedjenek hamar ezen szent gon-
dolatok.

Hagyj békét boffzús Eolus! szél veszes tenge-
rednek,

Hadd repüljek hamar — mihelyt habjaid
tsendefednek.

Addig is én Magyar Músam! emelyled-fel-
szavadat,

Eregessed a' Tihani bércek közé hangodat,
Mellyek azt által erefztvén a' Füredi he-
gyekre,

Vigyék-el vágyódásimat az Északi szélekre,
Kiáltsad tellyes torokkal, hogy mind azok
éllyenek:

Valakik Nemzetünk' nyelve romlásán ke-
fergenek.

Éllyenek mind, kik romlásin valamit gyám-
lítanak,
'S dűlni készült nyelvünk mellé oszlopokat
állítanak.
Élj! élj! nagy szívű Hazafi! a' ki szívedre vetted
Sorsunkat, és Músámat is unszolva ferkent-
getted.

XXVI.

*Felelet, Bessenyei Kapitánynak három rend-
béli versére — három darabban:*

(ex tempore) 20. Apr. 1790.

IG A Z, az indulat formája szívünket,
Ha szívnek nevezed elegyült vérünket;
Mert, másképpen a' szív a' testnek egy része;
'S kérd-meg bár, ha a' test a' nélkül egész-e?
Az indulat pedig meg-látod, mi légyen?
Ha az osztály minden test-részre ki-mégyen—
Hanem, hogy egy lintsen olly boldog indulat,
Akár örök, akár tsak mint vendég múltat,
Melly valamelly titkos fájdalmat ne hozzon,
Vagy egy nyilvánosságos szánást ne okozzon:
Azt már mig én leszek, én nem tagadhatom,
'S ez a' könnyen hívés leg-szebb indulatom.
Vétkezel

Vétkezel büszke nyelv! fennyen emlegetve,
Hogy az emberért van minden teremtetve;
Hogy Te is Teremtőd ditsőítésére

Vagy; add hozzá Sorfod' meg- ismerésére;
Ez vallás-tételből meg-fogod ismerni,
Mint tud a' Természet mindent úgy ke-
verni;

Hogy Te a' baromnak születtél javára,
'S ha ez neked szolgált, ő is tőled vára:
'S úgy tesszük mindnyájan e' nagy Mindenséget,
Hogy egy Fő boldognak tesszünk Ditsőséget.

Fridrik! a' mit tartassz igazán találtad,
De a' boldogságot még ki nem tsináltad:
Ha semmit se kívánsz, jóllehet semmid fints,
Ez a' Fő boldogság, 's ennél már nagyobb
nints.

Szerelem, egészség, birtok, jó barátok:
Nyúgodt elme, 's minden a' mit jónak látok,
Úgy jok: ha azokat mind jóknak képzelem,
És ha ezt nem hiszed, ne is perelj velem:
Vagy, ha olyan forma ez az öt jelenség,
Valamint a' testben az öt érzékenység:

Itt is az utólsó magába foglalja

Azt, a' minek Fridrik öt osztályját vallja:

Az az ereje van a' *nyúgot elmének*

A' mi van a' *Tactus*' érzékenységének.

XXVII.

Egy ebédkor Lengyel Tótiban, ad formam
Virg. Nocte pluit tota redeunt spec-
tacula mane.

ÚGY lett — lám fellegzett, 's nem lett eső
 még is,

Kedvez ez inneplő seregnek az ég is.

Tisztára limitja kék báltozatjait,

Mikor a' hajdani nyers Scithák fíjait,

Seregünknek egyik Deli Kapitánya,

'S egy ütt a' Somogyi Grátziák' Leánya,

Akarják Zöld árnyék alatt vendégelni,

'S régi szokás szerint sátorba hűsíteni; — —

Meg-adta Topponár a' Fölöftökömöt

Most Tóti ebédet ad 's tánczos örömet;

Vallyon ki vár tovább, 's mit ad vatsorára?

Kinek megyünk Budán, 's minek a' torá-
 ra? — —

Kies vólt a' hajnal, fényes a' Nap délben,
 Ne szakadj szép remény! mind estig is félben;
 Tényes ég! felhőtől ójjad kárpitodat,
 Tisztába vezesd-le gyönyörű napodat.
 Hogy a' reménységet a' várt jó kövesse,
 'S a' Magyar a' napot nyugtán dítsérhesse.

XXVIII.

Trenknek egy könyvére. 1790.

TRENK ír — azt egyik szereti — másik nem
 szenvedheti —
 'S mellyiknek jobb ítéleti? — azé, a' ki
 szereti. —
 'S miért? mert ez játék-néző; amazok já-
 tékosok,
 'S jobb szeretnek szeretni, mint küszködni
 az okosok.

XXIX.

Flüge-mutatás még 1783ban.

BELE borúlt Venus maga' dárdájába,
 Nem kapa fel-jegyzett öt-száz forintjába;

Nem tölt-meg a' verem, sem a' meddő Báláz,
Sok rossz fel-tétele így düle dugába.

A' vajodó nagy hegy, mellynek hafa mellett
Sokan lefekedtek, egy egeret ellett; —
Azt vélte, hogy vége nyögéfinek e' lett;
Ezt sem kaphatta-meg, mert másnak is kellett.

Ki-tűn az igazság fok hamis között is,
Nem gyúlt-meg a' nyers fa noha gőzölgött is,
Fel-költ, noha botlott és meg-ütkezött is,
Az okos, fok ötet kergetők között is.

Nem fáj már, noha most foly leg-jobban vére
Sebemnek, 's eshetne szívem' nchezére,
Hogy így fogy sok véres veréjtékem bére;
De mi hafzna? — dolgom ezzel ment végére,
Szerentse e tehát? vagy szerentsetlenség?

Rossz, mivel van benne egy kis kedvetlenség,
Szerentse mert ezzel mind az az ellenség
El-ment a' nyakamról, mind a' betstelenség.

XXX.

Fogoly Hunyadi, Szomorú Játék.

Budán 15. Jul. 1790.

Bé vezetés a' Játékra:

HUNYADI János a' Rigó mezei refzedelem
után haza felé egyedül bujdoszában, véletlen

találkozik egy Tolvajjal; a' ki őtet kunyhó-jába vezeti, jól tartja, le-fekteti — Mig a' vitéz aludt; a' Tolvaj a' Gyűrűjéről meg-is-merte hogy ő az a' híres Hunyadi, a' ki ugyan azon Tolvajnak (ki Drakulának az Oláh Vaj-dának kisebbik fija vólt) egyik szemét ki-süt-tette. — Meg-is-merte őtet a' Tolvaj, de nem merte bántani, hanem fel-ébredvén el-beszél-li neki hogy ő kistsoda? Hunyadi is ki-beszéli a' Tolvaj előtt, fok történeteit. — Meg-bo-tsátanak egy - másnak 's öfzve barátkoznak; a' Tolvaj ajánlja magát út mutatónak Belgrád felé, de meg-tsalta Hunyadit, 's ejtőzaka Szen-drőre vezette, a' hol hírt ad Györgynek a' Rác Despotnak, hogy itt van a' Magyar Vezér: Hunyadi tehát meg-fogattatik, vasra verettetik. — György izen a' Czileai Grófnak, a' Hunyadi' halálos ellenségének, ki is sebes sietve Szendrőre jön, és tanátskozik Györgyel Hunyadi veszedelméről, a' mint a' Játék meg-fogja mutatni.

I. FEL-VONÁS.

*A Személlyek, GYÖRGY, a' Rác Despot;
ULRIK a' Czileai Gróff; DRAKULA a'
Tolvaj; DIENES az Esztergami Ersek;
LASZLÓ és MATYÁS a' Hunyadi Gyer-
mekei.*

I. JELENÉS.

ULRIK.

Soha sem hozhatott volna kedvesebb követséget
Katonád.

GYÖRGY.

De nekem sem ám gazdagabb nyereséget
Minden feregem, a' melyet szanaszélrt rendel-
tettem

A' szélekre; hogy Hunyadi, a' kirül már hírt
vettem

Hogy vesztett, ha ezen által utazánd haza felé,
Minden el-állott úton abba botoljon belé.

ULRIK.

Hát Katonaid fogták-meg?

GYÖRGY.

Nem.

ULRIK.

De hát hogy lehetett?

Hogy ez, a' neked és nekünk vesztünkre szü-
lettetett,

Ez a' vigyázó vakmerő — ez szerentsés ke-
gyetlen —

Ez az ezer fegyver közt is mindég rettenhetetlen
Bajnok, vagy önként e' bosszús szomszédjá-
hoz jöhetett,

Vagy minden leskődés nélkül miképpen ke-
rülhetett

Kézbe?

GYÖRGY.

Drakula fogta meg.

ULRIK.

Drakula? — hitetlen,

Hiszen Drakulát már régen meg-ölte e' ke-
gyetlen.

GYÖRGY.

Ezt nem: meg-ölte az Attyát, meg-ölte test-
verjét is,

Ki szurták már a' Hohérok az ő egyik szemét is;

Mikor a' kínzó piatzra Hunyaditól olly nemes
Izenet jött, hogy e' gyermek még arra nem
érdemes,

Hogy bűnös Attya vétkéért áldozattá tetefsen,
Hadd éljen — 's az alatt gyenge fog-házban
őriztetsen.

Az Ifjú hát tartván tőle, hogy noha már elete
Meg-fzabadúlt, de ollyan helyt fok jót nem
reménylhete

A' hol minden-nap egy bosszú-állót — egy gyil-
kóst látott, —

Egy halálos ellenséggé vált hatalmas Barátot:
Ki törte záros tömlöttét éjfézaka, 's odébb
állott

A' fél szemmel.

ULRIK.

Bóldog Isten! de mitsoda vad állat
Mitsoda Tigris fajzat az? — 's mit kell attól
reménylni,

A' ki, hogy világ tsufja légy, tsak azért en-
ged élni?

Nagy Vitéz! Kedves Rokonom! mennyi jön
ítt rakásra,

Ha én, ha Te, ha Drakula, mind egyenként
egymásra

Figyelmezünk? — mennyi? a' mit a' Koczka'
fordúlttával

Mófi van módunk helyre hozni Hunyadi' ha-
lálával. —

De engedd-meg, hadd láthassam ama' vitéz
Vajdának

Szerentsétlen maradékát — hadd lássam Dra-
kulának

Ki szúrt szemét. — Hadd könyvezzek illy ir-
galmatlan tettén

Ama' fogoly kegyetlennek — annak, a' ki
mellett én

Első rangú Groff, 's Királyok Rokona lé-
temre is

Kitsiny voltam az Országban.

(*Parantsol György, hogy hívják be Drákulát.*)

G Y Ö R G Y.

Vólt már gondom erre is;
Mindjártjön, 's úgy fog elénkbe jönni; olyan
ruhában,

A' mint lappangott a' bérczes havafok ól-
dalában:

Tudja már hogy itt vagy — meg van - izen-
ve

II. JELENÉS.

DRAKULA.

Egészséggel

Nemes Groff! El-híszem, tudod, mitsoda nyereséggel

Jöttem a' György' udvarába. — Tudod azt is, úgy vélem:

Mert havafi köntösömet még most fel-nem-tserélem

Szebbel? — György azt úgy kívánta — nem vélem szégyenemre,

Hanem, hogy ez bujdosóra, ez meg-tsúfított fzemre,

Ama' vitéz Oláh Vajda szerentsétlen fájára

Úgy nézz, mint egy álhatatlan szerentse' példájára:

'S a' szánakozó indulat serkentsen Tégedet is,
(Mert lám üldözi Hunyadi a' Te szerentsédet is)
Hogy most bosszúld-meg, a' Ráczok' Király-jával válladat

Öfzve vetvén, az én; az ő', és a' Te gyilkosodat.

ULRIK.

Sokáig élj Nemes Ifjú! — ki ne szánna Tégedet?
Ki nem bámul a' forfoddal tán már meg-elé-gedett

Szerentsén ? itt a' remítő változáft ki nem látja ?
Hogy tsak egy fzeppillantásban az Atyád' jó
barátja,

Az a' jó Barat — ki talán két elettel tartozott
Vólna Atyádnak ; nem tsak azt ölte-meg az
átkozott ;

Hanem hogy egész udvarát ki-irtsa , Tegedet is
Hohérnak ád , 's annak közfönd az egyik fze-
medet is ,

Hogy gyözedelme pompája meg-nagyobbítására
A' Gyilkos — egy vak Király-fit akart vinni
Budára !

Én tsak örök gyűlölséggel , 's utánna áskáláfsal ,
(Mert én ellenem azt tette) György Ország-
pufztitáfsal ,

(Mert ötet fel gyúlytogatta 's hönyából ker-
gette ki)

Mi hát ezzel , 's talám nem is többel tarto-
zunk neki :

Hanem ha békélhetetlen szívemnek gyűlölsége
Olly gödröt ásna vaktába — ha György ,
mint ellensége

Úgy találná szorongatni haddal , hogy Halál
lenne

A' büntetés ; ez már a' fors' szabad törvényén
menne.

De Te szerentsétlen Ifjú! ha mindjárt erőszakkal
Meg-ölöd — ha Hóhérjává leszel — 's egy tson-
ka 'nyakkal

Aldozol Atyád fejének; ment vagy —

DRAKULA.

Tudom, Szent Egek!
Nem tulajdonítanakátok vétkül, ha a' betegek,
Ha a' tsufos erőszakot, 's tsonkúlást szenve-
dettek,

Ha mikor az őket gyötrő kínból ki menekedtek:
A' Gyilkost, az erőszakost, a' kegyetlent;
verrel

Bosszúlják — sőt talám azt sem ha száz bosszút
ezerrel

Fizetnek — De ah! Nemes Groff! történt már
az én velem,

Hogy tartoztatott a' bosszú állástól a' félelem
Egy úton álló létemre. — Hány százakat rab-
lottam

A' havafokon? úgy ettem 's ittam, ha foszto-
gattam,

'S még is Hunyadit!!

ULRIK.

Hát! — hogy-hogy — talám ki-eresztetted
Markodból kegyetlen fejét?

DRAKULA.

Bizony Te is azt tetted
Vólna olyan félelemben.

ULRIK.

Beszéld-el hát hadd haljam :

DRAKULA.

El-mondom : noha féltemben most is borzad a'
hajam

Valamikor eszembe jut. — Én mikor már fél
vakon.

Odébb áltam a' tömlöczből ; fok tébolygó
utákon

Kerestem menedék helyet, — bérczes kiet-
leneket ,

Vad-erdőket, 'spuszta marha legelő térségeket
Ölzve-jártam : — egy Pásztorhoz áltam elébb
bojtárnak ;

De az olyan szabad kényén neveltetett ma-
dárnak

Vissza tettvén a' szolgaság , és egyfzersmind
fülemben

Ollyan hírjövén , hogy a' fok hadi veszedelemben
Meg-tolodott Katonaság bolyong a' Rác szék-
leken ;

Én is a' Bolgár-vég-széli kietlen bércezeseken

Egy félen való barlangot választék lakásomnak
'S hegyi tolvajként kerestem fosztogatva ma-
gamnak

Eledelt. — Ah kinos élet! — kit foszszak-meg?
azt lestem

Akkor is, 's éppen ebédre enni valót kerestem,
Mikor im! élémbe botlik egy kemény tekén-
tettel

De törődött arczulattal — Tábori öltözettel
De csak egy fűzál puszta karddal — arany lán-
czal 's kereszttel

Difzes Vitéz: — gondolkozom: hogy hogy
fogjam én ezt el?

Ismeretes vólt, úgy tetszet: — de képit men-
nél jobban

Visgáлом, szívem mind többször 's jobban-
jobban meg-dobban.

Csak néztünk egy-más' szemébe. — Már ne-
kem úgy el-fogyott

Bátorságom, hogy noha ő alig hogy le-nem-
rogyott

Lábáról, — már negyednapi futta és étlensége
Miatt: (de én azt nem tudtam) nem vala te-
hetsége

Ennek az uton állónak, hogy meg-merjem
szóllítani.

GYÖRGY.

Nem tsuda ha Hunyadi Győz!

DRAKULA.

Ő is kezdett gyanítani,
De tsak bátrabb volt ő mint én — meg-kö-
szönt betsülettel
De nyers hanggal — én sem késem fokát a' fe-
lelettel,
Kértem nevét és hazáját. — Több szók után
kunyhómba
Vezettem — színt-úgy örültem, hogy haram-
ja koromba
Illyen nagy vendégem akadt; jól tartom, le-
fektetem;
Mig aludt gyűrűjét 's kardját lopva meg né-
zegetem.

ULRIK.

'S le-mert-fekünni?

DRAKULA.

Le biz' ő, 's pedig az én subámra,
Most is félve emlékezem arra az egy óráma. —
Kardját ki-vonta; fokával a' nyakára fektette,
'S a' mint fogta, Gyűrűs újját az arany láncz-
ra tette,
'S jó izűn aludt.

ULRIK.

Ha aludt, mitől féltél hát 's miről
Ismerted-meg hogy Hunyadi?

DRAKULA.

Utobb a' gyűrűjéről,
Mellyen a' holló is ki vólt mettzve petsét for-
mára,
A' holló — a' melly ki vájta szememet.

ULRIK.

Ah tsudára
Méltó történet! — mi vólt hát? harag e,
vagy félelem?
Vagy egy bús emlékezettel szívet rágó félelem,
Melly kezedet tartóztatta?

DRAKULA.

Ijedtség; meg borzadtam
Mikor e' szörnyű látásra mind eszembe for-
gattam
A' miket gyilkos Vendégem tett vesztetre —
ki mentem,
Háromszor andalodtam-el, és háromszor fer-
kentem.
Fel eszelős öröngtömből. — Biztam ugyan
karomba,
De nem hittem, hogy Hunyadit meg tudjam
alattómba Ölni. —

Ölni. — Átkoztam jó Gazda, 's könyörülő
vóltomat,

Hogy az út, és éhség miatt erőtlen gyilkosomat
Jól tartottam — mit tegyek hát? — próbára
kelleit vennem,

Hogy már illy későn tanátsos vólna e kardal
mennem

Ellene? — majd szó-beszéd közt emlékezem
Várnára;

És onnan, mint-ha forfomat beszélném Dra-
kulára

Altal ugrom: ha meg-retten, talám meg-bí-
rok vele; —

De megyek hát — meg próbálom, ha igazán
felei e?

'S nem tagadja-e el-magát, mikor azt emle-
getem,

Hogy Hunyadinak köszönöm fzerentsétlen
életem. —

Eppen mikor én be-mentem, topogáfom' nefzére
Fel-ébredt, — nyajaján szóllok; a' kunyhóm
közepére

Egy tőkét gördíték, 's arra egy kevés vatsorára
Valót — kérvén vendégemet, hogy gazda-
gabb konyhára

Ne vágyjon itt; hanem, ha jött vólna Atyára
házába, —

(Akkor rám néz) mig még Vajda, 's Király
völt Országába

Drakula — már akkor tudtam volna, mind
vatsorával

Jobban szolgálni, 's szállásúl is tzifrább palotával.

GYÖRGY.

Már írtozom.

DRAKULA.

Ah írtóztam — bizony írtóztam én is,
El-hittem azt, hogy Hunyadi jó Katona, ha
vén is,

Fel-talál busúlni, 's meg-öl — De már meg-
bitsakoltam

Magamat; szégyen lett volna azt, a' mit ed-
dig szoltam

Vissza vonni; — el-beszélem az egész törté-
netet,

Mint bánt Atyámmal Hunyadi? 's az mikép-
pen lehetett

Hogy én ide szabadúltam? 's itt ímé mivé
lettem?

Akkor kardomat Hunyadi melly ott hevert
mellettem,

Fel vette, 's a' magáéval jól öszve nézegette,
's ismét felém fordúlva kardomat vissza tette.

'S így szól: Imé vissza adom Barátom! a'
kardodat;

Én vagyok Hunyadi: tetsék ha bírod Gyil-
kofodat

Meg-bosszúlni — Én le rogytam erre a' Nemes
szóra,

Orvosra vala szükségem, nem pedig bajvívóra:

*(Bámúlva tsudálkoznak mind György, mind
Ulrik; 's továbbá egy kevés halgatás után.)*

ULRIK.

'S mi lett ofztán belöletek?

DRASKULA.

Meg-ölelt — bátorított, —
Minden történeteire egy éjjel meg-tanított. —
Ő bátran aludt, 's még máig sem tudom mit
álmadott?

De nekem is a' bátorság már jobb tanácsot adott;
Vezetőnek ajánlottam Belgrád felé maga-
mat, —

Vezettem is én Hunyadit: de tsavargós útamat
A' lappangás' színe alatt mind arra egyen-
gettem,

Hogy Hunyadit ide Györgyhez Szendrőre be-
vezettem.

U L R I K.

Nem tsudáлом, Nemes Ifjú! tsüggedt bátor-
ságodat!!

De azzal, hogy ide hoztad, el-hibított dolgodat
’S forfodat is helyre hoztad.

G Y Ö R G Y.

Már mi gondját viseijük;
Te légy egész bátorságban — Nem foka fel-
emeljük

A’ Drakula vak gyermekét ez alacsony forrásból,
Most menj-el; nyúgodd szobádban, ez erdei
ruhából

Vetkezz ki; meg fogod látni, ha bár tsak fél
szemmel is,

Hogy bírunk mi a’ Hunyadi nagy vitézfegével is.

(Drakula ki megy.)

III. JELENÉS.

G Y Ö R G Y.

Mit tsináljunk már a’ rabbal.

U L R I K.

Biz’ azzal tsak lietni
Kell; mert a’ gyors szárnyan járó hírtől méltán
félhetni:

Ha Budán a' Magyar Rendek a' Hunyadi' rab-
ságot

Meg-hallják ; tudod már magad , mint őrizi az
Országát

A' Magyar? egy Király' kepit hogy ki tudjon
menteni,

Képz ő minden erejét és pénzét ki meríteni.
Ölesd-meg hólnap. —

G Y Ö R G Y.

No! de tsak gondold-meg mit tsinálunk?

Ha meg-öletjük: meg-tudják azt hogy fogva
vólt nálunk,

Elő kérik a' Magyarok én tőlem, 's te tő-
led is

Az ő vérit, én ellenem haddal jönnek. 's Té-
ged is

Halálra fognak keresni.

U L R I K.

Küld a' Török Császárnak

G Y Ö G Y.

Úgy is Téged a' Magyarok rossz vatsorára
várnak.

ULRIK.

Biz' igaz az: mint-hogy én is a' Magyar ko-
ronának
Tagja vagyok, ha mit rajtad meg-nem bosszúl-
hatnának,
Mind én rajtam töltenék ki.

GYÖRGY.

En ugyan nem tagadom,
Hogy semmi jót nem reménylek, 's akarmint
gondolkodom,
Nem tudom meg-állítani eszemet.

ULRIK.

Hát próbáljuk:
Bújtsuk ellene Drakulát; talám úgy ki tsináljuk,
Hogy mind Én, mind Te ment-lefzünk. —
Küldjük-el Buda felé
Őrizet mellett; de elébb Drakulát hívjuk elé,
'S tanítsuk-meg, hogy mi ötöt gyenge vasra
veretjük,
(Hunyadit pedig mellette szabadon kísértetjük)
Azzal a' neffzel, hogy ötöt a' Magyar Fő
Rendeknek
Fogva küldjük, mint árulót. — Az őrző vi-
tézeknek

Meg parantsoljuk azomban, hogy míg a' Rác
széleket

El-nem hagyják; Drakuláról éjjel a' köteleket
Oldják-el, és ő ölje-meg 's szökjön-el; így
magunkat

Ki-mentjük, 's még is el-vesztjük kárhozatos
rabunkat.

GYÖRGY.

Hát Drakula hova szökik?

ULRIK.

Ide vissza Szendrőre,

GYÖRGY.

De úgy megínt ki-tudódik titkunk, nem sok
időre.

ULRIK.

Öljük-meg azt-is: — 'S azután írjunk a' Ma-
gyaroknak;

Hogy mi hűségből végire jártunk árulójuknak.

GYÖRGY.

Nem hiszik el —

(Hoznak egy Levelet; György olvassa: fejét
tsóválja.)

ULRIK.

Mi az

GYÖRGY.

Levél, Szegedről, Buda felől:

Dolgunk' rossz folyamatjának ím leg-első rossz
jelül.

Ezt rendelte a' Szerentse — az Ország' Fő
Rendjei

Már Szegeden öszve gyűltek — itt vagynak
követői;

Magok hozták a' levelet a' Hunyadi Gyermekei;

Magok jöttek az Erfekekkel — Hunyadi!! —
csak van neki

Valami őrző Angyala — tudják már a' rab-
ságot: —

Olvasd.

(Ulrik olvassa; György mélyen gondolkodik.)

ULRIK.

Mikor szánjátok meg ezt a' szegény Országot
Szent Egek! Im! mint fog most is maga' gyil-
kosa mellett?

Im hasznos javallásomból egy pillantásban e' lett.
Küldjed bár már Buda felé Drakulát rab szíj-
jakon,

Az Ország-szélre sem fogják be-botsátni fél
vakon,

'S jut nekem is — Én nyomorúlt! — nem fő-
ká mit kell érnem?

Egy alacsony származástól, és most rabtól kell
kérnem

Kegyelmet: sőt még úgy fordul, ha kérek, azt
feleli:

Haljak-meg! — ki-tudja? — ő most Király'
képit viseli.

(*Gondolkodnak jókáiig mind ketten halgatva.*)

GYÖRGY.

Nints más mód benne — Hunyadit csak el-
kell erefszteniünk.

ULRIK.

Ne-bántsd, — ha csak el-erefszted, nem lehet
ki menteniünk

Magunkat, az Ország előtt: — Ha csak Amu-
ratestől

Annyit nem vársz, annyi erőt; hogy most
mind Érsekefőtől,

'S Fiaستól meg-öld Hunyadit! 's ha ki talál-
nak kelni

Ellened a' Magyar Urak, meg-tudj nekik felelni.

GYÖRGY. (*Írtóztatva.*)

A' követeket meg-öldni!

ULRIK.

De, hát mit tudjunk tenni? —
 Ölj-meg hát engem — kézf vagyok inkább
 femmivé lenni,
 Mint Hunyadi tovább éljen; már előre kép-
 zelem,
 'S írtóztat a' képzelődés, mint fog ő majd én
 velem
 Banni? mit tesz tsúfságomra? — De ha femmit
 se tenne
 Is, én egy tehetetlen Gróf, ő pedig Király lenne.
 Öld-meg őtet, György!

GYÖRGY,

Nem lehet.

ULRIK.

De hát mit teszel vele?
 Ha el-botsátod, magadnak jobbat remény-
 hetel e?

GYÖRGY.

Jobbat talám, de, avagy tsak nem bújtok-
 fel másokat
 Magam ellen; sőt meg-győzöm ezzel a' Ma-
 gyarokat,
 Hogy én jó Barátjok vagyok.

ULRIK.

Hunyadit nem.

GYÖRGY.

Probáljuk,

Egyezzünk ő vele titkon — talám úgy ki tsináljuk

A' dolgot, hogy ő sem bánthat: — azután különölsen

Végezzünk Dienessel is.

ULRIK.

Csak jó vége lehessen!!

De hogy kötőd-meg Hunyadit?

GYÖRGY.

Azzal kell meg-kinálni

Hunyadit, hogy rab lévén is, rajta én bofzúút álni

Nem akarok — el-botsátom, de úgy, ha ígérheti

Magárúl, 's tekintvén maga hasznát, véghez viheti

Az Ország nál is; hogy tüstén a' jó békeféség végett

Köfsenek a' Rác Királlyal örökös szövetséget:

Melly szövetségnek erősebb állandósítására,
 Most azt is kéz írás alatt vállalja-fel magára,
 Hogy az ő kisebbik Fija, Matyás, a' Leányomat

El-veszi.

ULRIK.

No! jó — már így én sem félthetem magamat
 Még a' maradékától is; kivált ha úgy intézed
 Dolgodat, hogy Te még most is neheztelsz, 's
 azért nézed

Jobb fzemmel a' rab Hunyadit, mivel nálad
 érette

En könyörögtem, 's előtted feleltem is helyette.
 Most hát tsak hamar szeded-le — tsak hamar — a' lánczokat

Lábáról hogy a' gyermekek vafon édes Attyokat
 Ne láthassák.

(György parantsol hogy a' követeket botsás-
 sák-be, az alatt pedig Hunyadiról szedjék
 le a' lánczokat.)

GYÖRGY.

Mit is gondolsz? mit? ugyan mit nem tenne
 Az a' nemes indulatú két gyermek? — ez —
 ez lenne

Ez egy látás — a' mi Matyáfi halálunkra
bújtaná
Akkor is, ha Leányomat feleségül tartaná.

VI. JELENÉS.

D I E N E S.

Reménylem, vitéz Szomszédunk! Társaim'
Leveléből
Tudod már; miért fáradtunk Országunk' ke-
beléből
Ennyire? ez ellenséggé vált Barát udvarába,
A' ki melly szép egyefséggel bánt velünk haj-
danába?
Most is vigan emlékezem: — de könyv fa-
kad szememből, —
Ebből, a' már sok szép időt 's szép dolgot lá-
tott szemből,
Mikor illyeket kell látnom meg-öszült Ven-
ségemre,
Mikor leg-öregebb Pap, 's leg-régibb szom-
széd létemre
Rabért küldetem, hajdani Királyim' Barát-
jához, —
Magyar rabért — Barátunkhoz a' — a' Rá-
czok' Királyához —

Ollyan rabért, a' kit tudom, hogy nem az
ütközetben

Fogtál el — Rabért — de a' ki olyan Fő
egy Nemzetben

Most, mint egy Király, és neked jó tartományt
foglala

Ha jut eszedbe, 's nem egyszer vitéz Pajtá
fod vala.

Rabért küldetem — és Györgyhöz — De
egek! valyon mér e

Egy Magyart rabúl tartani az a' Ráczok vezére?

Ki nem régen Országunkat úgy nézte mint
Hazáját,

Mikor a' meg-nőtt hatalmú szomszéd Török
szablyáját

Ki nem álhatván, közinkbe — fegy verünk
óltalmába

Vonta magát, Zsigmondtól nyert Tokai bír-
tokába. —

De már meg-van — ezt meg-kellett érnem —
tsak az a' híjja :

Botsásd-el, mert szükség van rá, a' Haza haza híjja.

G Y Ö R G Y.

De könnyen beszélsz Barátom! — de, ha hát egy
rab mellett

Ulyen könnyű a' követség; még könnyebb a'
felelet.

DIENES.

Meg engedted, hogy beszéljek.

GYÖRGY.

Meg; de nem azt engedtem,
Hogy azt hányogasd szemedre, mi voltam 's
mivé lettem?

Mert én csak szabad Ur vagyok a' magam Birtokában,

'S Hunyadi mint fogatott el? azt előttem híjjába
Feszegeted; mert hogy bántott; hogy kitsiny
Országomat

Jó ok nélkül pusztította; népevel birtokomat
Gyúlytogattatta, mind ezek elég okok vólnának

Arra is, hogy erőszakkal neki menjek Budának;
Nem - hogy itt rabbá ne tegyem Hunyadit, —
tudom-én is,

Jól tudja e' fokot próbált öreg ösz Fő ha vén is,
Mi szabad ellenség ellen?

LASZLO.

Ah szerentse játéki!
Mit várhat mástól az Atyám? ha György így
fizet néki?

'S hát már előtted kis Király! olly meg-útálttá
lett e

Egy jó Barát, 's tőled az én Atyám ezt érdem-
lette?

Hogy a' ki nem rég, a' Török járom alól nya-
kadat

Ki vonta, meg-folytsd, vasra verd bajvívó
Pajtáfodat.

Ha ugyan természet szerént a' jót jóval fizetni
Törvény; szabad a' gonoszt is gonosszal meg-
büntetni:

De, mint, hóltig boszonkodni nagy vadság,
vagy

Félelem. 's irigység; úgy nagy szíveket illet
az engedelem. —

Az Atyám ellen, ha mi vólt, már bőven ki-
önthetted

Mérgedet, mikor ah Egek! ötet vasra veretted;
Ha hát mérgednek áldoztál már, 's még most
is áldozol,

Fizesd-meg Hazámnak azt is, a' mi jóval tar-
tozol.

A' Hazám neked Országot adott; most kéri érte
Rab vezérjét: — 's hát Dienes igazságtalant
kér e?

Ha

Ha Téged Hazám' vezérje egész Haza képében
Bántott, miért büntetnéd azt egy Ország Vezérjében ?

Holott talál a' jó Barát mindig jó Barátjában
Ollyant, a' mi mentség lehet akarmi nagy hibában.

Ha-pedig az, a' Hazának nem vólt akaratjával
Hogy Téged' bántson a' Vezér; végezz most a' Hazával;

A' Haza küldött most minket a' Rab' ki-váltására;

Ha pénzt kívánsz: már eléggé meg-vólt adva az ára,

Mert egész Országotadtunk: de hiszen, érezheted

Magad is, melly szívre ható az a' tselekedeted,
'S ha nem engedhetsz kértünknek; nintsen az engedelem'

Gátlására egyéb okod, hanem tsak a' Félelem
De higyd-el, hogy, ha meg-ölöd, vagy, ha el nem-botsátod,

Ha nem talál gyalázattal illettetett Barátod
Módot a' bosszú-állásra: buzog az én melyemben

Egy ő tőle származott szív, melly soha életemben

E' boffzút el-nem-felejtí : — Ő már el-öregedett
'S el-gyengült lévén, ha bánt is, nem foká
bánt Tégedet,

De én előttem, hit szegő karod kegyetlen tette
'S édes Atyám, halálának rémítő képezete
Eleven léfzen míg élek, és hogy eleven léfzen
Ne tsudáld, mert Fija vagyok, 's az ő vére
egéfzen.

Ha a' Hazám bűnös, és azt rabsággal kell fizetni,
Im itt vagyok én — parantsolj engem' vasra
veretni :

Ha pedig az Atyám bűnös ; — hadd legyen az
ő tette

Az enyim — én a' rabságot, én ki állom
helyette ;

Ötet erefzd-el.

(*György halgat, Mátyás el-unja várni a' fe-
leletet.*)

MATYÁS.

Nem felelész Teft vérem' kérelmére ?
Te Édes Atyám' Barátja ! hiszen, Hunyadi' vére
Szenved, ha mi szenvedünk is, — kész va-
gyok rabod lenni

Én is, engedj-meg bennünket Édes Atyánk-
hoz menni ;

Hadd láfsuk a' kint, hadd láfsunk Rab Atyát —
hadd ajánljuk

Meg-neki, hogy a' rabságot mi helyette ki áljuk.
Édes léfzen ez a' tsere, — ugyan azon lánczokat
Veresd az én lábaimra, — én — én — ugyan
azokat

Viselem az Atyám helyett, én legyek a' Rab-ára,
En legyek — fok Hazafiak, 's fok fiak példájára.

U L R I K.

Botsasd-el őket Barátom! botsasd — édes
Attyokat.

Hadd láfsák — mi Dienesszel dolgozunk-ki azokat
A' mik szükségesekek lesznek.

(*A Gyermekek el-mennek Dienes ott marad.*)

V. J E L E N É S.

G Y Ö R G Y.

Tisztes Öreg! jól látom —
Látom érzékenységeket; Hogy Hunyadi Ba-
rátom

Vólt azt is tudom, és bánom hogy az ő vétke-
sége,

Szent barátságunk' kötelét csak-nem ketté met-
tette:

Meg-vallom — mit is tagadnám ; tsak - nem
békélhetetlen

Vóltam , ez hajdan jó Barát , de nem rég
olly kegyetlen

Ellenség ellen — Ulrik vólt a' ki közbe-
vetette

Magát és már most kész vagyok engedni ő
érette.

De mivel tudod jó szomszéd , hogy ollyan ba-
rátságot ,

Melly már minden emberiség küszöbén által
hágott ,

Kötés nélkül el-fogadni forsomhoz sem illene ;
De különben is , lehetne hogy Hunyadi mint
fene

Vad ismét vér szomjúhozva tsapna be Orzá-
gomba ,

És azt ollyankor tehetné , mikor abba bízomba
Hogy ő már ismét jó Barát — semmitől sem
tartanék :

E' végre , Ostoba vólnék , ha másképp rá ál-
lanék

A' békefélségre ; hanem , ha itt hagyja kezes-
ségül

Láflot , a' kis Mátyás pedig vegye-el fele-
ségül

Az én Leányomat; 's az most ne tsak el-je-
gyeztessen,
Hanem László helyett Ipa udvarába vitefsen,
Tettzik e' hát a' fel-tétel.

DIENES.

(Egy kis halgatás után.)

En nem ellenkezhetem,
Sőt fogadom a' rabnál is ha tsak véghez vi-
hetem,
Véghez víszem.

ULRIK.

Így valóban a' Barátság egésszen
Helyre áll, és a' kötél is kétszeres 's erős lészzen.

II. FEL-VONÁS.

A Személlyek: HUNYADI és az Előbbiek.

I. JELENÉS.

HUNYADI *maga.*

Vallyon mit akar most megint az a' vad Rác
én velem?

Talán bizony az a' nagyon nyughatatlan éjjelem
Azt jelentette, hogy még ma egy kitsinyt könnyebbedik

Rabságom, vagy tán Hunyadit rabúl másnak engedik

A' Rácok, — oh! vajha! Egek! — vajha ez a' kegyetlen

A' Krimi Tatárnak adna: akarmi kéméletlen
Bánna velem más akarki, nem bánnám: bár lábamra

Másakat rakjon a' Török; vagy a' Tatár nyakamra

Jármot tegyen; — el fzenvedem, örömmel fog eszembe

Jutni hafzna-vehetetlen el-aggott vénségembe,

Hogy már elég hasznót tettem , míg birtam ,
 életemnek

El-folyt ifjabb napjaiban szerelmes Nemze-
 temnek.

Inkább hát én raboskodjam , mint erősebb fiai
 Hazámnak , — és míg Országom' ifjabb Orosz-
 lányjai

Markokban hordják a' kardot ; én lábamon
 viselem —

Engedj másnak Te vad Tigris ! nem vagy méltó
 hogy velem ,

Hogy olyan rabbal ditsekedj , a' kitől Orszá-
 godat

Egyedül vetted , a' kinek minden méltósá-
 godat

Köszönheted — veresd vízfőz — veresd —
 a' vas lánczokat

Lábamra ; semmi kegyelem nekem , mikor
 azokat

Le-fizedeted ; kétfzeresítsd inkább ; tsak-hogy
 Hazámnak

Add hírül , hogy rabod vagyok , de tsak ugyan
 még élek ;

Nem lesz talán a' Hazában olyan el-fajúlt
 Lélek

Egy is; a' ki meg ne szánjon — 'S nékem
az, ha nemzetem

Szán több, mint - ha ez méltatlan vastól könnyebbíttem. —

Vagy, tán, oh Egek! tudtára esett már a'
Hazának,

Hogy én rab, — és e' kegyetlen Tigrisek' Faj-
zatjának

Rabja vagyok — talám ő is tsak azért könnyebbíti

Terhemet — De — nem — kegyetlen! ez
semmit sem segíti

Tetted' vadságát; és ha én mind hóltig rab
lennék is,

Ha a' bosszú állás végett soha sem foghatnék is
Kardot: Lelkem mint Isteni végezést úgy gon-
dolja,

Hogy ered az én véremből bünöd' meg-bosszú-
lója.

*(A Gyermek menvén a' tömlöcz felé, lát-
ják annak Tornáttzában a' tömlőt őrző-
ket, és repedezett falakat.)*

L A S Z L Ó.

Egek! mitsoda rémítő avúlt kő báltozatok
Ezek? 's itt van a' mi Atyánk? — sirjatok —
oh sirjatok!

Ti kies Magyar térsegek! — jertek iszonyod-
jatok

Magyar Urak! — nézzétek-meg, hatalmas
bajnokotok

Hol lakik? — nézd édes Hazám! nézd, és
telj-meg szégyennel,

Mint harczol a' deli vitéz a' tsupa kietlennel?

M Á T Y Á S.

Atyám! — itt van.

L A S Z L O.

Édes Atyám!

(Meg-némúl mindenik.)

H U N Y A D I.

Boldog Isten! mit látok?

Egek! szánakozó egek! mi jó móddal adtátok
Tudtokra hív magzatimnak méltatlan rabsá-
gomat?

Nem álom e ez én Lelkem, hogy két kedves
fijamat

Itt látom: — el-jöttél Fiam! — el — gyenge
gyermekséged

Nem vólt elég meg-gátolni Fiui kegyefséged
Szerelmét. !!!

(László oda fut, és az Attya' kezét meg-tsókolván, karját által öleli, — reá borúl, és sír, — Mátyás még álva marad, és merően néz.)

H U N Y A D I.

(Folytatva.)

Oh! vártam én ezt; 's mind arról ál-
madoztam

Ejjel is, hogy jössz — 's el-alélt Lelkemtől tu-
dakoztam;

Mikor jössz? de ha már forsom Te neked ar-
ra vette

Szivedet, hogy ha Atyád rab, ide fáradj érette;
Neked már van erőd hozzá — De ezt a' kis
gyermeket,

Mátyáft — mi kényszerithette? — talán tsak
e' szíveket

Remitő történetet jött íratni.!

M A T Y Á S.

Oh! hát — én is
Fiad vagyok édes Atyám: seb a' Mátyás' szí-
vén is

Ez, a' mi Te rajtad esett: — Egy ejtszaka bé-lépe
Ejjeli háló házamba ama nagy Lajos' képe,

Az tanított-meg, hogy rab vagy, 's el-jöt-
tünk látáfodra,

El-jöttünk magunkat rabúl adni ki-váltáfodra.

György ímé most hozzád jönni egy kis időt
engedett,

Add ide Szerelmes Atyám! add ide jobb kezedet;

Hadd tsokoljam: hadd öntözzem a' láncz he-
lyet könyvekkel —

Én — én, meg-váltom éltedet sok ezer vér-
tseppekkel.

HUNYADI.

(Meg-ölelvén Mátyást.)

Szerelmes Fiam!

LASZLÓ.

Hol vagynak Édes Atyam! lánczaid?

HUNYADI.

Itt mellém rakták-le az én' és a' Te'gyilkosaid;

Azok, a' kiken nektek kell hajdan bosszút állani;

Nektek, ha a' világ előtt azt meritek vallani,

Hogy Hunyadi' vére vagytok. — Nekem már
az időnek

Leg-unalmasabb napjai ma-hólnap elő-jönek.

A' gond, a' bú, a' bosszúság ki fogyasztják
erőmet,

És annyira fiettetik halálos esztendőmet,

Hogy sem Hazámat, azt a' Ti nemes nemze-
tségteket

Tovább nem óltalmazhatja hív karom; sem
titeket

A' ditsőség' nehéz útján foká nem vezethetlek.
Hát Titeket kényszerítlek, 's méltán kénfze-
rithetlek

Mint Atya, hogy ez, a' mire én szabadon is sírva
Emlékezném, sziveteken holtig fel - légyen
írva. —

Hát az én Hazám hogy mint van?

L A S Z L Ó.

Itt vagyon Dienes is
Sereggel vár Édes Atyám! Szegeden fok Ne-
mes is.

H U N Y A D I.

Dienes? — küldjétek ide.

L A S Z L Ó.

Ő most Györgynél maradott
Mig minekünk látásodra György egy kis időt
adott.

H U N Y A D I.

No tsak őt küldjétek ide — nekem dolgom
van vele,

Éshogy ő ide küldetett, ez nem rossznak a' jele.

II. JELENÉS.

DIENES.

Jó szerentsét a' Vitéznek ; szabadúlást a' Rabnak !
De hálá Istennek ! Nemes Rab ! én fokkal rosz-
szabbnak
Véltem ez - előtt forfodat.

HUNYADI.

Isten hozott Barátom !
Te ugyan vídám orczával jössz felém a' mint
látom ;
De hát a' többek mint vagynak otthon ? mi
hir Budába ?

DIENES.

Rabságodon kívül semmi baj — békeféség
Várába.

HUNYADI.

'S hát Teged' mi jó szerentse hozott ide ?

DIENES.

Engemet

A' Haza küldött.

HUNYADI.

De az én véletlen esetemet
Hogy tudtátok meg? holott csak madárra sem
bízhattam

Izenetemet: mi ólta ez rab házba zárattam.

DIENES.

Tudod hogy a' hír szárnyan jár; az pedig természet

A' Magyaroknak, hogy buzogjon, ha hol az ő
nemzete

Kifsebbséggel illettetik, kivált ha veszedelmet
Is várhat a' Kifsebbségből; azt a' buzgó feler

Mellyel ama' Haza' édes nevéhez víveltetik,
Meg-kettőzteti; mondhatom: álig ért el-Budára
A' szomorú hír felőled; — már ki-ki paripára
'S Kardra kapott, mentségedre fíjetett, 's az
tartotta

Magát leg-fzerentséfebbnek, a' ki társúl adhatta
Magát a' Szegedi útra, hogy ott a' a' rendelestől
Vár, és kész lefz Országostól Györgyöt és
mindenestül

El-rabolni.

HUNYADI.

Hát ott vagynak.

DIENES.

Ott vagynak seregesei;
 Onnan jöttem Fiaiddal Szendrőre egyenesen,
 Hogy ha György ki ad; jó — ha nem; mi
 addig ne is menjünk
 Vissza, hanem Levél által a' Rendekek izen-
 jünk,
 Ejjel nappal fognak jönni számos fegyvere-
 sekkel

HUNYADI.

Édes Hazám! vén vagyok már a' hoz, hogy
 nagy tettekkel
 Meg-szolgáljam szerelmedet: — Vajha meg-
 ifjudhatnék
 Mint a' fas; vagy vajha Nefztor' idejével bír-
 hatnék,
 Hogy vagy kardal, vagy leg-alabb ésszel
 fok száradokig
 Tehetnék hasznót Hazámnak, és mind azok-
 nak, a' kik
 Készek értem vért ontani! melly édes azt
 érzeni?
 Mit tesz egy Hazafi szívnek a' Hazáért vérzeni?
 De mélly édes egy Vezérnek arról jó hírt hallani,
 Hogy kész az én édes Hazám értem bosszút
 állani!!

Már ha így van tisztes Fő Pap! minden szent-
védésemet

El-felejttem örömömben: soha sem fog engemet
A' lánczok' emlékezetje, melyeket ím! mostani
Palotamban szemlélsz; nem fog, mondom,
szomorítani;

Csak egy fog fájni. a' mellyért Hazámnak
kell ki- kelni,

Hogy ezeket egy vad Rácztól Györgytől kellet
viselni.

DIENES.

Szüntesd bosszús haragodat!

HUNYADI.

Nem lehet — nem — míg élek;
Rakj bár testemre száz enyit — rakj — nem tö-
rődöm vélek:

De György. — — —

DIENES.

Valaki.

HUNYADI.

Hadd jöjjön.

(Be jön a' György' Komornyikja, 's hoz
egy írott papirost, hogy Dienes hívja-fel
magával)

magával Hunyadit addig is míg az ebéd el-
érkezik — az egyezésre Györgyhöz.)

HUNYADI. (Folytatja.)

Mi vagyon a' levélben?

DIENES.

Az, hogy a' György' asztalánál együnk mind
ketten délben,
Addig is pedig mennyünk fel.

HUNYADI.

En rab vagyok; Te menj-fel.

DIENES.

Már ha kötözött Rab vólnál is, kis-korig fe-
lejtse-d-el
A' bosszút, — végezünk vele ki szabadulá-
sodról —
Te vagy tárgya végzésünknek.

HUNYADI.

Téged' küldött a' Haza.

DIENES.

Engem igen is de azért, hogy én Hunyadit haza
Vigyem —

HUNYADI.

Kérlek ne kényszeríts; miért menjek én oda?
 Lelkem vesztetni? — képzeld csak magad,
 képzeld: mitsoda
 Szemekkel nézzek én Györgyre ilyen állapo-
 tomba?
 'S úgy fordul, hogy a' Hazától reád bizott
 dolgomba
 Magam talállok akadályt tenni — hogy néz
 engemet
 György? mint rabot vagy vendéget? tudod
 természetemet:
 Hogy a' színes szót utálok, 's semmit vendég
 létemre
 Nem színelhetek; ha pedig rab vagyok, életemre
 Vesd inkább kezedet; mint hogy olly alacsony
 Teremtés
 Mint György, ki előtt sem Törvény, sem
 barátság nem szent, és
 Most Uramnak tartja magát, engem'azzal kí-
 nozzon
 Hogy vele legyek, — nem megyek: inkább
 vasat hordozzon
 Kezem-lábom mind a' sírig. — De ha véghez
 viheted,
 Vagy talám véghez is vitted velem, a' mit
 Nemzeted

Rád bizott, hogy haza menjek, úgy fel-megyek bútsúzni.

D I E N E S.

Fogadom: hogy sem perelni, sem éppen új-jat húzni

Nem lesz szükség, — már én tudom, könnyűk a' fel-tételek.

H U N Y A D I.

Ha úgy van, megyek — de nem én, hanem
Te végezz velek.

III. FEL - VONÁS.

A Személlyek, mind az elébbiek, hanem közbe-jön a' György kis Leánya is.

I. JELENÉS.

GYÖRGY.

(Hunyadihoz.)

Mit nézel, Barátom! ilyen kegyetlen tekintettel

Felénk? pedig éppen mikor olyan igyekezettel
Vagyunk, hogy haza botsáfsunk.

HUNYADI.

En nem vagyok kegyetlen,
De tedd bár magadat az én forfomba — Lehetetlen

Hogy fog - tsikorgatás nélkül tudjak felétek nézni.

Dienes! 's hát azért kellett engem' ide idézni?
Hogy minek - előtte Hazám még egyszer Ősz fejemet

Meg-látná; még itt a' méreg meg - emésszen engemet.

Hogy György ne maga gyötörjön, hanem e'
kép mutató (*Ulrika mutat.*)

Vele, az én soha hóltig helyre nem hozatható
Sorsomról tanácsot üljön — sőt még, hogy
gyötrelmemnek

Mértéke tellyesebb legyen, ezt is, ez életemnek
El-fzánt Gyilkosát (*Drákulára mutat*) ez álnok
hiti fzegett fél-vakot,

A' ki velem — tudta pedig ki vagyok? —
együtt lakott,

Még is ott meg-nem-ölt, hanem, hogy Nem-
zetem' vesztére

Többet tehessen, itt adott ellenségem' kezére.
Nem írtózol e' Te Tigris! mikor látod ezeket
(*Mutat a' Gyermekekre.*)

A' bizony nem szamaraj fajtú's víz vérű gyerme-
keket,

Tudván azt Gyilkos! hogy ezek annak az
ágyékából

Származtak, a' ki Tégedet már a' maga mar-
kából

Kétszer erefztett-el élve: még is Te meg-nem-
szünél

Még a' vad emberek közt is talán hallatlan
bűnnél

Kegyetlenebb lépéft tenni ellenem — Oh Szent
Egek !

Ürefsek e a' hirtelen tüztől minden fellegek ?
Hogy ez még el ; — de — —

(*Drákula refzket, meg ijed, ki szalad.*)

MATYÁS. (*Lászlóhoz lassan.*)

Jaj ! Atyám ! — az Atyám boszongodik !

LASZLO.

Az árulta-el — most szalad — a' kire zúgolódik,
Öljük-meg ötet.

ULRIK.

Csendefen, nagy-Lelkü Fejedelem !
Csendefen ; tudod mennyire terjed a' veszedelem
Ha most Györgyel meg-nem békélz ; 's már
szabaduló félbe

Lévén, a' meg-boszontott György' haragja új
kötélbe

Talál keverni ; gondold-meg melly nagy kár
a' Hazának,

Illyen dülő féiben lenni Országunk' Ofzlopjá-
nak —

Szüntessed búsúlásodat — én könyörögtem
neki,

Hogy Hunyadit a' világnak több tsúfra ne
tegye-ki.

HUNYADI.

Tudom — szín-mutató! — tudom — meg-va-
gyok már tanítva

Sok tselekedetid által; higyd-el mintha ki-
nyitva

Látnám szíved' ablakait: 's lehet e Czilecaból,
Abból a' Magyarat üldözni termett Grófok' há-
zából

Származni valami jónak? — valami olyan
szívnek,

A' melly írigye, ne vólna minden Nagynak,
és Hívnek?

Te vóltál mindig véremnek egy házi ellensége,
Gyötreni jöttél ide is; hogy kínom' tellyefsége
Ne híbázzon; és engemet tán, a' vezető Lélek
Intett meg — mihelyt meg-láttam, hogy Te
is itt ülsz vélek —

Hogy Te vagy a' Fő ellenség. — 's higyd-el,
nem a' félelem,

Nem a' reménység, 's nem tsalfa szinlés mon-
datja velem, —

Mert lám mindenre kész vagyok, a' mi leg-
sullyosab is;

Hogy többet várhatok Györgytől, mikor ő
leg-vadabb is,

Mint Te töled, szín-mutató! Te fogadtad kegyetlen,

Te! az egész világ előtt, hogy meg-békélhetetlen

Ellensége leszel holtig, mind az én életemnek,
Mind holtom után gyilkosa mind a' két gyermekemnek —

Tagadd most, tagadd, ha mered!

— U L R I K.

Istenem! ki maradhat
Itt? szólj Dienes! szólj ha tudsz — mert már senki sem adhat

Neki tanácsot, — — *(Indúl, hogy ki megy.)*

G Y Ö R G Y.

Sőt inkább, Barátom! én mondhatom,
'S mit is tagadnám, hogy nem szünt mind addig indulatom,

Míg ő nem könyörgött érted; 's éppen gyermekid felől,

Egy, mind a' hármunknak hasznos javallást hozott elől,

Melly egy, kedves magzatidnak vesztére törekedő

Embertől ki-nem-tölt vólna. — Higyd-el sokat szenved ő

Azért hogy neki nem hiszel,

DIENES.

Már arról felelhetek,
Még nem is láttam a' rabot, mikor már Ti
veletek

Befzeltem a' javallásról.

ULRIK.

En megyek — végezzétek
A' mint tettzik.

(Ki megy, és ott kinn magába.)

Oh Szent Egek! ha azt meg-engednétek
Hogy én nála tovább éljek! — de ha már el-
fzabadúl,

Ha Mátyás rokonommá lellz; ezt ugyan, hogy
íly vadúl

Meg-támadt, rá rakom a' több mérgeim' ra-
káfsára,

Itt marad László — fogadom — meg-teszem
nem fokára

Azt, a' mit, — — —

II. JELENÉS.

G Y Ö G Y.

Mond - el tehát Tisztes Fő Pap az én akara-
tomat'

Hunyadinak — hallja ő is a' melly mellett ma-
gamat

Hív Barátnak ajánlottam,

DIENES.

Ez vala a' fel tétel

Nagy Vezér ! hogy mától fogva Rab nem vagy,
és innét el-

Botsát György, mivel reád a' Hazának szüksége
Van: de mint-hogy kettőtöknek hajdani szövetsége

Fel-bomlott; most az újonnan erősen meg-
köttesen,

Es hogy mind a' két fiaid már önként is szívesen
Ajánlották váltságodra magokat: hát Lázslónak
Itt kell maradni helyetted; de nem rabosko-
dónak

Hanem mint-egy zálog-képpen: és Mátyás fe-
leségül

A' György' Leányát vegye-el: 's állandó szövetségül

Jegyezze-is-el most mindjárt.

*(Az alatt a' kis Leány karon-fogva be-vezet-
tetik: — meg-hajtja magát mindnyájok-
nak, azután az Attyához megy: kezét meg-
tsókálja, 's nyájas hangal kérdezi.)*

A' LEÁNY.

Atyám! hát melyik léfzen

Az én Uram?

GYÖRGY.

Várj Fiam ! még nem készült-meg egészen.

GYÖRGY. HUNYADIHOZ :

Tetfzik e háta' fel-tétel Barátom ! tudom vérzik
Szíved, és el-hidd, hogy az én vér ereim is érzik
Melly' keserves pillantás ez? — meg-bántam
a' mit tettem,

'S noha magam' szeretete, most is a' mit véttem,

Kitsinynek vallatja velem : — de tsak ugyan
tettemet

Szégyénlem, 's igazán bánom, hogy kedves
emberemet

Rabomma tettem; de a' Te nagy szívedet ismerem,

'S bizom, hogy barátságodat ez-után is megnyerem.

Csak az van hátra, hogy neked teszenek a' kötések.

HUNYADI.

Még nekem eszembe' vagynak a' szégyen,
's szenvedések,

Ne kívánd, hogy jól feleljek; tudod, hogy ha
a' febre

Hamar gyógyító írt tesznek, nagyobbra 's mérgesebbre

Ki fakad az nem fokára; külömben is nints
nekem

Ehez szállóm. Ím! az Ersek, és az én két
gyermekem

Most az Ország' követei; ők látsák mit vé-
geznek?

Nekem mint szabadult rabnak, a' mihe ők
egyeznek

Arra kell állnom.

L A S Z L O.

Sőt áldáfi, — áldáfi mondok reátok,
Hogy e' nagy Rabot árúba botsátni fajnálltátok,
És pénzt nem kértetek ertte. — En valamint
fogadtam,

Az Atyámnak; és valamint neked is ajánlottam,
Nem tsak kezes, hanem rab is kész vólnék
lenni értte,

'S hát az én Atyám' fok nemes tette tsak an-
nyit ért e!

Hogy ne legyen egy Hazafi — egy fi — a' ki
fel-váltsa

Lánczait, és őt szabadnak, 's magát rabnak
kiáltsa?

Kész vagyok a' kietlenben élni számki vettette,
Kész ellenség elől futni hazámból kergettette,

Kézf akarmit el-szenvedni — tsak hogy ő sza-
 bad légyen,
 Kivált Györgynél, a' mint látom sem nem
 kár, sem nem szégyen
 Kezesnek lenni; mikor ő leg-jobb indulatait
 Ajánlja, 's mint a' magáét édes Atyám' fiait
 Úgy szereti. — Nékem tehát ím tetszik a' ke-
 zesség,
 Csak az Ötsémnek Mátyásnak tessen a' kis
 Feleség.

HUNYADI.

Szerelmes Fiam!

MATYÁS.

Hát hiszen kézf voltam én arra is,
 Hogy szerelmes Atyám helyett ha szükséges,
 fogva is
 Itt maradjak — ha el-veszem, neki használok
 ott is;
 'S mért ne venném-el, ha mindjárt Tigris tea-
 jet szopott is.

GYÖRGY.

Jertek hát Édes Fiaim! jertek! hadd tsókoljalak;
 Te Lázsló! az én Fiam vagy; és Te gyönyö-
 rû alak!

Az én vőm: és már én Lászlót, mint tulajdon
fiamat

Úgy nevelem, Te ellenben vidd-el a' Leá-
nyomat,

Édes Atyád' udvarába. — Imé fel-is-tétettem
Már írásba mind ezeket — Felejtsd-el ha vé-
tettem

Régi jó Baj-társom Te is! — ird ez alá ne-
vedet,

És úgy nézz mától fogva mint leg-hivebb em-
beredet.

HUNYADI.

Köszönöm barátságodat, 's szívesen el-fo-
gadam

A' költsön ajónlt jó szívet — én is úgy vizs-
sza adom

A' mint tölem telik, de már arra ne kérj en-
gemet —

'S meg-botsáfs; én ugyan alá nem írhatom ne-
vemet.

Én itt tsak mint egy ki váltott rab úgy gon-
doltathatom;

Majd, ha vólt hivatalomba ismét be iktattatom
Akkor tehetek valamit a' közönség nevébe —

Most nem —

GYÖRGY.

Te láfsad — Én ugyan a' Te nemes
szavadnak

Szint úgy meg-nyúgodva hiszek, valamint írá-
sodnak

Hihetnék; de emlékezz-meg arra, hogy én
meg-bírom

Az én indulataimat, és im alá is irom

Nevemet, — jer Tisztes Fő Pap! — jertek
Fiaim! Ti is —

Irátok alá — kölsük-meg a' tsumót, hogy
fenki is

Soha tööbé el-ne öldja.

*(Dienes és a' Gyermekes subseribálják, —
el-veszi a' Levelet György és indúl ki men-
ni, folytatván beszédjét.)*

Én megyek meg-mondani
Házamnak, hogy Leányomat ma el-kell bo-
tsátani

Jegyesével; ti azomban együtt tanátskozzatok,
Mikor, merre, és mi módon, 's mint tefzik
indúlnotok

Szeged felé? én rendelek tábori őrizetet
Mihelyt eszünk, és meg-teszem hamar a' ké-
születet

Mindenképpen.

III. JELENÉS.

DIENES.

Mikor menjünk?

HUNYADI.

Mindjárt.

DIENES.

De elébb együnk.

HUNYADI.

Minck? annál elébb érünk, mennél elébb elmegyünk.

DIENES.

De még a' Leány nints kélsen.

HUNYADI.

Jöjjön hát készületlen —

Az már a' kis Matyás dolga.

DIENES.

De tán még is illetlen

Lesz tsak ebédet sem várni.

LASZLO.

De, hát én itt maradtam

HUNYADI.

HUNYADI.

Itt édes Fiam! itt — 's pedig én érttem —
Jer hadd adok

Csókot kegyes homlokodra; hadd szorítlak
mellyemre;

Jer Te szerentsétlen bóldog! a' kit segedelmemre
Illy korán ki rendelt az ég. Oh öröm! oh
siralom!

Oh kettős vigasztalással kevert nehéz fájdalom!
Miként ütköztök együvé, egy Öregnek szívébe,
A' ki még a' fok ezer rossz, és fok jó szerentsébe
Sem tudta jól meg-tanúlni: mitsoda indulattal
Menjen-el e' tsuf rabságból? kedvel e vagy
bánattal?

Oh tsúfos kin! én rab voltam, 's meg-nem-
szabadúlhattam

Másként, hanem-ha fiamat zálogképpen itt
hagytam.

De oh szívre ható öröm! gyermekemben ta-
láltam

Váltságot; ő kezes azért, hogy én szabaddá
váltam.

Hát Te szerelmes kis Fiam! Mátyásom! nem
híjiába

Hogy mikor a' Törökökkel leg-véresebb
tsatába.

Küszködtem, mikor Karambus került vólt rab
szíjjamba,

Akkor született ez nemes gyermek az én Há-
zamba.

Ott kinn nyert ditsőséget, örömmel kettőz-
tetted

Szegény honyomban akkor is; most is íme
azt tetted

Hogy kettős legyen örömöm kettős vígaszta-
láfom! —

Áldott Egek!!!

L Á S Z L Ó.

Már hát nekem Szendrőn lészzen lakásom!
'Ti indultok Szeged felé — menj-el, menj —
Ország' Attya!

Itt csak egy Fiad marad-el; azt is azzal bíztatja
György, hogy Attya lefűz helyetted, — Sze-
geden többen várnak

A' kik mind a' Te Fijaid, és tanátsodon járnak.
Menj-el hát! — engemet hagyj itt, bízz az
Isten kezére! —

Menj Te is kedves kis ötsém! — —

H U N Y A D I.

Hát vallyon viűza téré?
Még ide György?

DIENES.

Vissza jön; de még addig egy van hátra,
Úgy van ki tsinálva, hogy a' hiti szegett Ba-
rátra

Fordúljon a' bal szerentse,

HUNYADI.

Ulrikra?

DIENES.

Drakulára;

Míg el-megyünk, annak meg-kell halni sze-
med' láttára.

HUNYADI.

Hogy hogy?

DIENES.

Jelen voltam köztök mikor arról végeztek;
Hogy ha szerentsélsen el-sül, a' mit veled el-
kezdték

Ha meg-készül a' Hazafság; és ha kezefség
végett

Itt marad László; kedvednek azzal is elégséget
Tegyenek hogy árulóddal öszve ne ültefsenek
Egy asztalhoz; hanem elébb mint-semi enni
kezdjenek

Agyon lövessen Drakula — láttadra, — és útjába
Mikor jön; mert hívatik az ebédlő palotába.

HUNYADI.

'S kedvemért?

DIENES.

Igen is: hiszen eleget ellenzettem
Én; hogy minden halál nélkül azzal meg-elé-
gedtem
Ha Te szabad vagy, 's fogadtam hogy meg-
elégszel Te is,
'S kértem Györgyöt, hogy közöljük veled,
ha úgy lenne is;
György rá is állott, de Ulrik erővel csak azon
vált,
Hogy mikor Te meg-szabadúlsz, a' ki Téged
meg-tsúfolt
Akkor haljon meg.

HUNYADI.

Ah Gyilkos 's háladatlan teremtés,
Ez már egy kegyetlent, és egy fene vadat
jelent, és
Irtóztat még engemet is, a' ki tartoznám vele
Hogy Drakulát meg-bofszúljam; — de ott mi-
nek a' jele

Ez a' nagy vér szomjúhozás, a' hol akár-hogy
tette

Magát rabságom okává Drakula: az ő tette
Vólt tsak ugyan annak oka, hogy György
meg-békélhessen

Velem, és a' Magyarokkal szövetséget köt-
hessen.

Nekik hát hafznált Drakula, —nékem, — tsak
nékem ártott,

Én tartoznám meg-bosszúlni: de higyd-el, más-
ban járt ott

Az Ulrik Gróff tsalárd Lelke: tudja ő azt, 's
tudhatja,

Hogy ha ő azt a' fél vakot mindjárt el-nem-
ólthatja:

Az majd ki beszéli nékem, mint végeztek
ellenem?

Míg ti ide nem jöttetek; — Hogy szenveded
Istenem!

Ezt a' fok-képpen öszve szőtt, 's font Iffente-
lenséget?

Menj-el Bölts öreg! menj Györgyhöz, 's kérd,
hogy e' szörnyűséget

El-ne kövesse — én érttem: — Kedvezzen
Drakulának; —

Bizza dolgát a' törvényre, adja a' ki Hazának.

DIENES.

Éppen ehol jön Drakula a' Tornácba!

HUNYADI.

Jól vagyon:

Majd meg-óltalmazzuk őtet, hadd jöjjön.

(Azomlan mikor a' küszöbön be-lépne Drakula, agyon lövetik, 's le rogyik.)

HUNYADI. *(folytatja,*

Ah! Ti! nagyon

Szörnyű nagyon kegyetlenek! Ah bosszú álló
Egek!

Meddig késtek? borítsátok-be setétes Fellegek
E' palotát; hogy a' világ e' szörnyű undokságot
Ne lássa; mi átkozottság egy goromba fogságot
Igy fejezni be! Drakulát — a' jól-tévőt
meg-ölni!

Légý Bíró Fő Pap! Ulrikot lehet e, nem gyű-
lölni?

De-hogy késem egy Órát is? — megyek; —
végezésteget

Ugyan fel nem bontogatom, de a' fényes
egeket,

'S Téged' hívlak bizonyságúl; hogy ez kedves
magzatom'

Ez kegyetlen fene-vadak körme közt nem
hagyhatom

Sokáig — Légy bátor Fiam! (*Lászlóhoz*) nem
hagylak itt sokáig,
Ki váltalak nem sokára; — fogadom hogy
Budáig
Sem megyek: vissza fietek: — maradj addig
békével!
Isten hozzád;

L A S Z L Ó.

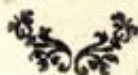
Édes Atyám! utazz Isten' Hírével!

IT T már egy-néhány darab szerelmes Vers következik: olyan szerelmes a' millyen szerelmességet kívánnék minden jó Barátok között. Tudom én azt, hogy még azoknál is a' kik bennünket sem kívül sem belől nem ismernek; sok gondolkodásokra adnak okot, azok a' nagy indulatot mutató ki fejezések, és vagy tsapodár tiszteletnek (melly két barát közé nem fér) vagy nemtudom mi szemre-kötésnek fogják nevezni: annyival inkább azok, a' kik forró barátságunknak irigyei. De én mindezekkel nem gondolok; sőt boszúságokra még azt is hozzá teszem, hogy mind ezen Vers-darabok elébbiek, mint személyes ismeretségünk. — Annyiban ugyan az egymást-latásra való vágyódásban Kazinczi engem' meg-győzött; hogy nem fajnált érttem útat tenni Kálsárol egész Füredig: de többire a' Barátság' mértékéről az én lelkem a' bizonyság, 's neki semmiképpen engedni ez után sem akarok. Sőt meg-hazuttolom azt a' gyanúját, melly vólt az előtt, mig nem láttuk egymást, hogy talám a' személybéli

ismerettséggel hűlni fog a' barátság: 's tudom
hogy ő maga is meg-tzáfolja; mert noha fo-
kan fok képpen szándékoztak már bennünket
egymástól idegeníteni: de én az ő barátságá-
ról még annál jobban meg-vagyok győzettet-
ve; a' magaméről pedig azt mondhatom,
hogy már a' tiszteletet is el-felejtette velem.
Azoknak azért, a' kik vagy nem eléggé ér-
zékenyek; vagy tsúfolódni termettek, ezzel
czimezem-meg ezen verseimet: Procul, O! pro-
cul este Profani!

Kazincziboz Kafsára :

7. Jun. 1789. élve.

IM! nappali kerületét már a' nap be-futotta ,
 És szikrázó kerekeit a' tengerbe mártotta.
 Piros színre festi föld-színű a' nap-nyógot' ha-
 tárit ,

Alól fél kerek formára ki lövellvén sugárit.
 Tanítja a' mesterséggel híres *Apelleseket* ,
 Keverni a' természetet majmolgató színeket.
 Más felől , által ellenben , a' nap keleti részen
 Fel-költ 's pirosba öltözött a' nap' Húga
 egésszen :

'S mivel Battya' Orczájának láng - színű te-
 kintete.

Rá eleven sugáriból kevés részt erefzthete ;
 A' Költsönözött fényesség olyan erőben látszik ,
 Hogy *Hekate* *Apollóval* vetekedik , és játszik.
 Mig az Égnek e' két díszét gyönyörködve tsu-
 dálom.

Lafsanként szem-héjjaimat nehezíti az álom.
 Talám a' tsendes éjtszaka meg - fokallván ba-
 jomat ,

A' hód' sugárra bízta kényszeríteni álmomat.

Jól van — oh Deli tsillagzat! — jól-van —
szódat fogadom,

Csak-hogy elébb szerelmemnek a' tartozáft
meg - adom:

Szerelmemnek — melly szerelem nem a' Ve-
nus' szerelme,

Hanem, a' mellyel magához tsatolt egy Ne-
mes elme,

Egy hív, de soha sem látott Barátnak szeretete,

Barátnak, a' kit láthatlan ölelget egy Remete.

Jer hát, én énekes Músám! a' hód is kér
Tégedet,

Itt az est-hajnal, Zengedezd, estvéli énekedet;

Emeld-fel hangos szavadat a' Tihani bércekre,

'S úgy mosolyogj ama' vidám Kátsai vidé-
kekre,

Mint-ha érzenéd, hogy hallja víg zengede-
zédet

Az is, a' ki szádba adta meg-szokott éne-
kedet.

Bús vólt ő is, 's nem engedett édes biztatá-
sának,

A' kedves fénnnyel tündöklő est-hajnal' tsilla-
gának:

Kebélébe hívogatja gyászos temető sírja,

Mikor biztos kézülettel ezt az éneket írja.

Szolonnal együtt bóldognak fenkit sem képzelhetett,

Ki fogás nélkül bóldognak, míg el-nem temettetett.

Bús vagy Te is, és életed vólna tsupa szenvedés,
Ha nem győzedelmeskedne a' bőlts meg-elégedés:

Ki költöztek agy-velődből a' játsz gondolatok,
Halálra emlékeztetve éneklesz, ha múlatok.
Akármit kezd könnyű tollad 's akármibe dolgozik,

Utóbb leg-játszibb verfedis Szent *himmnus*-sá változik.

Mikor *Venus* fel-vezeti estve a' tsillagokat,
Úgy nézed e' szürke színnel be-vont bőltozatokat,

Mint-ha a' Halál' udvara' árnyékos tornáttzába'
Vándorló lelkem, halgatva útatna hazájába.

Innen van, hogy ez éneken' kezdődik-el éjjelem,
És álmosan andalogva e' verket énekelem.

Repítsd hát, én lantos Músám! repítsd könnyű hangodit,

Emeld-fel a' tsillagoknak pitvarihoz magadat.
Menj-el a' Hóldhoz, és kérd meg az est-hajnal' lakását,

A' hoz közel meg-találod szép sugári forrását.

Ah ! kedveltető képzések ! áh ! képzések ! szün-
jetek ,

El-fáradt szem-héjjaimnak már álmod en-
gedjetelek.

Sőt kedves gondolatimat mind úgy igazgas-
sátok ,

Hogy függesztvén szenderedő érzésimet
reátok ,

Gondolatim is olly édes álommá változzanak ,
'S az éjjnek tsendes Óráji édesdeden foly-
janak.

Úgy is van , — alszom , — de édes képzésim
meg-maradnak ,

Gondolatim a' Kállai vidékekre ragadnak ;
A' hol egy Zöldecs pászttal Gazdag sík mezőn'
látom ,

Mint fekszik a' tó' mellyékén' az én kedves
Barátom.

Énnekem a' már meg-tölt Hóld juttatta most
eszembe

Barátomnak szerelmeit ; ím ő pedig ellenbe
Nézi az aranyos színben ragyogó Hóld' far-
lóját ,

Visgálja a' szép est-hajnalt , az égnek Hir-
mondóját.

Számlálja az ezt követő tsillagoknak feregét,
Mint tarkázzák erős színnel az erőtlen Hold'
egét.

'S a' sík ezüsti színű vízbe botsásván sugár-
jokat,

Édesen tsiklandoztatják a' fzem' - borité-
kokat.

'S egyszer a' nap' nyugtta felé fel-emelvén
fzemeit,

Képzeli az én Barátom Balaton vidékeit:
Hogy talán, mint ő le-dülve nyugszik ezen
Tó-félen,

Úgy ül az ő Horváthja is most a' Balaton-
fzélen.

Meg-botlik e' gondolaton' 's egyet ugrik az
álom,

Hát — ím! álmomban magamat valóban
ott találom.

El-hagyta kállót, 's e' nagy só-partra hoza
képzésem,

Füreddel által ellenben zöld gyepen' van
fekvésem.

Tihan kösziklás partjai, mint annyi lámpás-
kákkal,

Játszodtatják fzeimeimet rák-fogdozó fák-
lyákkal;

Mellyek' árnyékit a' vízben hosszan nyúlva tá-
lálom,
Repes szívem, és tűnődik, valóság e' vagy
álom?
'S hát im! a' síma márványként pallérozott
vizeken,
A' mint tsillog a' Holdból jött világosság ke-
rekenn,
Távolyról látok valamit Füred felől ufzkálni,
Egy kis tsónak, 's két evező, könnyű vólt
el-találni;
Sijetnek, és a' víz színét keményen' vere-
getik,
Azt véltem, hogy Euridiczém' levelét fíjet-
tetik,
Hát — im! ki száll közel hozzám Károni te-
kintettel,
Egy Révéfz — 's felém fíjetve jön ilyen
ízenettel;
Hogy a' savanyú forrásra egy Ifjú Úr érkezett,
Mikor éppen a' nap-fényből már az ég ki-
vetkezett,
Kisded, de minden tagjával meg-egyező ter-
mete,
Száráz, tsontos, vidám barna, 's eleven
tekintete

Kaisáról jött a' mint mondja. — Ne szólj többet, felelek ;

Ah! Kálló mellett 's Szántódön, két fze-
rentsés éjjelek !

Fel kelek , 's megyek — 's ím ! midőn fel-
kelni erőlködöm ,

És álmamban fáradt testem' emelgetvén küfz-
ködöm ;

El tűnik az édes álom , ki nyílnak ízem-héj-
jaim ,

Tekintek, hát piros hajnalt mutatnak ab-
lakaim.

A' veres színt jó erőben, de keskenyen' mutatja

Nap kelet felé, látásom' hosszú határozatja.

De az égnek többi része, 's tornyosabb ből-
tozatja

Csopros felkökkel az idő' változását mutatja.

Fel-ugrom, és rám kerítem felső öltözetemet ,

Indulóra parantsolom lovamat fzekeremet ;

Mig az készűl, fel öltözöm én is, és el-készűlök

Édes gondolatok között fzekerembe fel-
űlök ;

Kazinczy jön ; menj fzekerem , lovam , sebes
vágatva ,

Ha-tsak az álom meg-nem-tsal édesen hí-
vogatva.

El-érkezem

El-érkezem a' Rév-házhoz — De míg közel
hajtaték ,

Már a' veszes Magyar tenger zuhogása
hallaték.

Háborgó napra változnak hát a' tsendes éj-
jelek ?

Nőnek a' habok , — harfognak a' mord ész-
ki fzelek.

Nézem az álmadott hajót , — hát azt ott nem
találom , —

Ellenkező fzel fúj , — talám meg-is-tsalt hát
az álom.

Ah! nem lehet — Tudom már én a' baráti
szíveket ,

Kik egy-másnak távolról is meg-érzik fze-
relmeket.

'S hát ama' nagy fzőlő-tőnek termett e árnyé-
kában *)

Ez álom , mellyet az éjjel képzett szívem
magában

Kazinczy jön , és engemet a' barátság Istene
Intett-meg , — 's miért harczolnak a' fzelek
ő ellene.

*) Aeneid. Lib. VI.

Megyek — ijessz bár fellyülről Te Likaon'
Leánya!

Süvölts, és tsapkodj farkaddal Te éjzaka-
nak sárkányja!

Fenyegetödz bár fekete Szeretsenyek' Királya!
Törjön-el bár a' fzel-vézfben Révéfzem' kor-
mány-fája:

Emelkedjetek hullámok! tsináljatok völgyeket,
Mutafsátok-meg homokíg bár e' nagy Tó-
feneket

Haladja-meg harfogástok az égnek Zörgéseit,
Rémítsétek-el magokat a' Tethis' gyer-
mekeit,

Nagy út Füred, fok egy mértföld, ellenkező
szelekkel,

De mit gondol a' hív Barát a' vízi vefzély-
lyekkel?

Menjünk — 's tsak alig indulunk be a' viznek
tsekéllyén,

Bámúlj fzerelmes Kazinczim! Barátod' fze-
rentségén;

Fordúl a' fzel, és éjzaki fúvását változtatta,
'S egy kis Déli fzel az egész zajt le-tsila-
pította.

Ebredj Lelkem! és hord-elő ejtszakai álmatat,
Gyönyörködtesd, míg e' vizen hajókázol,
magadat;

Moft mindjárt egy óra alatt meg-látod Ka-
zinczidat ,

Csoportosan ajakára rakgathatd tsókjaidat.
Oh nyúgodalom ! oh álmom ! oh fzerentsés ne-
vezet !

Oh érzékeny szív ! melly tsendes álmában
is érezett.

Segítségem könnyű szelek segítségem hajómat :
Hadd lássam-meg mentül elébb egy meg-
hitt-barátomat.

El-ne - hagyj édes Reménység ! távozz kétes
gondolat !

Rejtsd-el az alatt magadat e' Tihanyi bérce
alatt ,

Míg a' túlsó partra érek , hogy ne is gondol-
hassam ,

Hogy édes reménységemben tsúfúl meg-ta-
lattassam.

Botsáfs Barátság Istene ! Kazinczimnak szemére
Álmat , hogy érkezésemet ne is vegye észére
Hanem mint - egy ismételten be - lépven szo-
bájába ,

Egy tsókkal ébrefzthetsem-fel nyugvó nyo-
szolyájába ?

Hadd áljak bosszút a' Nimfán ; kinek emlékezete
Engem' nem rég' hív Barátom' szívéből ki-
kergete :

Mofi talám arról álmadoz; 's ha én meg-
ölelhetem,

Csókommal az édes álmat majd én is el-
kergetem;

Ki érünk — tellyesíjétek hát édes álmaimat

'S adjátok elő Füredi Források! Kazin-
czimat.

Szóljatok. Ti kies halmok; új Zöld fa ülte-
tétek'!

Magyarázzátok az álmat szép madár-szó-
zengések!

Mondj hírt éjjeli vigyázó a' tegnapi estvéről,

Hol van az, a' ki én érttem ide fáradt mesz-
fzéről.

Hol van Kazinczy? — nintsen itt — ah tsa-
lóka képzések!

Ah szívet 's elmét fárasztó tündér örven-
dezése! *)

Hitetlen, hogy így bánjon a' fzerető szí-
vekkel

A' barátság, 's így meg-tsaljon engem' köl-
tött képekkel.

*) Quid natum toties crudelis Tu quoque falsis
Ludis imaginibus? Aen. L. I.

Szomorú Ének.

Kazinczy' Halála' ballására

25. Jul. 1789.

NINTS hafzna, kelletlen öröm! víg ösztö
nözéfednek ;
Fáradnak vidám érzésim, 's álomra szende-
rednek.
Híjjában vívőz tündér vígság! bánatos képzé-
simmel
Panaszt, 's szomorú hangot kell zengenem
énekemmel ;
Sereggel jönnek Barátim, kiknél tudva nin-
tsenek
Bánatom' okai, hogy ma vig tárfaim le-
gyenek :
A' Gondnak tulajdonítják andalgó lépésímet,
Ha ugyan el-takarhatják a' gondok febeimet:
Unszolja a' természet-is vidám indulatimat,
'S maga, mint-egy erőlködve kergeti bá-
natimat :
'S midőn mint el-kefередett írtózzom e' világtól,
Fürednek hátot fordítok, búvok a' foka-
ságtól ;

Hogy itt komoran, magános Remete laká-
somban

A' nehezen nyelt bánatot meg-eméltzem ma-
gamban ,

Itt is , az időnek leg-szebb 's leg-gazdagabb sza-
kassza ,

De — szüntesd áldott Természet! még , vi-
gasztaláfodat ,

Ne rakd reá — mert korán van , sebemre ,
flaflromodat.

Ne-hogy a' hirtelen gyógyúlt seb , most ugyan
el-múljon ,

De tsak egy kis vakarásra újjolag ki-újuljon ;
Úgy akarják az egek is , 's az égi farkalatok ,
Hogy most gyász Innepet tartsak annak , a'
kit siratok.

Engedj hát , gazdag Természet! és ne vond-
le gyáfzomat ;

Hadd neveljem a' leg-nagyobb mértékig si-
ralmammat ; —

Tegnap egész nap Záporral tsorgottak a' fel-
legek ,

Éjszakról kegyetlen széllel háborgottak az
egyek.

Hánykódtak a' Magyar tenger dagadozott
habjai ,

Zúgó morgáfokat tettek a' Hullámok' zajjai:

Még is, hogy nap-le-menttekor a' felső part-
ra értem,

Meg-tsendesedett a' tenger; 's talám ugyan
én érttem.

Hogy ide által evezvén, a' Zöld fák' árnyé-
kában

Bánatját szívem szabadon érezhesse ma-
gában,

Álíg érek-el 's im a' tót a' szél ismét zavarja;
Szomorkodj hát Gyászos szívem! az ég is
úgy akarja.

Ébrefzd gyönyörű est-hajnal! ébrefzd érzé-
seimet,

Te juttattad minden estve eszembe énekemet,
Hányszor éneklettem, látván az égnek tsil-
lagait,

Kazinczimnak ellened írt panaszkodó szavait.
Éneklettem — de még eddig édes emléke-
zéssel,

'S ezen boldog reménységen való örven-
dezéssel,

Hogy valaha meg-ölelvén őtet hív karjaimmal,
Együtt éneklek szomorú forait Kazinczim-
mal.

Ah! de igazán találta írni, hogy nem sokára
Rá szívárognak Sűgári harmatos sír hantjára,

Mert nem hafztalan kerefte, fel-találta nyú-
galmát,

A' változás ő rajta is meg-mutatta hatal-
mát.

'S a' mit édes reménységem még nem is vár-
hat vala.

El-érkeze, oh Fajdalom! élete' est-hajnala.
Vezefs-el fényes est-hajnal! vezefs-el sír-hal-
mához,

Vidd-el e' soha sem látott barátot barátjához.
Hogy, ha, a' mit meg-igérték szapora Le-
veleink,

Egy más' szemébe — már késő — nem néz-
hetnek szemeink.

Hadd lássam-meg nyugvó bóltját, por teszte'
kamaráját,

Hadd tsókoljam a' hantokon által, halvány
orczáját.

Azokat a' könyv-tseppeket, mellyeket gyűj-
tögetek

Régen, hogy ha Barátómmal hajdan együtt
lehetek

Szapora költsön tsókók közt Orczáján le-gör-
gefsek,

'S mellyektől szem-borítékim még most job-
ban térhesek, = *Térhesek*

Hadd hullassam sírja felett a' harmatos hantokra,

Hadd botsáfsak új 's szomorú könyveket is azokra ;

Talám az a' titkos erő — (mert tsak titkos lehetett ,)

Melly két egy-máft-nem-látottat barátokká tehetett

Hasonló titkos erővel meg-fúrja a' rejteket,
'S lelketlen arcúlatjáig le-viszi e' könyveket.

Le-viszi — de egy híjja van még ez kívánságomnak ,

Engedd-meg azt is oh Halál! sírba zárt barátomnak ;

Jöjj vissza egy perczentéfig — jöjj — akkor —
Oh ! nagy Lélek !

Lelkesíttsed tagjaidat , és éreztesd - meg vélek ,

Hogy ezek a' könyv-záporok olly fzemekből származtak ,

Mellyek ötet élve látni híjjába' kíváncsoztak.

Egy hív , de foha sem látott Barátodnak könyvei , —

Ah ! — de , mit kerestek ismét ? Lelkem víg képzései !

Mellyek titkos vígafztalást nyújtotok bánatomban,

És szem-tsiklandó színeket kevergettek gyászomban.

Nints Kazinczy, — nints, — 's mind ezek a' kedves gondolatok,

Azt bizonyítják, hogy meg-holt az, a' kit én siratok.

Siratok, 's a' kit sirathat maga kedves nemzete,
Hogy nyelvünk tovább nyelvével fzerentsés nem lehet;

De mit is keressz oh Halál! a' Músák' lakó helyjén?

Gyászt hozván a' Parnasszusra, és azt olyan idején,

Mit háborgatsz szomorú hir! tanuló kis házamban

A' hol Kazinczim' árnyékát víg magánosságomban

Egy darab hártyára festve előttem tartogatom
'S hát már ez-után, ha ezt az árnyéket tsókolgatom,

Mi lessz? hanem-ha a' halál' völgyje' komor vidéki,

Az Eliziumi Lelkek, 's meg-hólt testek' árnyéki

Énekem tárgya? — mint a' fűt a' víg kép-
zelődések

El-tűnnek, 's szomorúk lesznek verseimnek
zengések.

Úgy vagyon — felejtsd víg lelkem! a' tündér
vígságokat.

Felejtsd én énekes Músám! a' vígságos han-
gokat;

Menj-el a' sír-halmok közé azokkal társalkodni,
A' kikhez készűlsz, 's a' kikkel Szent öröm
szomorkodni.

Ott, a' kit soha sem láttál meg-látod valahára,
Rá ismeresz e' kis képeről Kázinczy Árnyé-
kára,

'S ditsekedni fogsz előtte, hogy noha nem is-
merted,

De az igaz barátságtól azt tsak ugyan meg-
nyerted,

Hogy Attyafiain kívűl, mint maga' lelkét szinte,
Nem ismerte senki, 's nem is szerethette
úgy, mint Te.

Nyúgodjatok békefényben, hív Barátom'
tsontjai!

Elöttem, szomorú Músám' ez kefergő hangjai,
'S Zálogúl küldött képének fekete vonásai
Lesznek emlékezetének állandó oszlopai.

NB. *Nem vala igaz ez a' Barátom' haláláról költ szomorú hir, és hogy nem igaz maga Levele is bizonyította, mellyben panaszolkodott halgatásomról: tőlem pedig ez leve a' felelet:*

Öröm Kazinczynak életén.

SZÉGYEN e' vagy gyönyörűség ez a' mit kell érzennem?

Az Eliziumból jönnek a' panaszok ellenem.
Im! feledékenységemért a' meg-holttak Lelkei
Vádolnak: de nyíljatok-meg, hív szívem'
rejtekei!

Nyífsátok - meg ama' Momus' ablakait mellyemen,

Hadd lássa nevét fel-mettzve Kazinczi hív szívemen.

Nem rég keferűségemben helyemet sem találom, —

Futok a' fokaság elől, — az életet utálom,
Hogy azt hólnak lenni hallom, a' ki nélkül
nem élek,

A' ki ha más is, de az én Lelkimmel testvér Lélek.

Músám szomorúságában fel-fogadta magában,
Hogy mind holtig csak szomerú hangot pen-
get szájában.

Gyász innep napot szentele sírba Zárt barát-
jának,

Sírjától távoly oszlopot emele sír halmának.
Meg-szánt az ég — meg-szánt, a' ki meg-
szánta Kazinczimat;

Le törlötte egykedves hír könyvhullatá-
saimat.

Midőn Músám a' vizparton Kazincziját síratja;
Szárnyall a' hír, és aranyos tollait tsattogatja,
El-halgata lantos Nimfám a' szomerú énekkel,
A' hirnek hangjára neszez, újság' váró fü-
lekkel.

Csak-nem el-aléla midőn a' hír azt emlegeté;
Hogy a' halál még Kazinczit a' sírba nem
teheté.

Hogy már bele lépett úgy-mond a' sírba fél-
lábával,

De a' könyörülő egek' különös hatalmával
Altal lépte Nemes Lelke a' békózó lánczokat,
Mellyek már csak-nem úgy nézték Kazinczit
mint foglyokat.

Hát miért? Te állhatatlan Protcsfi szinekkal
Kerengő hír! mondék: miért játszol a' hív
szívekkel?

Kegyetlen! miért nem régen jobb kezeden a'
Halál

Veled, 's magad is öltözve fekete gyászba
valál.

Szerelmes Barátom fölől szívemet el-hitted,
Hogy tsak nevével bírsz 's magát a' halál-
nak engedted:

'S im! most aranyra tseréled fekete tollaidat,
Ne félj, így szólván: még élve meg-látod
Kazinczidat,

Ha hát most, minapi szódat el-hinnem nem
engedted,

Mutass most Te tündér állat valami jelt
melletted,

Melly újabb állításodat hitelesebbé tégye,
Bizonyítsd-meg, ha valóság, vagy tündér
álom légy e?

Ha ilylly víg hangot ver szárnyad; miért nem
repült vele

Hozzám, el-tsábíthatatlan Barátomnak le-
vele?

Híszen, az érzékeny, 's minden külső erő-'s
untatás,

Nélkül -magnesként költsönös egymáshoz
vonattatás,

Az ő költött halálakat ha ezt véghez vihette,
Hogy az én testem' is *Tethis* tsak-nem víz-
be temette;

Oh bizony meg-hallhatta azt az ő Őrző An-
gyala,

Szomorú halálán Músám miként kefereg
vala?

Kazinczy ő most is ha él, 's meg-nem-álhat-
ta volna,

Hogy annak bizonyására, ha él egyet ne
szólna:

Le erefzti fényes szányját bús pírongatáfomra
A' hír; rontsd magadat úgy-mond: 's ám
magyarázd álomra,

A' miket mint igaz dolgot 's kedvest, úgy ho-
zék elől,

Kasztor! Polluks' hűségével bíró Kazinczid
felől.

Halni kezdett; de a' halál tovább menni faj-
nála,

Mert még egy ilyen élőnek korán volna
halála;

Hogy én ily korán érkeztnm meg-vígafztalá-
fodra,

'S nem várakoztém addig is fel-éledt bará-
todra,

Míg a' halál' békójjából ki fejtözött újjait
El-bírja 's írni vezefse botorkázó tollait,
Ez okozta: mert szégyenlven hamis hír mon-
dáfomat,
Hogy az Orvosok' kétségén függesztvén-fel
magamat.
Már akkor, halála felől komor hír-mondó
lettem,
Mikor még azt nem is láttam, tsak hallo-
másból vettem.
Most hát, hogy annál hamarébb le vetkez-
hesd gyáfzodat,
Futva jöttem, hogy ne sírasd hólnak vélt
Barátodat:
Fogadom, hogy mihelyt kezét és író tollát
bírja,
Utánnam jön a' Levél is, 's hogy meg-
nem-hólt, meg-írja.
Én, én — Te engemet vádolsz, holott kén-
telen voltam
Hallani, 's a' mint halottam Teneked is
úgy szóltam. —
De Te majd miként mented-ki feledékeny-
ségedet?
Mire fogod magyarázni hosszas kéfedel-
médet?

A' kitől

A' kitől már — mert tudom jól — el-múlt kö-
 zel hat hete,
 Hogy a' Te kedves Barátod tsak egyfzót sem
 vehete.
 Meg-érdemli azt most tőlem durva szemre
 hányásod,
 És meg-is-fogja érezni kevély morgoló-
 dásod,
 Hogy el fogom késleltetni leg-első válaszodat,
 'S gyanúba hozom felőled fel-gyógyúlt ba-
 rádotat.
 Hogy a' mit most szemre hányva mondék ké-
 fedelmedről,
 Ő maga panaszolkodjon feledékenységed-
 ről. —
 Kegyetlen hír! Im véghez is vitted a' mit fo-
 gadtál,
 'S mint az első komor hírben, itt hazug
 nem maradtál;
 El-ment egy rövid Levelem az Elizeum felé,
 De élő *Kazinczinak* szólt a' mi vólt írva
 belé;
 'S el-kéftt. — Im jön helyette másik 'a' sir'
 széléről,
 Meg-ismerem refzkető ke-vonásit petsét-
 jéről,

Kételkedtek ajakaim, mikor egyet tsókoltak
Rajtok, hogy eleven kezek írták e vagy
fél hólttak?

Fel-szakasztom. — Nézem alól — Kazinczim'
nevét látom —

Dobog szívem örömben — élhát az én
Barátom.

El; de fél hólttat mutatnak tántorgó vonásai;
Ah fellegeket héjjazó Parnasszus' Zöld hal-
mai!

Hát! már nálatok is vagynak háborúk, 's fer-
getegek?

Kiket tsupa kiefséggé tettek a' szomszéd-
egek.

Mi merte úgy meg-szaggatni a' Músáknak
szárnyjait,

Mi tsuda gyengítette - meg így Kazinczy'
újjait?

Olvasom — hát majd négy hetet késett rövid
útjában

A' levél; mellyen rész-szerént örvend szí-
vem magában:

Hogy azolta hát mind kezét mind tollát job-
ban bírja,

Kazinczim! ki most sorait illy beteg mó-
don írja:

De kegyetlen Hír ! talám hát ezt is tsele-
kedted ,

'S mérges esküvéfed szerént ezt is el-késlel-
tetted ?

Ha tántorgók is forai , de gyors az ő szerelme ,
Erősebben von egymáshoz , ez egymást
értő elme ,

Mint , hogy ezen kedves forok ennyire késtek
vólna ,

Ha-tsak valami Istenség ellenünk nem har-
czolna.

Szerentsém' serénységével szembe tán a' hír
fzállott ,

A' komor hír — mellynél pedig nintsen fe-
rényebb állat ;

Hogy is van ? oh kedves forok ! hogy ennyire
késtetek ,

Miért valamivel előbb bódoggá nem tet-
tetek ?

Míg azt az el-keferedést mint valót nem ér-
zettem ,

Míg nem hallottam halálát , hanem csak ké-
telkedtem.

Ah szeretet ! miért hagytad pihenő gyors tol-
lamat ?

Holott lám , én köteleztem magam arra ma-
gamat ,

Hogy én, és az a' hónap is szerentsétlen lesz
velem,

Mellyben az én Kazinczimhoz nem megy
egy pár levelem.

Meg-is lett. — Szerentsétlen volt — de ő
azt nem tudhatta,

Míg nyavalyája az ágyba le kötve tartogatta,
Mert három régibb levelem éppen akkor ér-
kezett,

Mikor ő halottaiból csak álig éledezett.
Mi nagy öröm volt ez néki, 's mi nagyobb
öröm lenne?

Ha most is, sűrű Levelem szakadatlanúl
menne.

Repülj Músám! magad vidd-el vídám tollam'
vonáfit;

Könnyebbítsed a' nyavalyák' erőszakosko-
dásit;

Komor hír! én ellenségem! ne hátráltass en-
gemet,

Sőt vedd-fel szél gyorsaságú szárnyadra le-
veletem.

Vidd-el ezt a' gyász oszlopot mellyet neki
emeltem,

Mond-meg, hogy már Halálának Innepet
is szenteltem:

De az az örvendetes nap még szentebb Innen-
pé lett,

Mellyben meg-tudtam, 'solvastam, hogy a'
meg-hólt fel-éledt:

Megy már, és szárnyall levelem, és a' mint
én gondolám,

A' Buda vár' hegyeit is meg haladhatta ta-
lám,

Harmadnapra másikat is utánna eresztettem,

Hogy amaz elsőt kergesse 's fiettefse he-
lyettem.

Már egész meg-nyúgovátsal egy üres napot
lestem,

A' zöld fák' árnyékaiban rejtekeket keres-
tem:

Hol Músám — a' sír felibe — sír torkából ki
kapott

Kazinczimnak, emelhefsen győzedelmi osz-
lopot.

Képzelttem, mint repes szíve, örvendő írá-
somnak

Olvasása közben, az én fel-éledt Bará-
tomnak?

Mint enyhíti majd minapi siralmát víg énekkel,

Mint keveri síró könyvét édes öröm tsep-
pekkel?

Képzelttem: mint fog eleven szíve meg-győ-
zettetni?

Hogy Horváth, holta után is tudta öte-
szerezni.

Képzelttem! — de ah Fájdalom! — mit tet-
a' kéfedelem?

Mit tettél ismét komor hír! — én ellensé-
gem! velem?

A' sírból fel-támadt kezek ellenem fel-kelének
(Tán hóltinak vélték Orfeust) írnak Euri-
diczének:

Attól kérdik, hová lettem? kerelik hűségemet
'S kezdik előtte vádolni feledékenysége-
met;

'S hát már újra sirafsam e barátom' fel-kelését.
A' ki akkor jelenti-ki balúl vélekedést,
Mikor én ő érte a' hírt, bűt, és halált ül-
dözöm;

'S örvendő leveleimet csoportosan küldözöm

„ Szégyen e vagy gyönyörűség hát, a' mi-
kell érzennem?

„ Az Elizeumból jönnek a' panaszok ellenem
Szégyen is — gyönyörűség is — Szégyen a'
hogy hűségem'

Gyanúba hozta, minapi meg-lafsúlt ferény-
ségem;

De nagyobb a' gyönyörűség: Ah Kazinczy!
most érzem,

Hogy midőn én Halálodért szívem' szakga-
tom 's vérzem.

Mikor csak-nem el-aléltam, hogy meg-hóltt-
nak véltelek,

Mikor emlékezetedre gyász Innepet szentelek,
Mikor szér felett örvendek új fel-éledéseden,

És Músám üres sírodat tsúfolja édesdeden:
Magnez szíved meg-mutatá visszonzó erejét,
Nem várták kedves vonásid gyógyuláfod'
idejét,

Sőt mihelyt írhatott kezed egyenesebb sorokat,
Felőlem, mint el-veszetről tudakozol má-
fokat.

Élek én, kedves Kazinczim! és mint Híved,
úgy élek,

Bennem holtig fokkal hívebb mint képzel-
hetd a' Lélek.

Vajha szemedre vethetném szapora tsókok
között,

Hogy méltó kéfedelmemen hív szíved meg-
ütközött;

Nem foká meg-bizonyítják újjaimnak vonási,
Hogy büntelenül vádolnak szíved' gyana-
kodási,

Ah Barátság! be édes vagy! — Vénus! van e' szerelem?

(Ha tsak az is nem barátság) melly megvívjon én velem?

A' Halál és az ítélet.

NB. *Mikor én ezt a' Levelet jó Barátomnak írtam, nem lehetett értelmemet az ő egész valóságában ki-fejeznem; hanem úgy felfennem-le, hogy ő is, ki halálos betegségében sem tudott a' Lélekről természetfelett gondolkodni, el-ne-irtózzon az én vélekedésimtől: azért a' jámbor olvasó ne gondolja hogy én tsak ennyit tartanék a' Léleknek jövő állapotjáról, mert ezzel tsak mást akartam meg-győzni: 's úgy hiszem hogy Barátomat meg-is-győztem, és már most ő is én velem tart.*

NAGYON közel vóltál hát a' halálhoz Barátom! — — — Én éppen olyan állapotban vóltam ez előtt mint-egy harmadfél esztendővel, tsak hogy az én nyavalyám más nemű vólt, és én nem fantazéroztam, de a' fízörnyű fájdalom miatt alig is gondolkodhattam. — Senki sem hitte hogy meg-éljek; nya-

valyám tsak harmadfél napig tartott, de kivált az utolsó fél nap egész esztendő vólt. — Öt perczentés alatt egészen helyre jöttem, 's akkor vettem észre, hogy nagyon jó lett volna akkor meg-halnom — mert a' lelkem nagyon jó állapotban vólt — mivel én azt hittem, a' mit most is hiszek, hogy holtom után lelkemnek boldogsága nagyobb részint abban fog állani, ha el-hitetheti magával, hogy ő jó, és a' betsületes Lelkek közül való vólt: úgy vélekedtem, hogy ez az a' számadás, mellyet neked is *fantáziáidban* meg-kellett tenned Isten előtt. — Tudom én azt és hiszem, hogy az Isten kérdéseket nem fog-tenni lelkemnek, hogy ezt vagy amaszt miért tselekedtem? hanem maga a' természet bele tsepeg-tette Lelkembe a' törvényeket, mellyeket az utolsó szorongattatásokban lévő Lélek magára alkalmaztat, és vagy fel oldja (abszolválja) vagy vádolja magát: 's el-válván osztán a' teltől; mivel az érzékenységek által több több új *ideákat* nem szerezhethet magának, megmarad azok mellett a' rémítő vagy gyönyörködtető (Imaterialis ideak) tefletlen képezetek mellett (értvén ezt tsak az ítéletről, vagy magáról való jól ítélésről) mellyeket képzett

a' halálkor. — Lehet ; és úgy kell lenni, hogy ha van gradus a' boldogságban, a' boldog — és a' boldogtalanságban a' boldogtalan lelkek között: vagyon magában a' boldogságban is különkülön minden lélekre nézve. — Az Istennek érzése, a' halhatatlanságból származott öröm, lassan lassan mind boldogabbá tehetik az olyan lelket , a' melly magát a' meg oszlattatáskor jól fel-óldozta (abszolválta) és a' még meg-maradt kétségeket is lassanként oszlathatja: — és ellenkezőképpen , a' melly Lélek magától rossz Sententiát kapott, azt mind jobban jobban gyötörheti 's maga a' vádoló lelki ismeret az akkor elő nem forgott ideákat is, az ész és reá- emlékezés által, (beneficio reflexionis & reminiscentie) elő forgathatja: de csak ugyan a' legvégső öszve-hasonlításnak , 's ítélet-tételnek leg-nagyobb az ereje — Boldog lettél volna hát Barátom te-is ; mert lelked azzal az édes képzelődéssel vált volna-el tefledtől, hogy Te a' Teremtőtől jó *Sententiát* kaptál, és azt éppen azért, mert Te a' neked rendelt ka-laúzt el-nem-hagytad. Tökéletes absolutio ez a' melly minden bűneid alól úgy fel-fzabadít ; hogy akarmi gonosz tetteidet hozta

vólna is vissza a' lelkednél minden bizonnyal meg maradando *reá emlékezés* (reminiscentia) meg gyözné azokat az az édesíges esméret és el-hitetődés, hogy te fel-vagy oldva, *abszolvaltattal*: mert már ez a' Te édes álmadozód; (ha akkor egyszerre meg-szüntek vólna teste érzéseid és azok semmi új ideakra alkalmatosságot nem adtak vólna) mind örökké meg-maradott vólna: mind örökké csak azt képzetted vólna, hogy a' tégedet fel-óldozó Teremtő előtt állasz; és éhez a' mintegy örökös álmadozásá vált képzelődéshez semmi egyéb nem ragadhatott vólna, hanem némelly ugyan azon nemű (homogenea) ideáknak kedveltető öszve-rakása példának okáért: be bódog voltám hát én hogy ezt hittem — hogy a' természet' törvényét, Isten, magam, és felebarátom eránt meg-tartottam — 's más hasonlók. — Én így gondolkodom kedves barátom! de még ennek is sok híjja van és ezer akadály: hanem

Csak ugyan lehetne a' Te Lelked bódog holtod után, ha másképpen hinnél is mint most hiszel. Sőt ha valósággal testetlen talál lenni a' lélek, és így ha test nélkül, 's érzékenységek nélkül, létszen a' halál után is kép-

zéfe magáról, és képzések ismerete *adperceptio*ja: akkor el-fogod magadat szégyenleni, hogy csak kova, vagy aczél tűz formának vélted lételedet, 's azomban most érzed, hogy különös személlyes valóság vagy, és így kisebb léfzen a' Te boldogságod mint az enyim, mert nékem csak az a' ditsekedés is, hogy jól gondolkodtam Lelkemről még eletemben; fokot fog adni boldogságom tellyefségéhez. — Fel tévén pedig hogy úgy lessz a' dolog a' mint Te gondold, hogy a' Teft a' maga *inertiájában* érzéketlen marad, a' Lélek pedig *ad Oceanum Spirituum*, a' testetlenségek özönébe vissza megy: és így más munkákra rendeltetvén nem ügyel semmit az elébbeni valóságára, és ötet az ő vólt létele 's mitso-dás létele semmit sem illeti, *adficiálja*; úgy az én lelkem, noha most másképpen hisz, mostani hitelének semmi kárát sem fogja vállalani, 's boldogsága nem kifsebbedik, — és így fokkal bátorságosabb azt hinni, a' mit én hiszek, mint a' mit Te. Szégyenleném azomban nagyon, 's nem is férne hozzá az ilyen Méltóságos - valaminek - vélt lelkem' nemessé-géhez, hogy én azért higyjem ezt vagy amaszt, ért az tiszteljém a' Téremtőt, azért szerezsem

ember tárfaimat, mert a' jó lelkeknek jutalom, pompás fenyegetés ígértetik, a' rosszakkak pedig örök gyötrellem 's bódogtalanság. Bent van az Istenben minden jutalom' 's büntetés' ígérése nélkül, az a' képzelhetetlen Fel-séggel ölfve kötetett végetlen jóság; melly el-hiteti Lelkemmél, hogy egy okos, és szabadsággal fel-ruházott Teremtéshez, természettel, és minden írott törvény-beli kötelezés nélkül nagyon illendő dolog, hogy a' maga Teremtőjét ismerni igyekezzen, és azt imádja: a' melly Lélekben pedig ez meg vagyon; a' melly Lélek ennek a' következésnek igazságáról meg-győztethetik, annyira mehet már az minden *revelatio* nélkül az Istenről, 's a' Léleknek következendő állapotjáról való Tudományban, hogy csak a' némelly faragatlanabb tudományú együgyűeknek, a' harmadik égben finum aranyból épült, élet' fája gyümölsével, 's az életre buzgó vizekkel bővös paraditsomjokról való testes képzelődéseiket hányja-ki; többire a' Keresztyektől (az okosoktól értem) keveset fog-külömbözní. — Különösen

A' melly három Punctumokat a' Léleknek származásáról, 's utóbbi állapotjáról írsz,

nagyon homályosak, 's rész szerént egy-mással ellenkeznek. Első Punctumod a' Lelket úgy mutatja, mint valami ollyast, a' mi nem *Personale*, nem személlyes valóság: mert ha az atzélnak a' kovához ütéséből származott tűz a' Lélek, úgy neki tsupa erőnek, vagy tehetségnek kell lenni: — ne tsudáld a' mit mondok, mert testből Lélek, *materiából Spiritus* nem származhatik; és így ha Lélek az, a' mi abból az öszve ütésből származék, és még is nem matéria: tehát neki tsak tsupa erőnek, vagy tehetségnek kell lenni: két utolsó Punctumod pedig azt mutatja, hogy a' test is, a' Lélek is, valami egy-mástól meg-külömböztetett valóság, és nem tsupa tehetség. Meg-vallom azt én is, és az életnek egyik tökéletlenségét abban állítom lenni, hogy nem tudom, mi vagyok? Embernek nevezem magamat, is azt mondom, hogy testből és Lélekből állok; azomban sem testemet sem lelkemet nem ismerem. De ez a' vallás-tétel egyszersmind azt teszi fel, 's magával hozza, hogy lehet valami ollyan valóság, a' mit a' testnél is kevesebbé ismerhetek. — A' minek részei nintsenek, még is egész, — a' mit semmi érzékenységem nem tapasztalhat, még is

van: — lehet mondom; mert a' testet látom és érzem, 's még sem tudom mitsoda? — azomban ha gondolatommal fel-megyek egészen az Istenfelig, — hozzá kell tennem, hogy nem csak lehet olyan testetlen valóság, hanem van is: — A' föld fordul a' nap körül, vagy akar a' nap a' föld körül, fordulnak a' természeti és bujdosó tsillagok; vagy ha a' természetiek nem fordulnak, megint a' mi Földünknek kell új fordulatjának lenni: és ez mind bizonyos, 's által alig látható törvényeken megyen? — mi tsinálja ezt? — azt mondom: maga a' dolgok' természete. — De azt kérdem: van e hát annak a' *természetnek* esze, vagy valamelly elmebéli tehetsége, az erő mellett; mert ha van, az lefű az Isten: ha nints; más különös hatalmafságnak kell lenni, a' melly törvényt szabott nekik 's ki tsinálta, hogy a' napnak ennyi vagy amannyi melfziségre vonó vagy tartóztató ereje legyen (*vis attractiva & repulsiva, centripeta, & centrifuga.*) Minden test, más testhez vonattatik, egyik a' másik felé siet; és így ha csak ez az egy erő vólna a' testekben, 's más nem: minden égi testek egy-másra rohannának, 's lenne belőlök egy ki gondolhatatlan valami (a' mi

még valaha meg-is-lehet,) hogy hát öszve ne omoljanak; a' Teremtő különböző mellziségekre helyheztetvén őket, a' kisebbeket mint-egy el-hajtotta kezéből, 's annak a' hajításnak erejével már, a' *Föld (tellus nostra)* egyenes lineán szaladna ez véghetetlen üregben mind örökké; de azomban a' napnak vonzó ereje tartóztatván ezen futásában, és magafelé húzván, kényszeren vele a' föld, hogy a' maga egyenes útját mellyen el-hajított, meg-görbítettse, 's így forog ofztán a' nap körül. 'S hát mitsoda az? a' mi ezt csinálja: — ha az az erő, a' mit mi *Természetnek* nevezünk; annak nagyon okos erőnek kell lenni, hogy olyan mellziségekre rakta 's hajigálta el egymástól ezeket a' testeket, hogy mikor a' *hóld* hasonló erő miatt a' *Földet* kerüli, mint a' *Föld* a' *Napot*, a' napnak vonzó ereje meg-ne tudja gátolni, 's akadályoztatni a' *hóldnak* a' *Föld* körül való területét. — Lehet e az test, a' mi ezt tseleklzi? materia e az? vagy tsupa erő és úgy nevezett tehetség e? — Oh nem! értelmes valóságnak, de egyfzersmind testetlen hatalmaságnak kell annak lenni — Teremtőnek — Istennek. — — Nem tsak lehet tehát Lélek, hanem kell is lenni: ha van Isteni

Isteni Lélek, miért ne lehetne emberi Lélek is; és miért ne lehetne az valami a' testtől megkülönböztetett valóság; a' mi most úgy öszve van kötve a' testtel, hogy mi képzelődésünkkel elválasztani nem tudjuk. De menjünk odébb.

A' testből semmi sem vész-el — a' lélekből sem, — ez mindenik igaz: — De hová lesz hát a' test? 's hová lesz a' Lélek? az a' kérdés. Semmit sem vétkeznem vele, ha azt mondanám hogy nem tudom: de mivel a' mint Keresztyének hiszük, a' Teremtő tudunkra adta hogy hová lesz: kell tudnunk ha nem hiszük is, vagy (gyengébben) ha meg-nem-foghatjuk is. Tudom azt, hogy a' Lélek az Isten' kezéből jött-ki, és így az akkor rossz nem lehetett, hanem bizonyos tekintetben Isteni eredetű: miért vagynak hát az emberben — a' ma született Gyermekben is vétkezes indúlatok? mivel veled értelmes emberrel van dolgom, ide merem írni a' mit hiszek: a' Lélek mivel részetlen, el-tért a' mi leg-első Atyánkban, milliomszor milliom Lélek is, mert benne lehetett úgy, hogy helyet nem foglalt. — Azt tartják a' természet' vizsgálók, hogy a' *testeknek leg-kétsébb eredeti valóságt*

is (*ultima elementa corporum*) ha nem testetlenek is, de tsak ugyan részre oszthatatlanok, *indivisibilia*: és így benne lehetett az első emberben, minden e' világon élt és élendő emberek' testeiknek *elementuma* is: könnyen el-gondolhatod már a' származást, és azt, hogy meg-volt vesztegetve már az első emberben minden Lélek, 's minden test: látod e? hogy én könnyen meg-foghatom, érthetem az eredendő bűnt. — Már — le-fszakasztok egy makkot; látok benne — a' magvában, — egy kis fátskának képit, melly idővel nagyra nő — meg-kell annak a' kis fátskának pizíny magvában lenni az Onoka élőfának is (*in suo elemento*) és így tovább végetlenül. — És így már azt képzelem, 's meg foghatom: hogy mi nem tsak úgy mint testek, hanem úgy is mint eleven teremtések származhattunk a' mi Atyáinktól. — Eleven teremtések mondok (még nem megyek a' Léleknek valóságos *essentiájára*) mert az élő fában, meg-vagyon az ő tőle származandó fiú élőának eleven valósága, mellyről idővel elhisszük hogy él; *habet vitam vegetativam*. Az ember magvában is meg-vagyon a' Fiú embernek eleven valósága. Most megyek má

a' Lélekre; de itt reá kell szorúlnom a' *Leib-*
nicz' borítékjára, vagy ha arra nem-is; azt
kell gondolnom: hogy a' testek' leg kisebb
eredeti valóságához hozzá vagynak kaptsol-
va az emberi Lelkek, és a' nemzés alkalmat-
ofságával el-választatnak az embertől, 's új
ember lesz belőlök, és más ember: mikor
oltán a' táplálás által a' test annyira megy,
hogy a' mozdulással érző lételet nyilván való-
vá teheti, akkor azt mondjuk, hogy élő em-
ber: 's csak az a' különbségünk a' fától,
hogy a' fát a' maga' lelke (mert annak is van
a' maga neméhez illendő és alacsonyabb ren-
dő testetlen lelke) csak elevenné teszi: de az
én lelkemnek több tehetségei 's nemesebb va-
lósága lévén elevenit is, gondolkodik is —
noha arra sem mernék meg esküdni, hogy a'
fa is bizonyos szoros értelemben ne gondol-
kodhatna: ki tudja? hát ha ő is érzi mikor
le-vágják. — Mikor el-fárad a' test, — al-
kalmatlanná lesz arra hogy a' lélek eleven-
nítse: — meg-halunk: a' lélek el-megy, és
tudom hogy el-nem-vész; de jön e vissza töb-
bé a' testbe vagy nem: azt már Te úgy higgyd
a' mint akarod, és úgy hiszem én is. — Ha
az életben úgy be szorítottatott a' testbe a'

Lélek, hogy abból csak két lépésnyire is ki nem mehetett; benne maradhat ha neki tet-
 tzik a' halál után is, és ott a' testetlen ideák-
 kal eleget dolgozhatnak: 's mikor osztán a' test-
 nek részei, az ő régi valóságjokra mellyek-
 ből lettek, vissza mennek (*particulæ adsciti-
 tiæ*) tsupán csak az marad emberi testnek,
 az a' leg kifsebb eredeti valóság, mellyet az
 Atyámtól vettem; 's a' mellett maradván a'
 Lélek, ugyan azt valamelly tőlünk el rejtetett
 titkos erővel megint meg-elevenítheti, gom-
 bolyagjából ki fejtheti: Ne! itt van a' *fel-tá-
 madás*. De ha ez így meg-lehet; meg-lehet
 az is: hogy el-repül a' Halál után a' Lélek a'
 maga ki-rendelt helyére: és annak idejében
 vissza megy a' testbe: még pedig mivel ez az
 állítás minden Lelkeket egy - forma idejükké
 téfzen, és minden testeknek elementumát is
 ugyan azon egy időben teremteteknek lenni
 tartja; könnyen meg-egyezhethet abban is, hogy
 a' fel-támadása is minden testnek ugyan azon
 egy időben léfzen; el-telvén a' testek' válto-
 zásinak, és az ő leg-első valóságokra leendő
 vissza meneteleknek a' Teremtőtől meg-hatá-
 rozott Periodusfa. Rövid szóval tehát ez az
 én értelmem: Minden emberi testnek, a' mint

minden Léleknek is, már az akar testes lélek akar testetlen *Spiritus* legyen, eredete, törzsöke, nemző Attya, kút feje vólt a' leg-első ember; mert akarmennyire fel-visszük az embernek eredetét, valaha csak kellett egynek elsőnek lenni, — a' Lélek meg-marad a' maga valóságában, és a' mint a' test' érző szerzami alkalmatosak vagy alkalmatlanok, úgy dolgozik a' testben: — a' testnek leg-kissebb eredeti valósága is, *ultima elementa* meg-maradnak, de ez azokhoz ragadt, 's nőtt résztskéek el-repülnek, és a' halálig egymást fel-váltogatva nőnek és fogynak, a' Halál után pedig kiki a' maga előbbi valóságára visszamegy, meg maradván a' valóságos *én*-nek *ultimum elementuma* természeti eredeti valósága, mind a' maga állatjában, mind abban a' tehetőségben, hogy valaha ki telvén az idő fordulat (*transacta periodo*) alkalmatos legyen a' lélek által leendő elevenítettetésre, már a' Lélek akar mindig vele maradjon, akar a' közönséges fel-támadáskor újjolag hozzá kaptsoltatson. Mond-meg már kedves Barátom! ki a' Halál' torkából való ki szabaduláskor is olly szabad gondolkodású lélekkel bírtál, ha ellenkezik e ez az én állításom azzal a'

Kalaúzzal? mellyet belém adott a' Teremtő?
nem jobb e ez a' Te állítáfodnál? — a' Lé-
leknek a' tefietlenségek tengerébe vissza men-
ni (ad Oceanum Spirituum) 's ismét munká-
ra rendeltetni, olyan nehezen meg-fogható
gondolat, melly maga arra kényszerít engemet,
hogy ezt higgyem a' mit le-írtam, mivel ezt
könnyebben képzelhetem. Azomban én sem
tufzkolom reád a' magam értelmét — 's egy-
fzersmind, ha a' magadéban jobban meg-vi-
lágosíttasz, és az enyimben nehézségeket fogsz
ki tenni, nagyon örömeft el-fogadom, mert
még az enyimnek fok híja van. — —

11. Aug. 1789.

Egy est-és reggeli Hajnal Kazinczihoz.

14. Octob. 1789.

ELSZ hát! én Örömöm! 's én kedves Páfz-
torom! — a' ki

Még az arany kertben, szűz-föld-termette-
virágból —

Font. kofzorus Eratót, mint-egy fejedelmi
Meny-Affzonvt

Geszner karja közül ki vevéd, 's természe-
ti színét

Közbe szagos füvel gyönyörűn bodrozva
vezetted

Ez *Rodus'* Szigetét haladó térségre, hol
ennek

A tsupa természet — titkos keze' mívivel
Anglus.

Kertet készített, a' Músák' régi Hazáját
Festi-le 's a' mennyei szomszédos halmokat
épít, —

Elsz és örvendesz a' német Gefzner öléből
El-vont, és igazán született Parnassusi szűzed'
Karjai közt; 's Eratód is örül: mikor, a'
ki megyénket

Birtokul adja neki, 's ritkás ligetinkbe le-
vél színt

Rendel, 's a' sűrűbb berkekbe vadászatot
indít;

Ismeri Venust is, — Zefirus szárnyakra fel-
ülvén

Kergeti Bátsmegyeit, 's el-véttve az Asz-
szamblékban

Raffinirozza magát (mint a' tök is estve vi-
rágzik)

'S majmol egész délig természeti pongyo-
laságot. —

Igy van e? Bátsmegyeim! 's en Pannoni Gesz-
nerem! úgy e

Hogy Titirus Eratót öleli, 's a' Músa Ka-
zinczit.

En pedig, e' gyönyörű — lelkem-kedvelte
vidéken'

Hol tán még maga is szállást választva ma-
gának

A' vídám *Erató*; érzékeny, 's hajdan
enyelgő

Kedvemet, egy szomorú temető ház forma
szobában

Tömlöczözöm: *Marshoz* Belgrádra fiette-
tem innen

Kalliopét — hadi kürtjeiyl tova tőlem el-
űzöm

Bellonát — sőt félre rakom tüzes *Ura-
niámnak*

Öblös üveg szemeit, — 's komoran — be-
takarva homályos

Ablakomat, sárgás fátyollal — az *Elifi-
umban*

Zöld fa-levél árnyékok alatt, a' néma liget
közt

Sátorozó *Plató* *Leibnicz* *Lok* 's járva tanító
Éles *Arisztoteles* és több új 's hajdani Böltsek'

Lelkeiket kérdőre szedem, mélyly szenderé-
des közt

Faggatom; úgy van e most a' mint ők hit-
tek, az élet?

Még ragyogott, eleven sugárt eregetve sze-
méből

A' tüzes arczatú Títán; de homálybanta-
karták

Házamat ablakomon a' Karpitok: — el
vonom én is

A' fátyolt, és udvaromon a' mályva virággal
'S szürke üröm füvel tarkás, zöld gyepre
tekíntvén

Meg-látom rajtok kettős kéményemet, és a'
Ház fedelét, mint terjed egézf' a' kertig az
árnyék?

Fel-nyítom ajtómat, 's amaz alkonyodáfi
farokra

Fordítom szememet: hol gyenge szerelmek,
enyelgő

Szárny-hegyeken emelik fejeket, 's repdes-
ve ki-nyúltják

Karjaikat; hogy majd ha botsátkozik An-
gyali szárnyán

Hesperus, el-fogják, és lány kebelekre fo-
gadjak:

Nézem , mert eleven színnel rajzolja Ha-
zámnak

Tengere ; mint állnak tüzes oszlopok , ott ,
az ezüst-szín

Víz tetején ? — hajtat *Fébus* nyargalva —
Kaput nyit

Oceán és éjjelre fetét Kamarába fogadja.
Oh gyönyörű *Balaton* ! ki mesés képzésimet
így le

Festegeted , 's a' mit régen magyaráztak
Atyáink ,

A' tüzet , — ezt a' tűz-szekeret , tengerbe
meríted !!

Ekkor el-andalodám — 's kedvesebb tárgyra
találván

Gondolatim , szabadabb szárnyan' repdesnek
— az áldott

Természetre vetett figyelem bé-zárja fetétes
Rejtekit , a' tágas Labirinthus modra kerengő
Titkoknak ; 's nem ereszt a' testbe' lakozni
gyanított

Testetlen Hatalom' képzéfire villza rohanni.
Jer hát víg Lelkem ! közelebb a' Pannoni
tenger

Partjaihoz ; 's eregeds víz-színt amaz égi
vidékre

Szárnyaidat, hol az est-hajnal szép kertje'
virágin'

Lengedez a' *Zefirus*, 's a' gyenge szerel-
mek, ajánlott

Csókokkal várják öleléseit — ismerik itten
A' Te szerelmedet is, 's szállást engednek
enyelgő

Músádnak, mikor a' gondok közül el-sza-
badulván

Tömlöczödet ki-töri, 's a' Szépnek szente-
li szívét.

Ah! bizony engednek — mert lám! — alig
érek-el a' nagy

Tó parthoz, — még lengedező szellőtske
sem érte

Jó formán bodros hajamat — még meg-se-
tekíntém

A' Piros est-hajnal' természeti színnel el-
ofztott

Festéfit, — mint vont a veres bárkonyba kö-
zépett

A' tüzes ég-farkot, 's fél-szárnya ki-nyúlva
magasra

Mint kever a' vérrel hó színt, a' mellze ki
terjedt

Szárny-hegyeken? míg a' hova már kereken
ki szivárgó

Fénnyé nem ér, czirkalma körül helyt foglal az ég-fzín:

Még az ezüst habokon nem is indúlt képezetimnek

Szépe hajókázni: — 's már elragad egy — de talán már

Erzett történet, — várt már 's kebelembe repülni

Ohajtott Erató: — már által evezve táltam

A' tsendes habokon; 's tsak azért tartózkoda *vélem (opinor.)*

Káron' karjai közt, hogy az én mélly gondolatimnak

Félbe szakasztását, 's tömlöcz ki törésemet, ezzel

Kétfzer kedvesé tegye, hogy maga lelteszerelmem

A' Parton *Eratót*, mikor éppen gondomat űzni

Serkenek, el-váltván hajlékomat a' szabad éggel.

Ott vólt már, 's tőled szárnyalla Füredre, Kazinczim!

Tőled, arany századba tanúlt tréfakkal enyelgő
Gefznerem! érzékeny szíveknek tüköre,
kedves

Bátsmegyeim! — De kihez? — szomorú
Kriptába bolyongó

Egy olly Lélekhez, kinek a' hadi Trombi-
ta sem szép

Mellyet elébb kedvelt, a' Ródusi kertbe mo-
folygó

Játfzi szerelmeket is, kiknek vala nála Ha-
zajok

Szám-ki veté — De kiért? — Ah szívet
örökre le-folytó ,

Tehr! te valál az oka. — 'S hát! egy hir-
hozta halálból

Költ bánat vehet olyan erőt az előre ko-
morra

Vált emlékezetenn? 's az öröm, melly él-
ni Kazinczit,

Élni kiáltja, talám soha sem tudhatja fel-érni
Azt a' félelmet, melly szent fogadásba tetette

Músámmal hogy tsak szomorút, 's el-vét-
ve haláloft,

Csak szomorút versez, szomorút fog zen-
geni nyelve. —

Oh Erató! serkents, — serkents Erato! ki
szerentsés

Képezetek szárnyán repdezve tsinálfsz Te
magadnak

Ott is ürekséget , mikor a' gond' terhe tetézi
Mellyedet — A' Jordán' folyamátja rekefsz-
ti Kereszteft

Távoly Tornától , éltét rettenti Pogány
Kard ,

'S míg Margitja felé magnesként vonja
Hazája ,

A' várt győzelem koszorú tsalogatja re-
ményét.

Úgy - de talál Erató sebjének flaftromot,
és bús

Andalgási között meg-tsálja Keresztes unal-
mit ,

És haza vágyáft Tornára segíti — repülő
Szárnyakat ád — Bálint teftét fetskére tse-
réli, — (*)

Eftve midőn Margit nyofzolyába feküdt be-
botsátja

A' vont kárpit alá , 's hajnalba mikor ma-
ga Hímen

(*) Czélozás vagyon Kazinczy Levelére, melly-
ben , versekben a' Szent Földön katonaskodó Ke-
resztes Balintnak , Tornai Margit Hitveséhez vá-
gyó fzerelmet rajzolja le , és egy régi írás modjá-
val tsinált Magyar énekét elégyíti versei közé.

Szokta ki-nyitni szemét; a' fetske fel-éled,
el - űzi

Töle is a' Kupidóra törő baj-társat az álmot.
Gyenge tapintással mint Bálint' újjai futkos
A' puha paplan alatt, mellyéről félre vonítja
Kendőjét; ideig szemeit hízlalja fejéren
Domborodott tettein, 's azután mint tso-
kola Bálint

Meg-tsipi bimbóját a' Fetske is. — Oh Era-
tó! hát

Igy hoz e szárnyaidon a' Számkivetésbe Ke-
refztes

Tornárúl örömet? — 's hát így lop e né-
ha magának

A' Gondtól szabadult képzésivel, a' szere-
lemből

Költ öröm egy kis időt? sőt így tud e leg-
tetemesebb

Búján Bálintnak távolyra segíteni Margit.

Jer velem én Eratóm! nyugvó Kamarámba —
jer a' hoz

'S halgasd énekeit; ki ha még maga Páfztori
nimfát

Nem tisztelt, 's téged közelebb nem ölelt
is; ugyan csak

Ismeri Geszneredet, 's a' Zöld erdőbe Ka-
zinczit

Képzeli a' hajadon Dafnéval enyelgeni, érzi
A' gyönyörűségek' 's természet szülte sze-
relmek'

Ártatlan nemeit; sőt néha Urania nélkül
Nézi az ég' tüzeit 's úgy képzeli mint tsupa
szépet:

Örvend eszenden, mikor a' nappalt be rekeszti
A' tüzes est-hajnal; míg végre panaszra fa-
kasztja

Víg örömet, szomorú dallal tsalogatja Ka-
zinczit.

El-jött hát, el-jött Erató — Házamba be-kí-
sért —

Tisztitgatta kevert izlésimet, és tele szívem
El-tikkadt érzési között nyoszolyámba le-
fektet. —

Meg-ragad a' képzés szívemen, valamint
amaz enyves

Lépen a' madarak, 's által vízi gondolatimnak
Rendjeit, elmémnek fiket álmadozása Lel-
kem.

Igy telik el-ragadó víg képzésekkel az édes
Ejtszaka; most mint fetske repül Tornára
Keresztes,

Majd maga karjai közt Thezeust tsokolja
Kazinczim. —

Ah!

Ah! de fokallja talám örömöm' mértékjeit
a' szép

Fosforus, a' ragyogó hajnal mellőlem el-üzi
Ezt a' szánakozó jó Istenséget, az álmat.
Fel-keres Urania, 's még kárpitomon se
botsatja

Jó formán által sugárit, az égnek ez a' szép
Istene, már el-tel, hamar el-foglalja magának
Szívemet, e' mennyből ide szállott Veszta
Leánya:

Mennyei vágyódást gerjeszt Lelkembe —
segítő

Szárnyakat ad, 's szímemet fel-emelvén a'
levegőre

Hajnali énekemet ekként eregettem az égre:

Piros hajnal! fényes nap sugarok! 's a' t.
lásd az Énekek közt.

Ekképp énekelek, vagy is így hangzék-ki be-
lőlem

Urania, 's az alatt fel-emelte magát az Apolló
Csillaga — képzésim szomorodnak. — Jön-
nek unalmas.

Gondolatim — komoran emlékezem éjjeli
tsendes

Almádozásimra — 's keresem, hova tűnt-
el előlem

Tegnapí víg Eratóm? hogy van hogy így
el-ragadának

Hajnali gondolatim? 's hát így egyszerre
fel-olvadt

Szívemről az az enyv? — 's lelkem nem
is ügyele semmit

A' mikor álmamból vigan fel költem, azokra,
A' miket álmadozott amaz éjjeli nyugoda-
lomban.

Míg így búslakodom, lágy lengedezés jön
az égnek

Hajnali farka felől, 's annak szárnyára fel-
ülvén

Uraniám így szól tsendefsen súgva fülembe :
Már *Erató* el-ment — én is megyek — en-
gedek útat

Gondolatidnak, azon titkokba bolyongani,
kikközt

Jártatod elmédet — de ne félj, el-küldi
Kazinczid

Még hozzád *Eratot*, kedves Testvéremet,
a' kit

Ő szeret, és tisztel; — lessz még, (ah! lessz
e?) szerentsés

Ejtszaka 's est hajnal, mellyen maga fogja
szerelmes

Músáját kedvelt kúnyhómba vezetni Ka-
zinczy. —

Már el-tűnt — látom nyomait — szaga
mellze meg-érzik —

'S ambrosziát tsepeget sugárzó szárnya' he-
gyéről. —

Már a' fellegeken lebeg, és tűz fátyola
még is

Csillog az ablakomon — már el-takará deli
fényét

Egy felleg — menny el, menj, Mennyei
Músa! de hozd-el —

Hozd-el szárnyaidon honyomba Kazinczi-
mat, a' kit

Most sem szűn, 's míg él sem szűn óhajta-
ni Horváth mp.

Fantazia.

*A' Virgil' Eneisse Vldik Könyve olvasására,
's uevezetesen a' 638dik versre.*

Devenere locos latos & amoena vireta,

Es 645. versre.

*Nec non Thrcĭcius longa cum veste sacerdos,
Obloqvitur numeris septem discrimina vocum.*

1789. 19. Novemb.

PAP vólt már ama boldog mezőkön fel-ál-
lított Bóltsefség' Templomában *Orfeus*; —
az ártatlanság tiszta ruháji fedezték testét, no-
ha azt a' Pásztorok között, szokott világi öl-
tözetével el-takarta. Ismerte már nem tsak
a' pitvart, 's pitvarban fel emelt szent Ofzlo-
pokat, hanem a' Szent helyet is: mikor egy
ízben a' *Bachus'* ízölő termő hegyeihez nem
mesze tanúlt mesterséggel veregetvén hangos
lantját; *Arion* — ki vele által-ellenben —
közelebb egy kitsínyt a' Zefirusok' Hazájához
— egy sűrű tseres Erdőben lakott, olyan ked-
vesen felelgetett az *Orfeus'* lantja' hangjára,
hogy vélekedne a' lantos, hogy talám ez az
isméretlen Pásztor is a' szent hajlék' tselédikö-
zül való — be érték egymást hangzatokkal,

és értelmesen beszéltek. — Hallotta *Orfeus*, és mint-egy le-festve látta, midőn a' tengeri veszedelemben, a' Delfineket segítségre tsalogatta *Arion* énekével. — A' fok ideig tartó ölzve beszélgetés, — az *Ekho'* szárnyain járó Ének-szózatok, mind jobban erősítették véletlen ismeretségeket: 's minek - előtte eszrevették volna, már jó Barátok voltak. — Nem képzelhetett *Orfeus* szentségtelen teremtésben olyan ember - szerető indulatokat, 's bájolvá tsalogató kedveséget, mint a' millyeneket *Arion*ban tapasztalt: de nem is hihette, hogy ha az is azoknak az eredeti kiefségű ligeteknek lakója, 's a' bőltsefség' hajléka' gyermeki közül való volna, ne illetné őtet tsak egy-fzer is, távolyról egy isméretes tsókkal. *Arion* pedig fohazzkodott néha, néha ismét örömben tombolt, mikor látta, hogy a' Természetnek alkotója tudott más' mellyébe is olyan szívet helyheztetni, mint az övé. — Gyakran szívére tapíntott, mikor Barátja' lantja megtsendült, hogy vallyon *Prometheus* nem lop-ta-e-ki mellyéből a' szívet, 's nem adta e azt más emberi teremtésbe? mert abban is úgy láttattnak verni az élet erek, mint ő benne. — Sokszor emlékezett a' régi költeményekre,

hogy hajdan *Káosztor* és *Polluks* együtt bírtak egy halhatatlanságot, de az sem volt elég a' titok' magyarázatjára. Kezd vala már meg-elegedni azzal, hogy tsinált a' Teremtő két egy-formát egyik ő, másik Orfeus: de megínt el-nyomta a' maga-hittségből származott gondolatot a' bámúló tisztelet: 's azt kezdte hinni, hogy az ő Lelke Orfeusnak tsak valamelly része, de sokkal kifsebb. — *Orfeus* egyszer ki fakasztja, 's a' Nyári hajnal' szárnyain ilyen hangzatokat botsát a' teli est-hajnal' kertje felé, mellyek a' tenger széleket őriző magas hegyek' tetején fel-találván a' *Juno'* Leányát, kettőztetett harfogással hatotak a' tseresbe, a' hol *Arion* lakott, közel a' déli parthoz: Úgy van e? Kedves Arionom! hogy mind ketten bujdosók v-gyunk — Sátor alatt szarandokoskodunk; de a' mi sátorunk tulajdona annak a' Szent Hajléknak, annak a' bóldog Hazának, a' mellynek Polgárivá letünk. --- úgy mutatják szterentsés lépéseink, 's nagyon egyező szivünk, hogy mi egy úton járunk; --- ha úgy vagyon, nyujtsd kezedet, és soha egy-mástól el-ne váljunk; ha pedig Téged' tsak az áldott Természet' titkos keze vezet azon egy tárgyra, mellyre engemet ol-

lyan el-téveszthetetlen fonalak vannak, mint *Thezeusz* vonta az *Ariadné* 'sinégje, 's vezette ki-felé a' szabad levegőre a' bolygó Házból; jer légy nekem Pirithousom, egyenesebb és bizonyosabb útra foglak vezetni, mert történhetik, hogy a' természet el-találja téveszteni, vagy meg-unja Kalaúzságát. — El-fogódott szíve Arionnak a' hangra. — Ah! úgy mond, Te igen fzerentsés, Te igen boldog jó Barát! miért a' fzenségtelen telt szemei olyan születt vakok, hogy a' gyakorlásból a' leg-igazabb virtusra reá-nem-ismernek — hát nem méltó vólt e az én félelmem? — *hát nem szülcimnek tsalsa tsábitása bennem a' jövendő dolgoknaktudása* (Virg.) hogy van valóságos boldogság, van tökéletes szépség, de az nekem, így a' mint vagyon nem lehet tulajdonom. — Vezels engem, vezels! — ne gondolj a' Szittyiai szirtek közt termett faragatlan nyelvem' darabos hangzattal; ne gondolj azzal, hogy ama' böltsétség' Temploma' hasonlatosságára tsinált, de azzal ugyan azon egy valóságú Szent Sátorban Darab ideig néma leszek; vond-le születtésemmel kapott hájogomat szememről; vezels-be — mert érzem — érzem a' Teremtőnek erejét — de nem értem, tudom hogy

van meg-fertéztethetetlen szépség, de nem képzelhetem — előttem áll a' bőltsefség és az értelem, de kettőznek szemeim, rövidke kezeim, meg-nem foghatom!! A' mennyit örült erre a' vißza hangzásra *Orfeus*, szintannyit szomorkodott, — hogy még az ő Arionja szentségtelen, — nem tulajdonithatta a' magában tökéletlen születésnek, hanem a' magános ligetek' el-ragadó gyönyörűsegeinek 's gyakorlott árnyékinak azt, hogy egy Pásztor, hajnal nélkül, nap nélkül, fiken, vakon, csak nem érzéketlenül, ugyan azon hazába útat út nélkül, fok göröngyös pufztás ösvényeken, a' hova ő a' tiszta világosságnál síma uton. — Mondjátok-meg úgymond Ti! hajnalnak Leányi a' tengeri és Tenger-mellyéki nimfáknak, hogy nem nyugszom addig míg *Arionomnak* tserefsét a' boldog mezők Mirtus erdejének tornátságává nem változtatom; meg-lágyitom, engedelmeßségre hajtom a' kies vidék' líeneit, és a' szentségtelenség' küßö-beit meg-refzkettetem: az én Testvérim kiket ő nem ismer, nem fokára meg-kenik az ő szemeit olyan írral, melly a' hályogot róla levonja: az én lantom nem fog többé Arionnak a' valóságos szépségről és boldogságról

addig szállani; míg az ő vele született álhatatossága ki álván az éltető állatoknak próbáit, olyanná lesz az ő szíve, min a' tűzben meg-probáltatott arany; addig ne tudjon rólam egyebet, hanem hogy neki barátja 's Páfzor tarfisa vagyok; akkor lassa mitsoda ő, 's mi vagyok én, és melly boldogok vagyunk mind ketten? örüljön akkor jövendölésének, mikor tapasztalja be-telyesedését, hogy testvérek vagyunk, egy szent Városnak Polgári, egy örökké való Atyának fiai, a' böltsétség hajlékának egy Szent tárgyra született tselédi. — Véghez is ment csak hamar a' tágas folyó viznek partján a' Ditsőséges el-változás, megnyíltak *Arionnak* szemei, meg-látta melly ki gázolhatatlan bolygó ház az, a' mellybe őtet rekesztette az eredeti származás; látta mennyivel több *Orfeus*, mint a' mennyinek tettett; látta mivé lett ő is, és mivé lehet. — Mefz-fzirül nézte *Orfeus* a' változást, mint a' Madár, félre vonván magát az ág-hegyen, lesi fájainak iparkodásokat, 's erőtlen szárnyaik' billegetésit: és mikor már látta, hogy fel-repent *Arion* mint egy Hattyú; fenyeen nézi a' levegőnek magas oszlopíró ez maga terhével küszködő föld' temerdekségét és ennek vak

lakosít, miként botlanak minden szempillantásban egyik a' másikba? és azon való tündödése között hogy ő szem-be-kötve is tudott lépdegelni, 's vakonn is a' szépséget ímígy amúgy tapogatni; neki veszi magát, és repül febes szárnyakon a' boldogság felé, egyenes uton. — El mosolyodik *Orfeus*, 's azt kéri: Hova? hova? *Arion*! — hova sietsz? — mi vóltál? 's' mivé lettél? Tekint *Arion*, hát látja *Orfeust* tiszta fenyves fejér Papi ruhában, egy tsutsofan fel-emeltetett Oszlop mellett, — tsillag vólt előtte, és arczatja körül nap-sugar. — El-ándalodik, — szíve elfogódik örömében; 's fél-emelvén énekének hangját, így kezd felelni *Orfeusnak*:

Arionnak ki született vak vala, 's a' t. lásd az Énekek közt.

É E K N E K.

I.

Hajnali Ének.

P I R O S Hajnal! fényes nap-súgarok!

Engem is ki itt homályban járok,

Sebes szárnyatokra

Fel-vévén azokra

Az ég-farkokra

Ragadjatok:

A' hol rendelt a' Teremtő néktek

Lakást; a' hol ered fényességtek;

Hadd légyek társatok

És a' mint útatok

Terjed, vonjatok

Utánnatok.

Ott lakik az Egek' alkotója,

'S Te vagy szép hajnal! az udvarlója:

Vígy fel-udvarába

Te, ki tornáttzába'

Bárfony ruhába'

Ekeskedel.

Ha Te is ilyen ditsőséges vagy,
Hát annak ditsősége millyen nagy?
A' ki teremtetted
E' *mindent* 's azt tette
Hogy közepette
Fényeskedel.

Ki jössz ama' pompás palotából
Mint egy vő-legény ágyas házából,
Arany öltözettel
Fényes tekintettel
Újítz élettel
Mindeneket.

Veres bársony színed fejedredik,
'S Fejérséged jobban tűzefedik,
Ha széles határod'
El-futja fugárod
És körül-járod
Az Egeket.

Hol vetted fogyhatatlan tüzedet?
'S ki tett illy tűz tengerré tégedet?
Mikor vólt kezdeted?
'S hány már kerületed?
Még sem emélted
Meg magadat.

Isten! Te vagy az a' Hatalomság!
Tiéd a' méllység és a' magasság!

A' nap prédikálja
Mint kezéd' munkája,
'S Ielkem tsudálja
Hatalmadat.

II.

A' Föld banyatlik.

25. Januar. 1790.

ÖRÖK tüzek! égi karok!
Leg-magafsabb fellegek!
Mondjátok meg: mit végeztek
Mi rólunk a' Szent Égek?
Közel származik hozzátok
Mind az áldás mind az átok,
'S mi van itt? mind látjátok.

A' Teremtő segéd nélkül
Nézi magas székiből,
Mint reng a' föld, 's mint készülget
Ki mozdulni helyéből
A' természet tsudálkozik,
Hogy nem első, 's nem második,
Hanem csak ez változik.

Venus most is egész fényben
Öltözve jár az égen:

Mercurius noha kitsiny

Szint olyan szép mint régen ;

Egyiknek lints változása,

Holott alább van forgása

Mint e' földnek járása.

De ezen mi lak-helyünknek

Már tétováz tengelye :

Úgy tétzik mozog talpának

Mozdúlhatatlan helye ;

Tán utolsó százat értünk ,

'S a' mit mi az érgől értünk ,

A' Föld ég-meg , mi értünk.

Ertünk — mert rendetlenségünk'

Terheit nem bírhatja

A' föld ; 's meg vonta fenn-tartó

Kezét az Egek' Attya :

Azért tétováz útjába'

'S omlik illy ifjú korába'

Régi valóságába.

A' negédes emberi nem

Teremtőjét tsúfolja :

Hogy vonja-meg gondvifelő

Kezét mint-egy unszolja ;

Maga vesztét lietteti,

Bűne' rakáfsit nőteti ,

A' földet refzketteti.

Oh ! ha a' Farkas tsillagot
 Melly tán el-érkezendő
 Akkor találja fel hozni
 Ez fel tettzett elztendő :
 Mikor a' rendetlenségnek
 Terhe meg-feszül az égnek —
 A' felső tengely végnek ;
 Ki-nyomja e' gombolyagot
 El-intézett útjából,
 A' mellyre ki gördítettetett
 A' Teremtő markából ;
 Szép kerületje el-romol,
 Természet' rendi fel-bomol,
 'S ez nagy test ölzve omol.
 A' közép tűzhöz vonódik, el-tévefztvén tűz
 helyét,
 El-tűn mint egy futó tsillag,
 És ki tölti idejét :
 Akkor a' tűz meg-próbálja ;
 Ha a' Teremtő' formája,
 Sullyos kezét ki álja ;
 Ha tud e a' kit felségnek
 Neveznek, Isten lenni ?
 A' kevésly amaz erősnek
 Keze közül ki menni ?
 Meg-látják a' Méltóságok,

Hogy ők, 's minden ő nagyságok
Csupa alattsonyságok.

A' kik tulajdon kedvekert
Ártatlan vért ontottak,
Csupa szóval minden rendet
'S törvényt öfzve rontottak
Akkor érzik meg-lekkekben,
Mik ők minden erejekben
Az Isteni kezekben.

Most egy-néhány Nagynak szaván
Úgy függenek mindenek;
Hogy azt véli fok balgatag
Szív, hogy azok Istenek:
Holott a' melly tűz élelfti
Lelkeket, majd meg-rekelfti;
'S febes lángal el-vefti.

Márs hadi tűzbe borítja
E' földnek kerektségét —
Nem elégli birtokának
E' világnak két végét:
Holott, ha Isten tsudát tesz,
És a' föld tűzzel el-nem-veft;
Egy ölnyi sír elég leffz.

A' Halandók lak helyjeből
Fegyverrel kergettetnek;
Ki hólttan, ki elevenen

Más helyre költöztetnek ;
Erzi a' föld mozgásfokat ,
Nyeli a' vér omláfokat ,
'S Sajnalja romlásfokat.

Úgy vagyon e Édes Anyám !
Ott is, a' hol születted ?
Mint itt, a' hova vesztetted
Fegyverrel vezettedél
Talám születésed' helye ,
'S laktod' sivatag erdeje,
Nem ilyen vér' mezeje.
Nem jobb volna e ? rongált Szűz !
'Sodomából ki menni :
Mint itt , most késérteteket
Majd kénkövet fzenvenni ?
Mellyet mindenkor javalla ,
'S már kétfzer rá is vett vala
Véred őrző Angyala.
Itt ugyan, a' mint Te hitted
Kanhánra találtál ;
De mihelyest Szűz létedre
Gyilkosoddal el-háltál ;
Szűz köntösöd rongyosodott ,
Szép Orczád bé ránczosodott ,
Véred el-kortosodott.

Probáld-meg, ha fel-találnád
 Isméretlen Hazádat;
 Keresd-meg ott, és forgasd-fel
 Sors-jegyző Krónikádat.
 Ott tanítanak jövőöket
 Az Egek; kérdezd meg őket,
 Mit érsz? 's milyen időket?
 Rá vezetnek tán az Egek
 Egy Soár Városára;
 Honnan bátran nézhetisz vissza
 A' 'Sodoma' lángjára:
 Mert itt már minden veszni tért,
 A' föld kiált ártatlan vért,
 'S a' bosszúság készít bért.
 Örök tüzek égi karok! 's a' t.

III. Arion.

Ad Formam : *Kortsmárosné kápolnája a'
 pincze.*

A R I O N N A K', ki született vak vala,
 Fel támadt már a' fényes nap' hajnala:
 Hát Orfec! hova utaz barátod?
 Miért kérded? mikor magad jól látod.

Arion ez bünnel tölt alsó égben,
 Élt ismeretlen fzenségtelenségben:
 Hát Orfee! mi vólt a' Te barátod?
 Miért kérded? mikor magad jól látod.
 Arion eddig be-kötött fzemekkel
 Botorkázott kétséges lépésekkel:
 Hát Orfee! miért flet Barátod?
 Miért kérded? mikor magad jól látod.
 Arion tsudálatosan szentté lett,
 Tudja már mi a' *szépség*, *virtus*, *élet*:
 Hát Orfee! mivé lett most Barátod?
 Miért kérded? mikor magad jól látod.
 Ariont, hogy a' virtuft meg-lelhette,
 A' Szent hajlékba, *Orfeus* vezette;
 Hát Orfee! mi vólt 's mi lett Barátod?
 Miért kérded? mikor magad jól látod.
 Arion hogy hova utaz? tudja már,
 De nem látja 'meddig terjed ez határ?
 Hát Orfee! boldog a' Te Barátod,
 De ő nem tudja, mi lefz még? Te látod.
 Arion a' böltsefség' tornáttzában,
 Meg állott egyik ofzlop' árnyékában;
 Hát Orfee! vezesd bellyebb, Barátod
 Még nem tudja mi van bellyebb? Te
 látod.

IV.

A' Meny Affzony Lakadolomkor.

HERVADJATOK kofzoruim!

Törjetek öfzve dioim!

Junó ki vett engemet a' gyermek forbúl,

Le-fzakasztott himen a' virág' bokorbúl,

Szüz fejem czimereit,

Szép pártám' gyöngyeit,

Még ma le-rakom, vélek

Fejkötöt tserélek.

Gyálz innep ez a' Szüzeknek,

Hogy páratlan szerelmeknek

Véget vetek, ki nem rég valék mát-
kájok,

'S tsak ma fzőllok még, mint hajadon
hozzájok.

Szüz fejem' czimereit. 's a' t.

V.

Sobajtság és Vallás-tétel.

LÁTTAL e olly jeget, mellyben meleg le-
gyen?

'Stüzet, melly fagylaló borzadozáft te-
gyen?

Jer tapogasd! én azt mellyemben vi-
 selem,
 Melegjég, hideg tűz, a' tilosfzerelem.
 Melegjég hideg tűz a' tilosfzerelem.
 Olly kemény szívűek fokszor a' Leányok,
 Mint Marpeßzusi kő 's Parusi már-
 ványok,
 Pedig lágy husnak kell ott a' szívnek
 lenni
 A' hol minden nyilnak könnyű febet
 tenni.
 De én a' lágyságot, nem a' keménységet
 Erzem, engem' e' tűzfagylal 's czjég
 éget;
 Lágys is lehetfz szívem, ha mind hús
 lehetett
 Vólna is a' mi már éltemben illetett.
 Ah! de bár se kemény, se lágys ne lett vólna
 Szívem, hogy ennyi fok kín ne mar-
 czangolna;
 Ah! könnyebb szív — könnyebb vér
 nélkül hagyatni;
 Mint fzeretni a' hív szívet 's nem lát-
 hatni.
 Seb ez, 's nagy tűz, égni, 's még nem emész-
 tetni,
 Csufság a' mit Venus el-fzokott követni;

Sokszor egy két Órát meg jutalmaz
Nappal,
'S néha két esztendőt két lopott hó-
nappal.

VI.

Tréfás izenet énekben Imre Napján 1788.

Nota: *Vale szép kedves nép.* Lásd II. Holmi,
Enek XI,

SAJNÁLOM mély álom! el-tűnt látásodat,
Hogy látod Barátod' 's kedves szomszédodat:
Irigylem levelem ezt a' szerentsédet,
Hogy módod adódott, köszöntnöd Imrédet:
Mit fognak Sz. dnak, mit F. on' gondolni?
Hogy nekem énekem itthon kell dúdolni.
Mit mondok? oh Gondok! mért tettetek rabbá?
Hogy legyek értetek rossz nál is rosszabbá?
Ott lesznek, ott esznek a' szombat kedvéért,
Sok Pap huft, és Bakhuft forgatnak Im-
réért;
'S hát én tsak mint a' vak itthon guggon
üljek?
És a' szép Gyászos nép között ne örüljek?

Bozotomon kis tomon által sétálva,
'S a' Nagy Tónak habzó partjánál meg-álva,
Igy szóllok F. felé lejtő habjainak:
Mondjatok jó napot F. mulatságinak:
Hogy engem a' Gondok itthon rekesztettek,
'S Imrével örülni el-nem-eresztettek;

*Ennek a' Szaporája: Nota Szűz szívem bát
vetek e? II. Holmi Enek X.*

DE tsak ugyan énekem
is van olyan énekem
itthonn űlve;
(Bár tsak az öröm' hangok
el-érnének Délre F — -
ra kerülve
Melly nyelvével Szőlő lével
tölt Músámnak
Már kiáltott egy vivátot
jó Gazdámnak.
Hát fokáig éllyetek
én is ifzom érttetek
egy pohár bort;
Ha gyalok el-érhetek
Sokafitom veletek
én is a' fort.

Hogy köztetek nem lehetek
 bizony bánom
 Mert híjjános a' magános
 dínom dánom.

VII.

A' meg-atálkodtság.

15. Novemb. 1790.

*Nota: Ittkell hagynom II. Holmi. Ének
 XXIV,*

A' MIT édesnek mondanak, hogy nem mind
 édes,

Sok éretlen próbálta már és fok negédes
 Kinek a' hū-bele-balás lévén szokása,
 Meg-égette mohó száját a' forró káfa.

És ez tsak-ugyan törvényre a' szerentsének,
 Hogy a' hamar érzékenyek tsúffá lennének;
 Hogy a' rútat meg-czifázza fényes fedéllel,
 'S a' vastag favót takarja vékony téj-fellel.
 És így a' kinek van szeme, de nem hafználja,
 Jól esik ha néha forrót döntnek alája;
 'S nem méltó szánakozásra akarki kára,
 Ha azt tsupa délczegségből vonta magára.

Jól van, hatalmas Szerentse! böltsen intézed;
Ha vak vagy is, tsak úgy leg-jobb, a' mint
Te nézed,
Neked sír fok, a' ki próbált, de rajta vesztett,
És emelt tiszteletedre házi keresztet:
De, hát azok mit vétettek Istenségednek?
A' kik ebben nem hibáztak még is szenvednek,
A' kiknek a' mint van szemek, úgy jól is néznek,
Még is méreg jön helyébe fokfzor a' méznek.
A' ki nem akarja hinni a' rosszat jónak,
Még is hinni kell egy olyan parantsolónak:
A' kinek hinni pokol, és nem hinni vétek,
Szóljatok Angyalok! mert ezt Ti sem hínétek.
Nem fzeretni, 's pedig azt is úgy el-tökélve,
Hogy akarmit tenni halva, mint-sem ezt élve;
Nem fzeretni — sőt mit mondok? — nem fzerethetni,
És még is tűzbe, békóba, 's törbe vettetni.
Nagy Isten Affzony! Szerentse! hátt itt mit vétett?
A' ki fzőt, fogadáft, hitet, mind semmivé tett;

A' ki hogy egy erőltetett hangot erefztett,
 Szerellemmel nyert kellettlen házi kerefztet.
 Nem vólt itt sem hamarkodás, sem képzelt édes,
 Nem vólt itt sem hebehurgya szív sem ne-
 gédes;

Mért teszel hát áldozattá a' más bűnéért?
 'S nyomorúlttá akarkinek kedve' tölttéért?
 Vétkezem e? ha ilyenkor el-kefередve
 Bűnnel tóldom a' más bűnét, ollyat fzen-
 vedve,
 A' melly után, ha akarmit követni vétek,
 Mind az átok, Gyilkosim! mind a' bűn tiétek.

VIII.

Vissza-sobajtság hasonló Nótára.

AZ igaz barát' képit festve ki tsinálni
 Könnyebb, mint barátságot igazat találni:
 A' hív sem ollyan belől, mint kívül a' hejja,
 'S talám nints is egyebe tsak tsupa *portréja*.
 Oda van a' hajdani jámbor Ártatlanság,
 'S most ez új világbeli tsúf hafzontalanság,
 Minden tudományinak azt teszi tárgyjának.
 Mint mutassa a' szívet másféle formának?

Azt szoktuk a' mi tsunya, szebbre' festegetni,
Hát, rajtad nem illik e tsalfa szív! nevetni?
Ki magad' rútságodról azzal el-árúlod,
Mikor a' szín-mutatást 's tettetéft tanulod.
'S tán ugyan ez okozta a' nagy romlottságot;
Azzal tsúfitottuk-el az egész világot:
Hogy nálunknál tsúfófabbb szíveket majmol-
tunk,
'S ollyak lenni, a' millyek nem vagyunk,
tanúltunk.

Tán hamarébb térhetne az irígy magába,
Ha nem tanulna jární két színű ruhába;
De így a' juh hőr alatt bátor az ellenség,
Mikor farkast nem mutat kívül a' jelenség.
Így üldöz sok átkozott, Téged' jámbor Lélek!
Szenvedek színlésedtől akkor is ha félek;
'S hát! ha nem tartózkodom, 's jobbik ól-
dalárúl

Tekíntem, Szemlátomást, tsókkal is el-árúl
Annyira ment már pedig az irigyek száma,
Hogy barátról testvérről gyanakodhatfz már
ma;

Akarmi derékséget lát valaki benned,
Már irígy, és néked kell áldozattá lenned.
Úgy el-ofztattak pedig a' minéműségek,
Hogy kinek egyre, kinek másra van szük-
ségek,

'S mit irigyel a' dífnó, hogy ő nem repülhet?

Ha azomba a' madár gazdagon nem élhet.
És tsak-ugyan, a' mi nem szembe-tűnő benned,
A' miatt könnyebb irigy nélkül is el-lenned ;

'S ha szem elől el-mennél egy magánosságba'

Egy irígyet sem lelnél az egész világba'.

'S ez az oka, hogy messzebb jobbak a' barátok,

És forróbban szeretnek a' kiket nem látok ;

'S itthon bennem mindennek meg-botlik a' lába ;

A' Proféta sem kedves maga' hazájába'.

Kedves itt is a' nevem az irigyeknél is,

Azt vélnéd hogy édefebb még az édesnél is ;

De hiszen a' színesnek ez ki-tanúlt míve,

Hogy a' kit útál 's üldöz, szóval az is híve.

Szóljatok Szerelmefim! szóljatok Ti hivek!

Ti tőlem távol lakó hív Baráti szívek,

Elefzétetek szívemet egy néma pennával ;

Fel-ér ez ezer irigy tettetett tsokjával.

Budai kies hegyek! Bátsi mezőségek !

Egy-néhány hív szívekkel kedves kies-ségek!

Lengedezzetek felém hajnali szellőket,
'S engem' is oda vinni taníttátok őket.

IX.

A Sorsával meg nem elégedett.

MÁSOK azért búfok 's nyomorúltak,
Hogy magános életre szorúltak;
Az igaz: hogy nehéz is,
És nem édes a' méz is

Ha tsak magad érzed.

Természeti törvény szerént mégyen,
Hogy az ember tárfalkodó légyen,
Egy törökből éredtünk,
Egy köz Atyától lettünk,

Köz tehát az élet.

Máfok azon sírnak és könyveznek,
Hogy velek a' tárfok nem egyeznek;
Ha a' víg, mord' 's vénekkal,
Bő kezű fősvényekkel

Él egy tárfaságban.

'S ez nyavalyát ezen okok szűlik,
Hogy némellyek nagyobbra betsűlik
A' mord magánofságot
Mint a' víg tárfaságot

Ez kevert világban.

Másnak a' fáj, és azt neheztelli,
 Hogy a' tárfaság gondal terhelli,
 Lót fut, 's barom módjára
 Nagy igát vész magára,
 Csak a' tárfaságért.

Ha a' Tárfaság, olly Grádusába
 Ugrik tsak születve vagy vaktába',
 Hogy rangját meg-tartani
 Nem tudja, ha ízzanni

 Reffell az árnyékért. — —

Oh! hány ezer boldogabb van nálom'?
 Ha tárfaimat rendre vizsgálom:
 Ritka ez három bajjal
 Némán még is nagy zajjal
 Igy küzködni mint én.

A' tárfalkodásban kevés részem,
 'S Csak alig van akkor mikor érzem
 Egy-nehány jó barátom
 Észlendőbe ha látom
 Egyfzer időm lévén.

Csak azokat értem, kiknek szívek,
 Egyenetlen forsban is olly hívek,
 Mint a' nagy Tárfaságnak
 Vagy ez kevert világnak
 Közös Grádusában.

A' kikkel ellenben míg aggódom,
 Néha tárfalkodni volna módom:

Külömböz természetek,
Vagy ha nem, nem léphetek
Rangjoknak polttzára.

Ki fősvény, ki mord, ki kevély lélek,
Ki nem olly híven él mint én élek:
Hiteget, tsal, színt mutat,
Jofefnek keres kutat

Az ebéd' vivésért.

Hogy pedig én azon törekedjem,
Hogy vagy az ebekkel veszekedjem;
Vagy hogy meg - ismerhessem,
Hogy mikor katsínt a' szem,

Szeret e vagy kísért?

Igy, vagy igaz jó társ alig léfzek,
Vagy indulatimból tsúfot téfzek,
'S gyanút fzerzek magamnak,
Hogy leg-jobb barátomnak

Se lehetsen hinni.

Vizketeges elmém Tudófokkal
Nemes vérem nálam nagyobbakkal,
Sorsom alattsonyokkal
Friss erem nyájofokkal

Szeretne társ lenni.

De a' Táfok együtt nem egyeznek,
'S ha egyikért jobban meg-jegyeznek,

Hogy keressém kedveket?

'S ezzel is több terheket

Vegyek e fejemre?

Pedig úgy is elég nehéz nékem

Úgy űlni hogy magam tartsam ízékem,

Reggel ölni magamat

Hogy majd nyúgodalmamat

Meg-leljem estvére.

Ne tegyem e hát magam' marhával

Öfzve, 's ne epeßzem nagy munkával?

Úgy-de reményl a' Lélek,

Hogy ha több gonddal élek

Több nyugalmat várok.

Szerentsémet elmém el haladta,

Földet kapál hát Timon — alatta

Tán vaktába meg-leli

A' mivel fel emeli

Földre görbült vállát.

Sok ízzadozás közt píhegtembe'

Sohajtvá néhánykor jut eszembe'

Melly bóldogok lehetnek,

A' kik kéfzre születnek,

'S seggen űlve élnek!

De — hiszen vagyon terhe mindennek;

'S hát az én panaszim mire mennek?

Terhemet

Terhemet csak viselem,
Sok tserélne én velem
Kit boldognak vélnek.

X.

*Vall vonítás. — Egyrágalmazóhoz — Haszon-
ló nótára.*

NEKEM is az ördög egy Banyában,
Szép színre be-mázolt áll orczában,
Büntelen fejemre fent
Nyillal újra meg-jelent
Minapában.

Tő hegyű kemény nyelve' hegyének
Nyil-vasai szívembe jövének;
Oh bizony sok ördögök'
Körme közt inkább nyögök
Mint egy vénnek.

Már betsületembe bele gázolt,
Fekete fekély színre be mázolt,
Minden ördög atkokat
Kurva hordta rongyokat
Rám ruházott;

Mert csak a' bűnnél vénebb ne vólna,
Róla beteg szívem mást gondolna,
M

Hogy ket köczöléje van,
De már erre benna kan
Sem fzorúlna.

De mit akar vélem nyelved' mérge?

Te maradhatatlan földnek ferge!

Mit irigyel el-rogyott

Tefiednek Sugorodott

Büdös kérge?

Vagy ha már a' lépet fel-emelted,

Olly bután miért nem szégyenelted

Billegetni sípodat

Hogy tsalóka czélodat

El-nem-érted.

Rám kenéd a' motskot; le törültem,

Hízelkedj most mérges eb! körültem;

Mert ki mondom nevedet

'S hogy én a' Te fészkedet

Meg nem ültem.

XI.

Egy matkáját el-szalasztott.

AZ én nehéz fajdalmamon

a' ki segíthet:

Az engem' a' leg-magafsabb

égre repíthet;

De nintsenek Galenusnak
ahoz írjai,
Csak Evimnak voltak olyan
Könnyű szárnyai.
Azokra is más üle - fel
nem igen régen;
'S lebeg veleg a' hajnallal
szomszédos égen;
Ollyannak lett gyógyítója
tündér hűlege
A' kinek nem vólt írjára
Semmi szüksége.
En tartottam az eleven
Szenet szívemben,
Mellytől bűdös koró gyulladt —
meg-kebelemben,
'S égnek szívem' bosszújára
derek erőben
A' jó szagok, más idegen
tömjenezőben.

XII.

*Hunyadi János' Magyar Marsfa mikor a'
Magyar Uraknak nagy része, tőle Lo-
soncznál alattomban el-pártolt, Giskra
kedvéért.*

MENJ-EL, szegény Magyar!
a' ketség partjára
Tekints az ingadozó
reménység' pólttzára;
'S te a' ki tüztől vastól
nem tudsz meg-borzadni,
Borzadj, mikor a' vég fors
hideg jelt fog adni.
Vezetted magadat
Szem-be-kötve vakon,
El-fajúlt testveridtől
Csinált áll utakon;
Kik Őseink' hamvait
rútul meg-tapodták,
'S arany szabadságunkat
Aranyonn el-adták.
Ott bontják ki takaró
fedelét szemednek,
A' hol egy írtóztató
Méllység, reményednek

Alá van ásva, 's nevet

A' kegyetlen here

Mint zuhog a' mélyfegben

A' kétség' tengere.

Omladoznak a' partok

Az oszlopok dülnek,

A' nem rég meleg vérrel

buzgó szívek hülnek

Minát áfott alája

's kemény tüzet vetett

A' köz jó baftájának

A' maga szeretet.

A' víz-ész négy nagy folyó

vízet meg-rekesztett;

Békózó láncz keríti

a' kettős kerefszet:

Nyög ama' Szent Szűz anya

És gyászba öltözött

Csak alig tsillog a' fok

Kis tsillagok között.

Te tsak menj! nem újak már

a' terh viselések,

Engedj a' végzéseknek

Ha ugyan végzések;

Csak nyögj, és ha az egek

Segidedre jönnek,

Ne virtusidnak közzönd

Hanem az időnek.

Menj! add egy olyan kézbe

Szabadságod' fékét,

Melly egyszer úgy be-töltse

a' bal fors' mértékét;

Hogy meg-érezd, a' mit még

fokan nem éreznek,

A' szabadság 's a' rabság

miben különböznek?

XIII.

A' Magyar Korona ditsekedése.

5. Jul. 1791.

MIND azzal neveltetek

fok irígy szomszédink;

Hogy nagy fel-tételinkhez

Nintsenek fegédink:

Hogy hevesen fogadtuk

Ditső koronánkat.

'S *Felséggé* véltük válni

Független hazánkat.

'S lám jóra fordítottuk

A' tsúf nevetséget,

A' magyarok' Istene
Küldött segítségét :
Nem vagyunk *Felségefek*
De van olly Felségünk,
Kinek mi, és ő vizont
nekünk örökségünk.

Lám meg-van a' Korona
Hazánk' bírtokába ;
Vissza ment bosszutokra
Ez Szent kints Budába :
'S vidd-el bár hív Őrzőink
Vigyzó markából,
Több menykű fog kísérni
Mint Pofony várából.

Egy a' Király 's az ország
mindenik *Felséges* ;
'S e' kettőt öfzve-köté
Egy olly ditsőséges ;
A' kit fokan vesztünkre
Véltek lenni főnknek,
De az ég fzerentsénkre
Tette leg-elsőnknek.

Lám meg-van már többnyire
a' mit Hazánk kére ;
Bízodalomra tett szert,
's egymás' értéére ;

Még pedig nem szoróltunk
 Sem Belgák' kardjára :
 Sem nem vontuk forsuukat
 Franczia rámára.
 Ne mond már: hogy velünk tsak
 Szem-be-kötöt játsznak,
 Nálunk sem titkok azok
 a' mik másutt látsznak.
 De úgy vonsz a' Magyar szív
 édes Hazájához,
 Hogy hív is tud egyfzersmind
 Lenni Királyjához.

XIV.

Cziprus kiessebb, Páfus melegebb.

Oh *Cziprus*! kinek kies ligetidben
 hüfselni olyan édes;
 Mért vétt-el, 's mért tserél *Páfust* helyetted
 fok tsalfa, fok negédes?
 Mért hogy a' *Venus*' oltára
 Nehéz szagot hajt jobbára
Diana' bosszújára?
 Oh! hogy ne? hogy ne volnának rabjaid
 Oh *Amor*! a' halandók?

Ha

Ha néked tömjénezni az Istenek
'S a' Főbbek is hajlandók :

Az egek példát mutattak

Nyögött a' föld is alattak

Mikor néked adóztak,

Apolló borjú pásztor' sába bundáját

öltözte magára,

Egy szépért, *Jupiter* is által tserélte

teflét egy *bikára*:

'S hát *Pázifäe* mit vétett?

Hogy egy *tinót* meg-szeretett,

És értte tehénne lett?

Oh pedig, melly gyönyörű ez a' tiszta

Szerelem' édesége,

Ah! szebb ez, mint ama *Pafusi* templom

Szem-vefztő fényessége.

Ez ült egy Pásztor' Kérttére

Hesperusok' szárny-hegyére,

'S szált *Diana* szívére.

Így igazítsd a' szembe-tűnőbb hibákat.

Darab	Lev.	Sor	Olvasd
I.	4	4	Hírt vísz mikor hogy..... Hírt vísz, hogy
I.	7	24	teszem..... tettem
XX.	100	13	csak egészíszem csak-nem egészízen
XX.	102	5	örömmel..... özőnnel
XXX.	23	18	hitetlen hihetetlen
XXX.	26	8	mert..... mért
XXX.	28	12	verrel..... fegyverrel
XXX.	32	13	félelem..... gyötrellem
XXX.	33	14	De..... Be
Kazinczi	100	19	Hitetlen..... Hihetetlen
—	102	a'	batodik sör után ez az egész sör ki- maradt:
Azon van hogy fíralmamnak korán végít fzakassza.			
—	104	26	térheffek..... terheffek.
—	105	9	erövel..... munkával
—	110	5	hitted..... hitetted
—	111	10	ha él..... hogy él
—	111	11	szányját..... szárnyját
—	115	1	is tselekedted is Te tselekedted
—	134	20	virágbúl..... virágbúl.
—	135	6	Anglus..... Anglus-
—	137	7	homályban.... homályba
—	166	2	Nappal..... Pappal

